Red Star Line Museum

THUIS HAVEN

THUISHAVEN

Red Star Line Museum

Beste lezer,

Hoe vier je de eerste vijf jaar van een museum?
Is vijf jaar überhaupt al oud genoeg voor een erfgoedinstelling om te vieren? Om terug en vooruit te blikken?
Het Red Star Line Museum vindt van wel. De eerste jaren waren immers intensief, vol boeiende projecten en tijdelijke expo's, vol hartverwarmende ontmoetingen met schenkers of bezoekers en vol nieuwe verhalen.

Meer nog: dit eerste lustrum is het uitgelezen moment om een specifiek stukje van de museumwerking in de kijker te zetten en er zelfs een tijdelijke expo aan te wijden: 'Thuishaven'.
De bijbehorende publicatie houdt u nu in de hand.

Het grote publiek kent het museum als de plek waar het verhaal verteld wordt van de historische rederij Red Star Line. Eind 19de, begin 20ste eeuw bracht die landverhuizers op zoek naar een beter leven vanuit Antwerpen naar Amerika. Maar na je bezoek besef je dat je, door in de voetstappen van de landverhuizers te treden, een universeel verhaal bent binnengestapt.
Een tijdloos verhaal van mensen die een oud leven opgeven, en angstig of net hoopvol op zoek gaan naar een nieuwe thuis.
Een verhaal van heimwee en dromen. Gevoelens die ook nu nog veel migranten op hun tocht vergezellen.

Voor zijn vijfde verjaardag wilde het museum persoonlijke verhalen van hedendaagse migratie verzamelen en tonen aan het publiek. Zulke verhalen zijn immers het erfgoed van morgen. Het museum heeft de ambitie ze in zijn collectie op te nemen en te bewaren voor de komende generaties.
Antwerpen was in de periode van de Red Star Line-rederij een tussenstop, maar vaak ook een eindhalte voor landverhuizers uit heel Europa. Ook vandaag is onze stad met 175 nationaliteiten een nieuwe thuishaven voor vele mensen.

Het museum is daarom met een Verhalenbus de stad in getrokken en heeft nieuwkomers gevraagd om op de kaart van Antwerpen plekken te tekenen die tijdens hun beginperiode hier een betekenisvolle rol hebben gespeeld. Op hun eigen persoonlijke en creatieve manier.

De collectie van het museum is vijf jaar geleden tot stand gekomen dankzij de vele verhalen en objecten die geschonken werden door het publiek, vaak nazaten van Red Star Line-passagiers. Deze participatieve aanpak typeert het museum: het publiek komt niet enkel op bezoek, maar schrijft mee het verhaal. Het project ‘Thuishaven’ is een nieuwe stap in deze aanpak.

Omdat nieuwkomers zich vaak herkennen in de verhalen van de landverhuizers, wil het museum hen helpen om van onze stad hun thuis te maken. Het biedt daarom taaloefenkansen aan: rondleidingen die passen binnen inburgeringstrajecten en cursussen Nederlands als tweede taal. Ook de Verhalenbus was een plek waar nieuwkomers hun Nederlands konden oefenen. Hij stond op markten en festivals in de stad, maar werd evenzeer uitgenodigd in een OKAN-klas (onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers). Stadsgenoten uit meer dan 62 landen vertelden over hun anker-punten in hun nieuwe thuishaven. Over de weg die ze hier aflegden. Soms aarzelend, soms heel creatief, maar altijd authentiek en persoonlijk.

Vormgever Gert Dooreman bracht onze selectie uit de meer dan 700 (!) persoonlijke kaarten in dit prachtige boek samen. We zijn er erg fier op en nodigen u graag uit om deze kaarten en hun tekenaars te ontdekken.

Eén kaart is getekend door het museum zelf. Ze illustreert de eigen (zoek)tocht naar een plek en een rol als museum in de stad. Het is tegelijkertijd ook een ‘dankjewel’ aan de vele mensen die het Red Star Line Museum maken tot de unieke plek die het vandaag is: schenkers, partners, bezoekers …

De Verhalenbus en de expo ‘Thuishaven’ waren voor het museum de perfecte manier om zijn eerste lustrum te vieren. Ze verbinden de verhalen van de landverhuizers met nieuwkomers vandaag en tonen welke rol een museum in onze hedendaagse, diverse samenleving kan spelen.

Dit boek is de kers op de verjaardagstaart. Het zorgt ervoor dat de verhalen en kaarten verder zullen leven, en inspiratie en hoop zullen geven aan iedereen die op zoek is naar een nieuwe thuishaven.

Dank aan alle partners die hielpen dit project te realiseren.

De schepen voor cultuur

‘Thuishaven’ is geïnspireerd door het Amerikaanse project ‘Mapping Manhattan’: schrijver Becky Cooper vroeg stadsgenoten om hun betekenisvolle plekken creatief in te vullen op de kaart van New York.

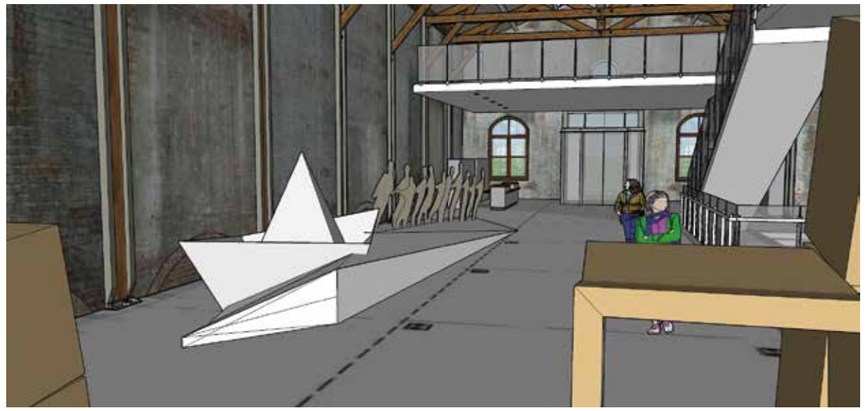

5 ambassadeurs, 5 krachtige verhalen

Voor mensen die nu migreren is het Red Star Line Museum een plek van herkenning en erkenning. Dat Antwerpen ook vroeger een plek van komen en gaan was, schept verbinding. Het museum zet als ‘lieu de mémoire’ aan tot reflectie over de kleine en grote emoties die verbonden zijn met je land verlaten: de herinneringen aan de reis, de droom over een nieuw bestaan, het heimwee dat onlosmakelijk verbonden is met migratie en de zoektocht naar een nieuwe thuis.

Daarom wil het Red Star Line Museum met het project ‘Thuishaven’ ook migratieverhalen van nieuwe Antwerpenaren optekenen en bewaren. Met de Verhalenbus trokken we langs scholen, pleintjes en festivals. We vroegen nieuwkomers om een kaart te tekenen van *hun* Antwerpen, zoals ze het tijdens hun eerste jaren in de stad beleefd hadden. Meer dan 700 mensen gingen daarop in. Als erfgoedinstelling koesteren we die verhalen, ontsluiten we ze voor een breed en divers publiek en bewaren we ze voor de toekomst.

Enkele bekende Antwerpenaren beten de spits af en tekenden als ambassadeurs van ‘Thuishaven’ hun Antwerpse kaart: cabaretier en theatermaker Geert Hoste, illustratrice Fatinha Ramos, creatief ondernemer Deepak Mehta, student en reporter Mohamed Barrie, en kok en restauranthouder Fatima Marzouki. We hebben hun kaarten opgenomen tussen die van alle andere deelnemers. U komt ze verder in deze publicatie tegen. Hier alvast een woordje uitleg over onze ambassadeurs.

GEERT HOSTE: ‘Een enorme boost’

In 1987 kwam de West-Vlaming Geert Hoste van Gent naar Antwerpen. Voor ‘Thuishaven’ bracht de cabaretier de Antwerpse theaters waar hij optrad in beeld, en een paar ankerplaatsen uit zijn leven: de Ford- en Opelfabrieken in de haven, het Crowne Plaza-hotel en restaurant Dal Dottore, waar na 30 jaar de pizza die hij zelf samenstelde en altijd bestelde nog steeds op de menukaart staat. Hij benadrukt vooral het belang van het delen van je verhaal.

‘Als migrant en nieuwkomer moet je het maken ver weg van je vertrouwde wereld. Uit die ratrace stappen en stilstaan bij je eigen verhaal geeft je een enorme boost. Je gaat nadenken over je eerste dagen hier en de evolutie die je hebt doorgemaakt. Het is een verrijking om de verhalen van andere mensen te horen. Ik ben er zeker van dat het zal inspireren.’

DEEPAK MEHTA: ‘Connectie zoeken’

Deepak Mehta organiseert TEDxAntwerp, verzorgt de technologie op HackBelgium en werkt bij Technopolis. Deepaks ouders emigreerden vanuit India naar Europa. Hijzelf kwam op zijn achttiende van Groningen naar België. Antwerpen is niet alleen een thuishaven voor hem, maar heeft hem als persoon gevormd.

‘Ik vond makkelijk mijn weg tussen de Indiërs in Antwerpen — de diamantbuurt als veilige landingsbaan. In de Indische bubbel is alles vertrouwd: het eten, de mensen, de sociale codes. Maar je weg vinden in een stad is meer dan dat. Daarom zocht ik bewust de connectie met andere Antwerpenaren en met andere sectoren. Ik wilde uit die bubbel breken.’

Deepak bezorgde het museum als eerste zijn kaart — en meteen ook de eerste uitdaging. Het is geen gewone kaart geworden, maar een driedimensionele creatie waarop zijn betekenisvolle plekken oplichten.

FATIMA MARZOUKI: ‘De angst in de ogen van mijn ouders’

Fatima Marzouki is kok en bezielster van het Marokkaanse restaurant El Warda op Zurenborg. Ze heeft ook enkele kookboeken geschreven en heeft haar eigen kookatelier. In alles wat ze doet, tracht ze op te boksen tegen vooroordelen.

Fatima was tien maanden oud toen ze met haar ouders naar België kwam. Ze groeide op in Borgerhout en op Zurenborg. Haar jeugd in Antwerpen was niet altijd evident. Hard werken, heimwee, racisme …

‘Ik balanceer tussen de eerste en de tweede generatie. Ik heb bij momenten angst in de ogen van mijn ouders gezien. Kinderen mochten daar niets van merken, maar natuurlijk voelden we dat onze ouders het moeilijk hadden. Ik draag dat mee. We hebben in heel slechte huizen gewoond. Ik herinner me die muffe geuren — nu nog, als ik een huis passeer dat onbewoonbaar is. Die muffe geur katapulteert mij direct naar die beginjaren in Antwerpen.’

Gelukkig herinnert ze zich ook veel solidariteit met Marokkaanse buren. In tijden van migratie worden buren familie. Over Antwerpen vertelt ze:

‘Dit is mijn stad. Ik ben trots om Antwerpenaar te zijn. Ik kom in veel steden in de wereld, maar mijn thuis is hier.’

FATINHA RAMOS: ‘De visjes van de Schelde’

Ook voor onze vierde ambassadrice voelt Antwerpen als een thuis.

‘Het is de stad die mij ontvangen heeft,’ zegt Fatinha Ramos. Ze is illustrator pur sang. Na haar studie grafische vormgeving ruilde ze Porto voor Antwerpen. Ze ontwikkelde een unieke en herkenbare stijl, die wereldwijd succes heeft — je kan werk van haar zien in het MoMA in New York. Fatinha houdt van Antwerpen:

‘De stad is mijn thuishaven. Omdat mijn vrienden hier wonen, en omdat Antwerpen me door de haven en de rivier zo doet

denken aan Porto. Het is een mooie en creatieve stad waar héél veel te zien is en waar je veel inspiratie kunt halen uit kunst en uit het samenleven met verschillende culturen.’

Al zijn er ook momenten van teleurstelling.

‘Toen ik hier net was, keek ik ernaar uit om de voetgangerstunnel te bezoeken. Ik heb een enorme verbeelding en dacht dat ik letterlijk de visjes van de Schelde zou zien.’

MOHAMED BARRIE: ‘Op mijn twaalfde al mijn herinneringen opgeschreven’

Onze jongste ambassadeur is Mohamed Barrie. Hij studeert Sociaal Werk aan de universiteit van Antwerpen, is journalist bij StampMedia en schrijft bijdrages voor verschillende kranten. Op twaalfjarige leeftijd kwam Mohamed uit Sierra Leone naar België.

‘De ochtend dat ik vertrok … Ik voelde een geschreeuw van-binnen, ik wilde nog bij iedereen aankloppen om te vertellen: ‘Ik vertrek en ik weet niet wanneer ik terugkom!’ Bij elke kilometer voelde het alsof ik een stukje van mijzelf achterliet. Toen ik hier aankwam, heb ik al mijn herinneringen aan mijn land direct opgeschreven. Ik besefte vooral heel erg dat ik niet wist wanneer ik terug zou gaan. ‘Thuishaven’ is voor mij een manier om anderen uit te nodigen om hun verhaal ook te verankeren in onze stad. Zelf kreeg ik in Antwerpen vrij snel een thuisgevoel dankzij de mensen, de plaatsen, de mogelijkheden die ik leerde kennen. Ik besef nu eens te meer dat je je verhaal moet delen, want dat je zo zelf ook een beter zicht krijgt op wat je hebt meegemaakt. En misschien kan het een inspiratie zijn voor andere mensen.’

THUISHAVEN

Teken, schets of schrijf en zet jouw eerste 5 jaar in Antwerpen op de kaart.
Plooi daarna je creatie tot een bootje.

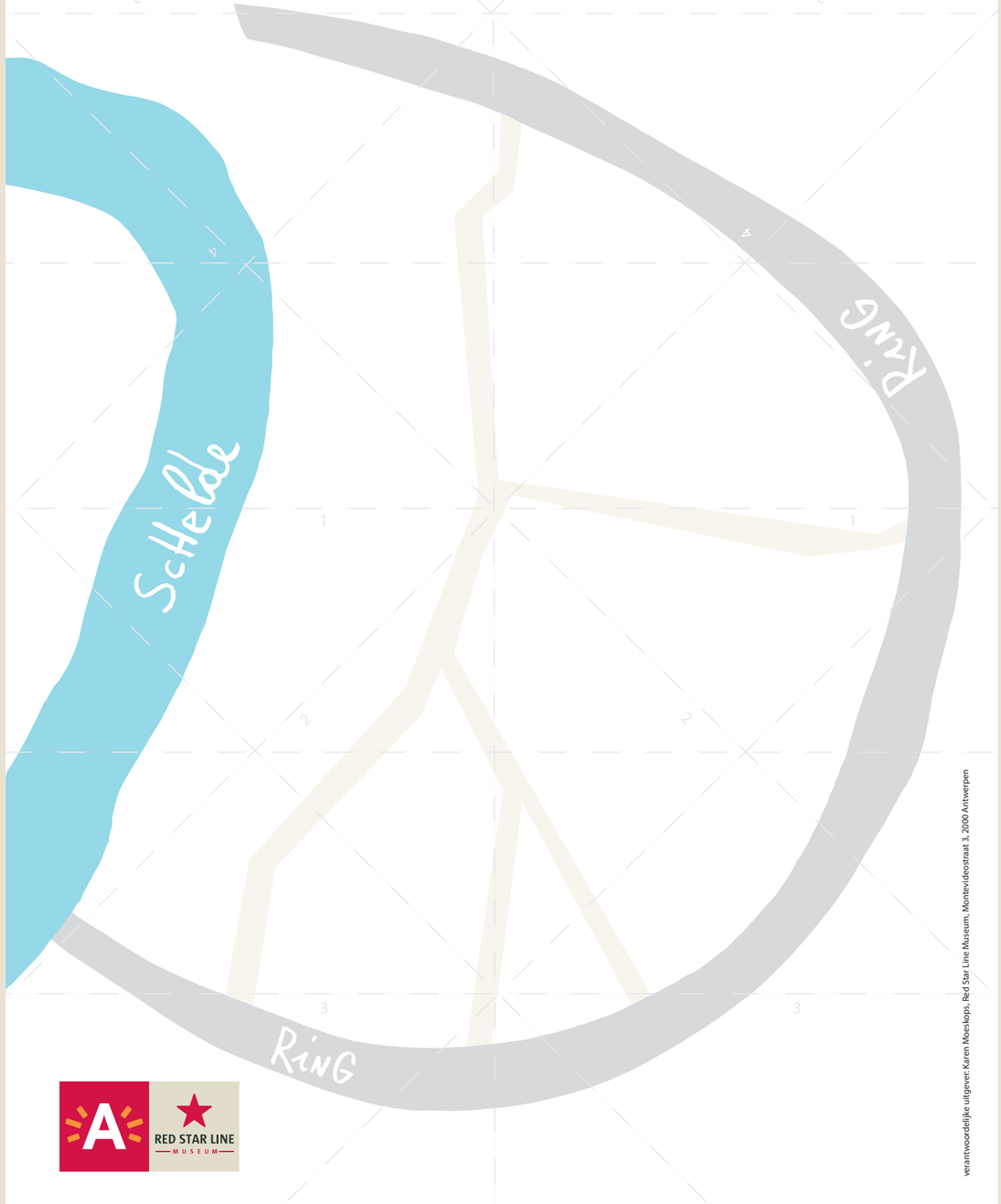

verantwoordelijke uitgever: Karen Moeskops, Red Star Line Museum, Montevideostraat 3, 2000 Antwerpen

HET RED STAR LINE MUSEUM WORDT 5

BOOTJE VOUWEN DOE JE ZO:

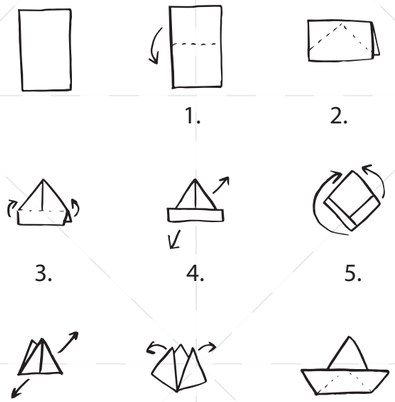

Ontdek alle verzamelde verhalen in de expo
van 21 september tot 21 oktober in het Red Star Line Museum.
redstarline/thuishaven.be

Ondergetekende,

Naam: .....

Adres: .....

Telefoon: .....

E-mail: .....

geeft het Red Star Line Museum de toestemming voor het publieke gebruik van de ingevulde kaart van Antwerpen en het persoonlijke verhaal.
Meer info? Neem contact op met redstarline@stad.antwerpen.be

THUISHAVEN

Teken, schets of schrijf en zet jouw eerste 5 jaar in Antwerpen op de kaart.
Plooi daarna je creatie tot een bootje.

HIU YAN 38 jaar / °Hong Kong / 6 jaar in Antwerpen

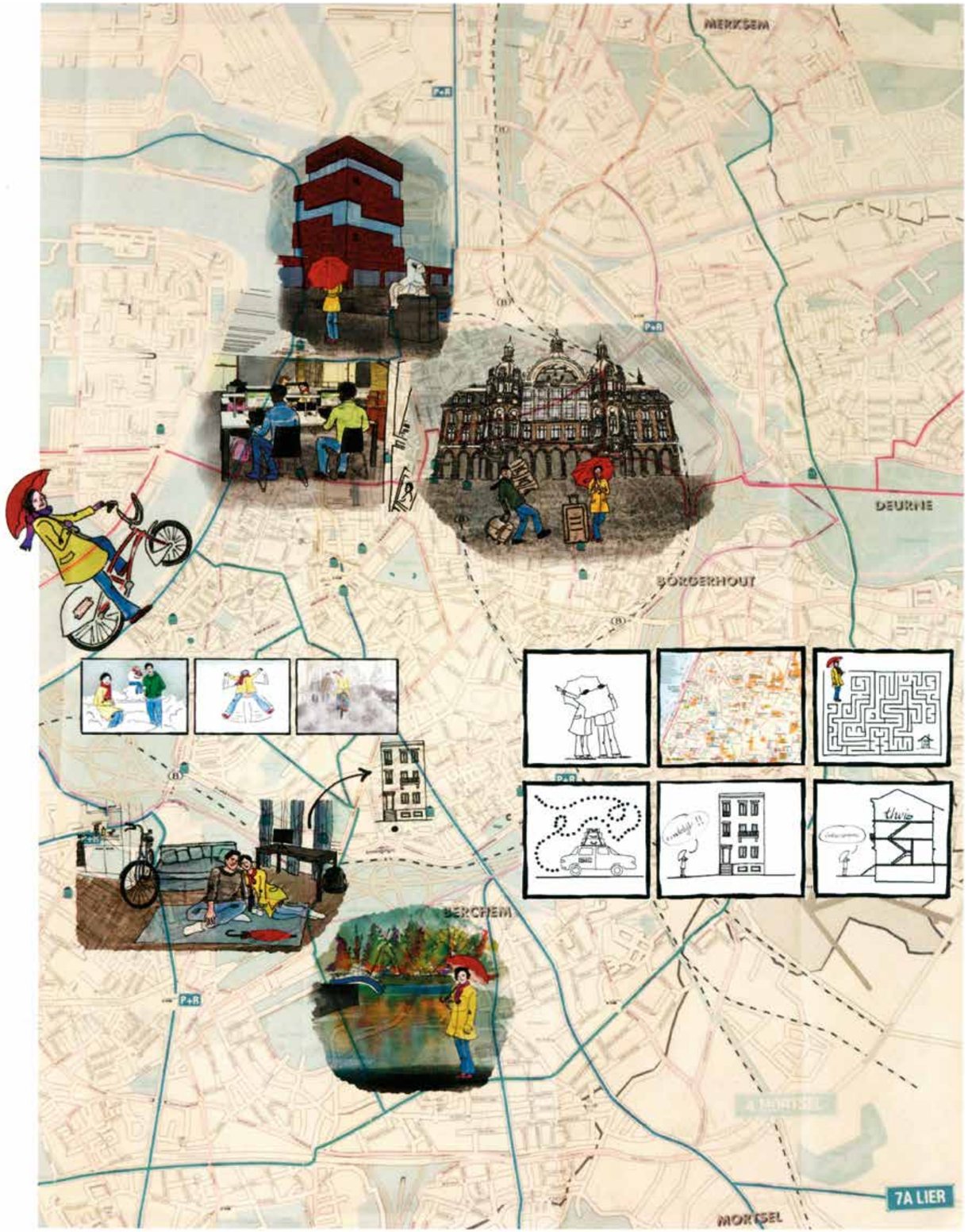

TABITHA 35 jaar / °Brazilië / 10 maanden in Antwerpen

A ANTWERPEN

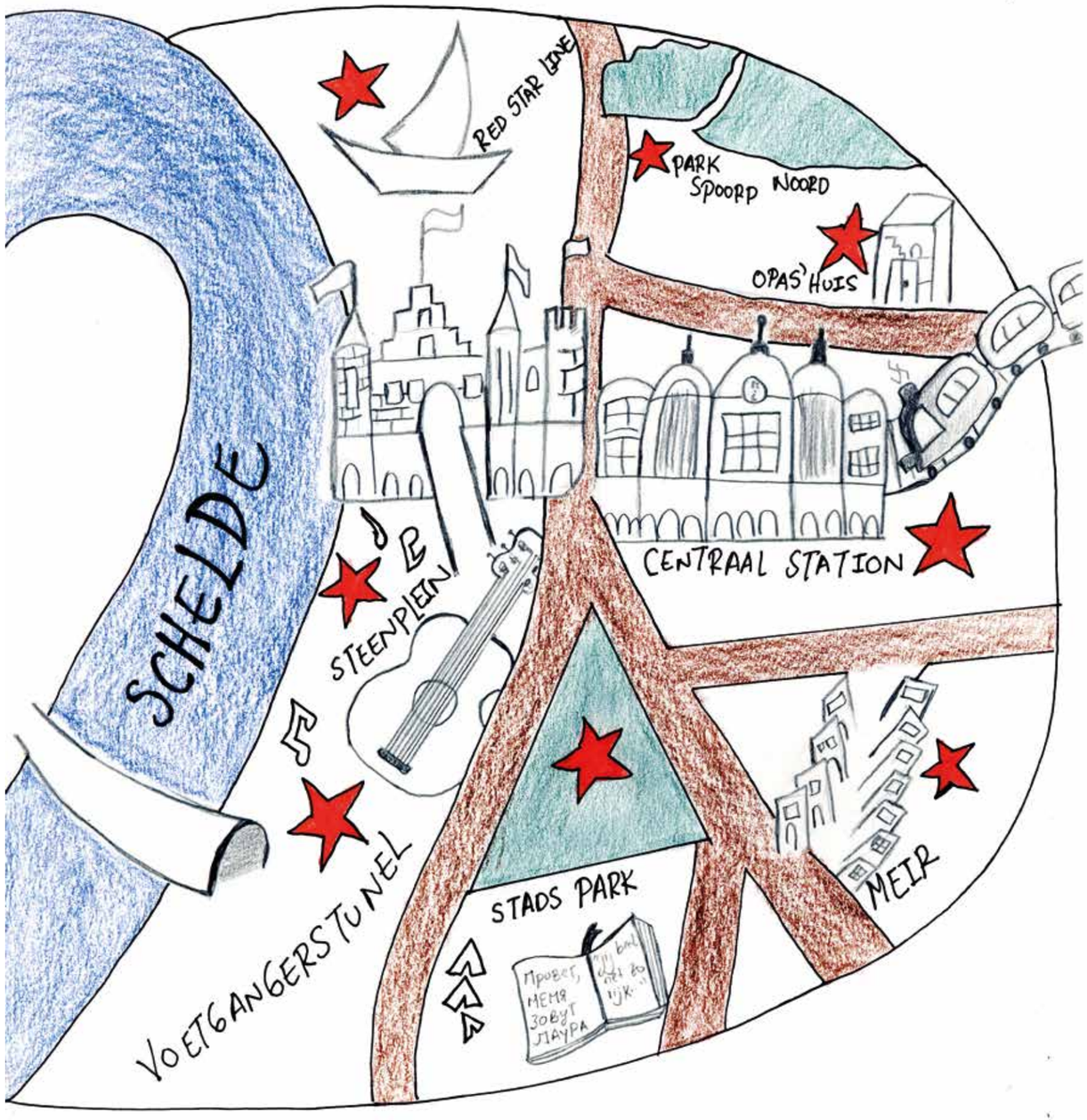

LAURA 19 jaar / °Colombia / 1 jaar in Antwerpen

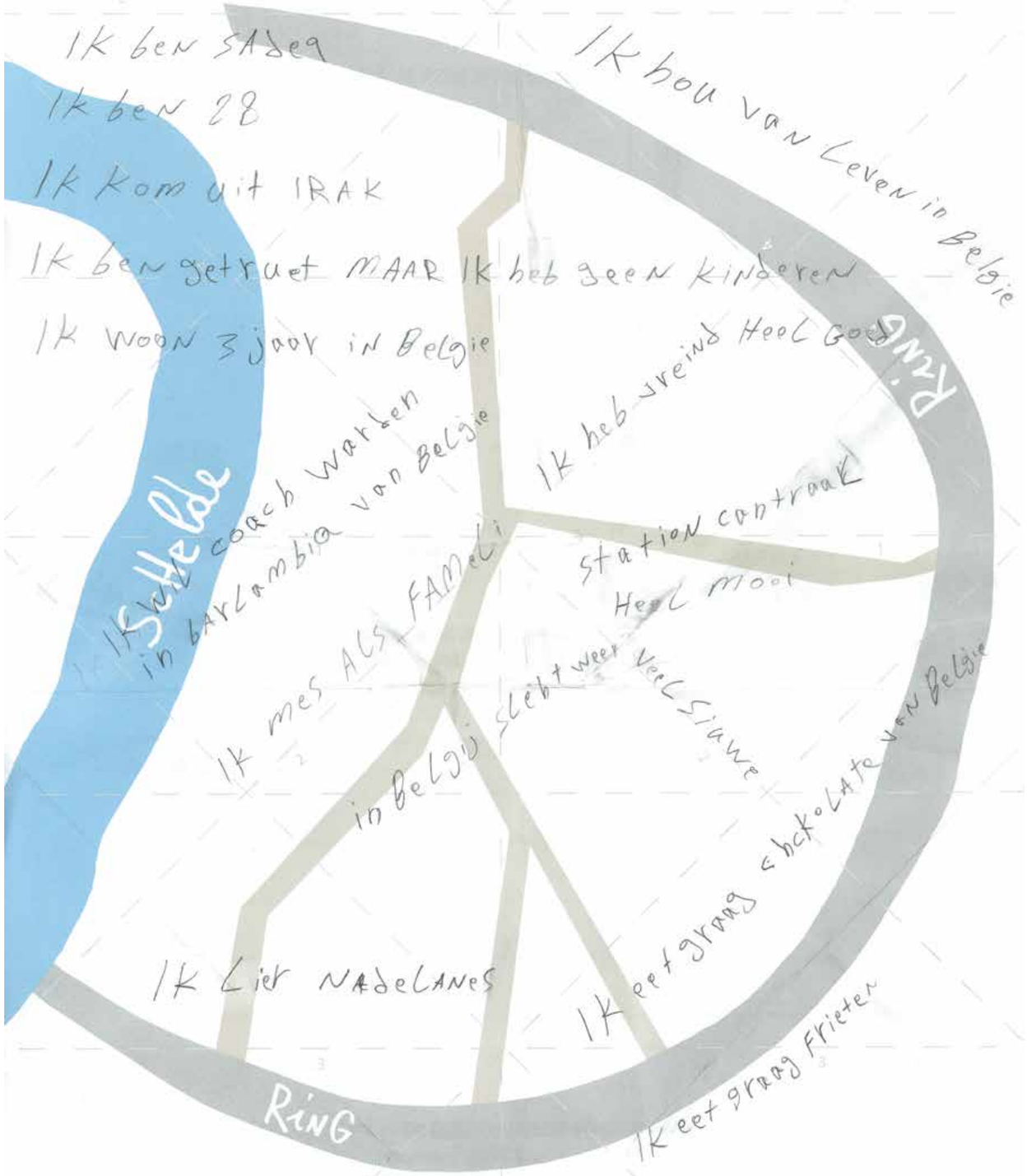

SADEQ ADNAN ALI 28 jaar / °Irak / 3 jaar in Antwerpen

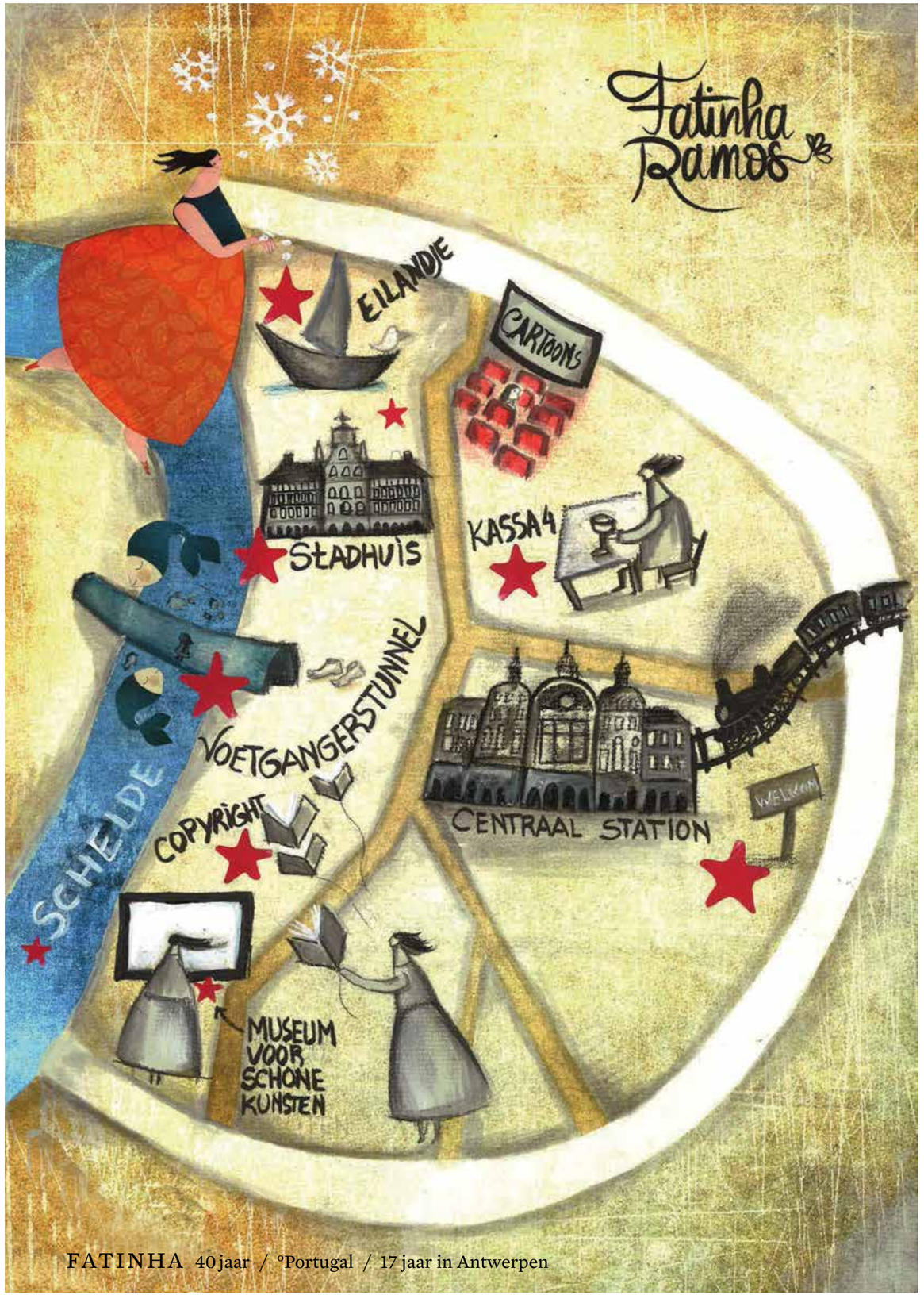

FATINHA 40 jaar / °Portugal / 17 jaar in Antwerpen

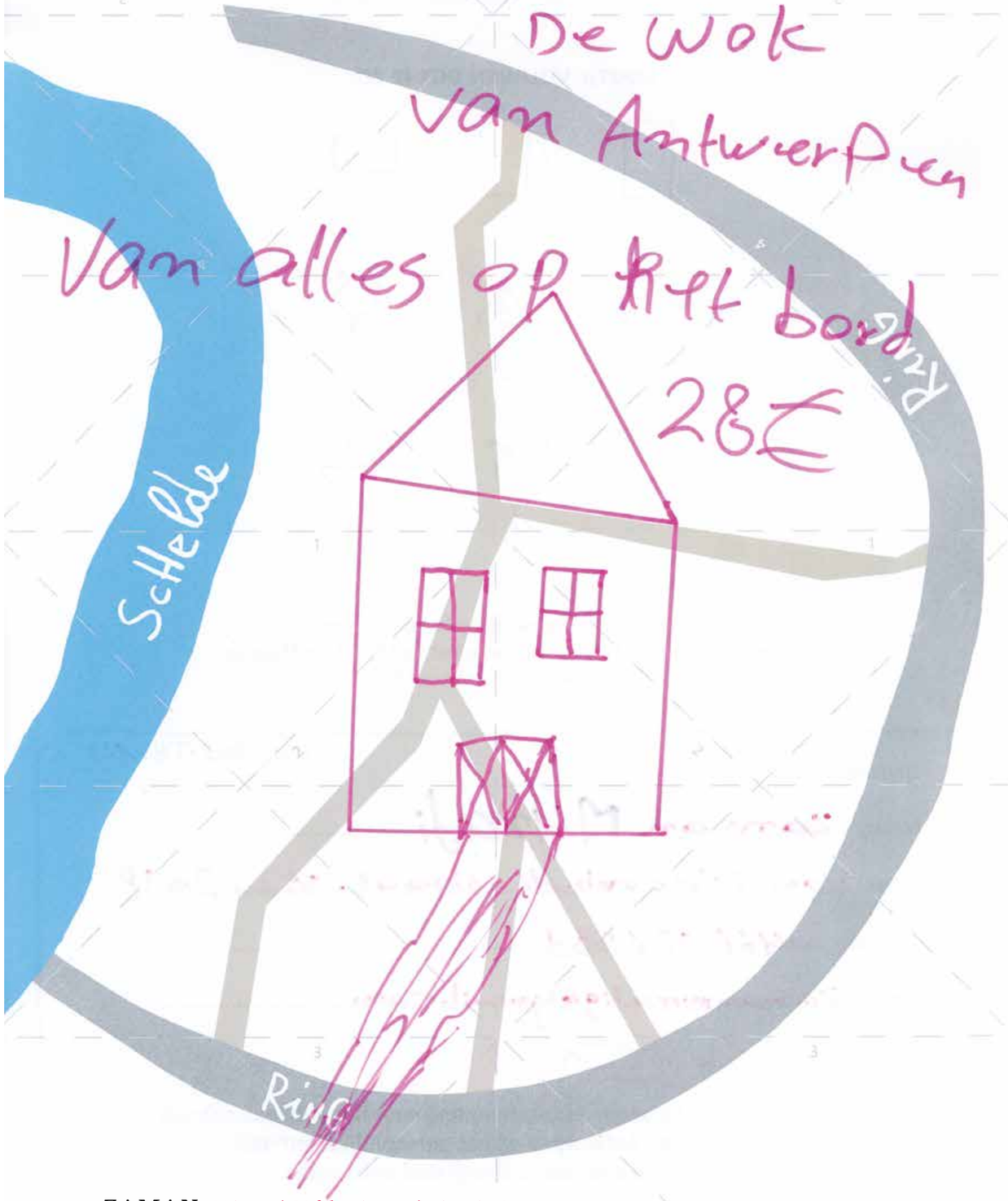

ZAMAN 23 jaar / °Afghanistan / 1 jaar in Antwerpen

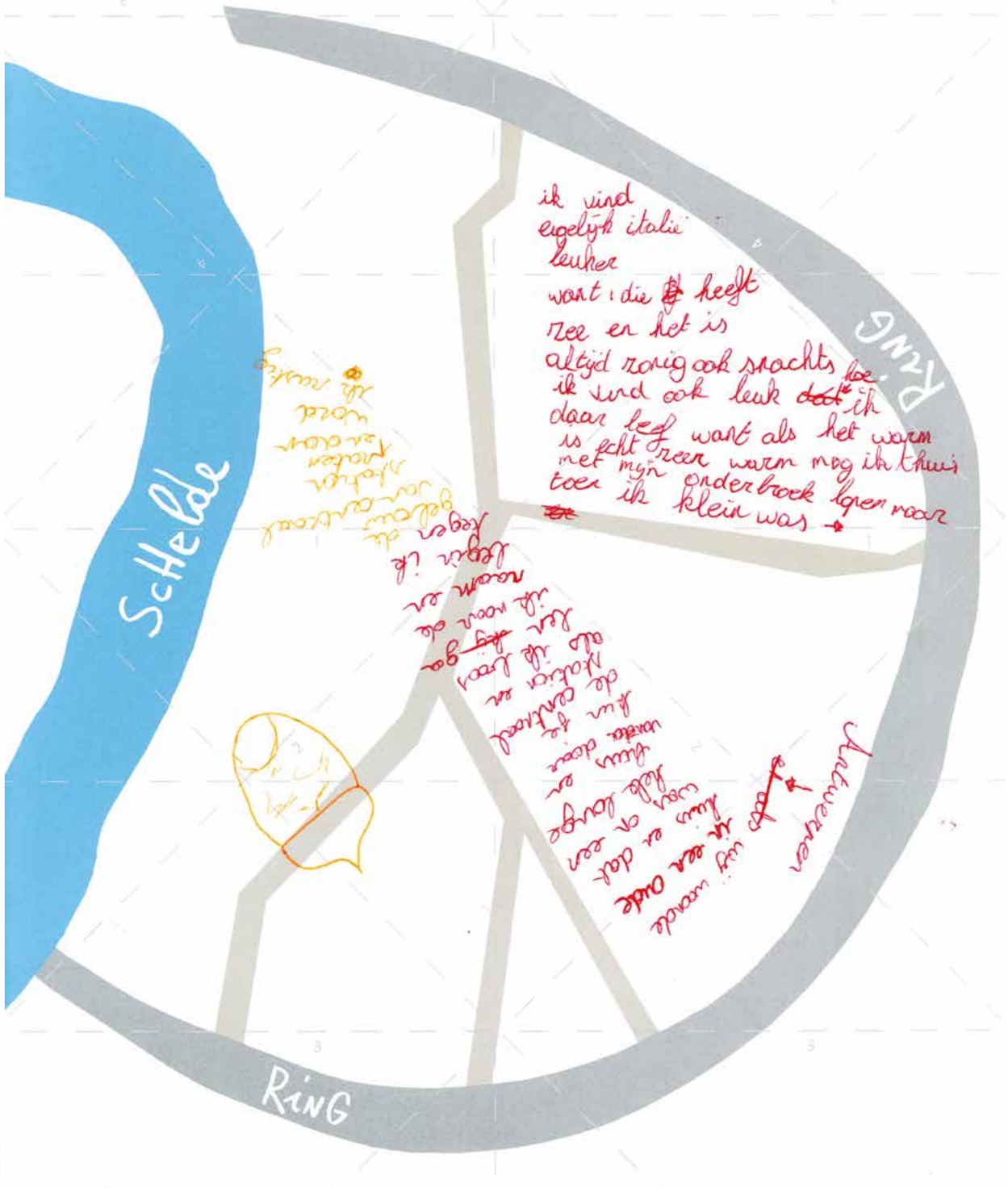

DICRA 14 jaar / °Italië / onbekend

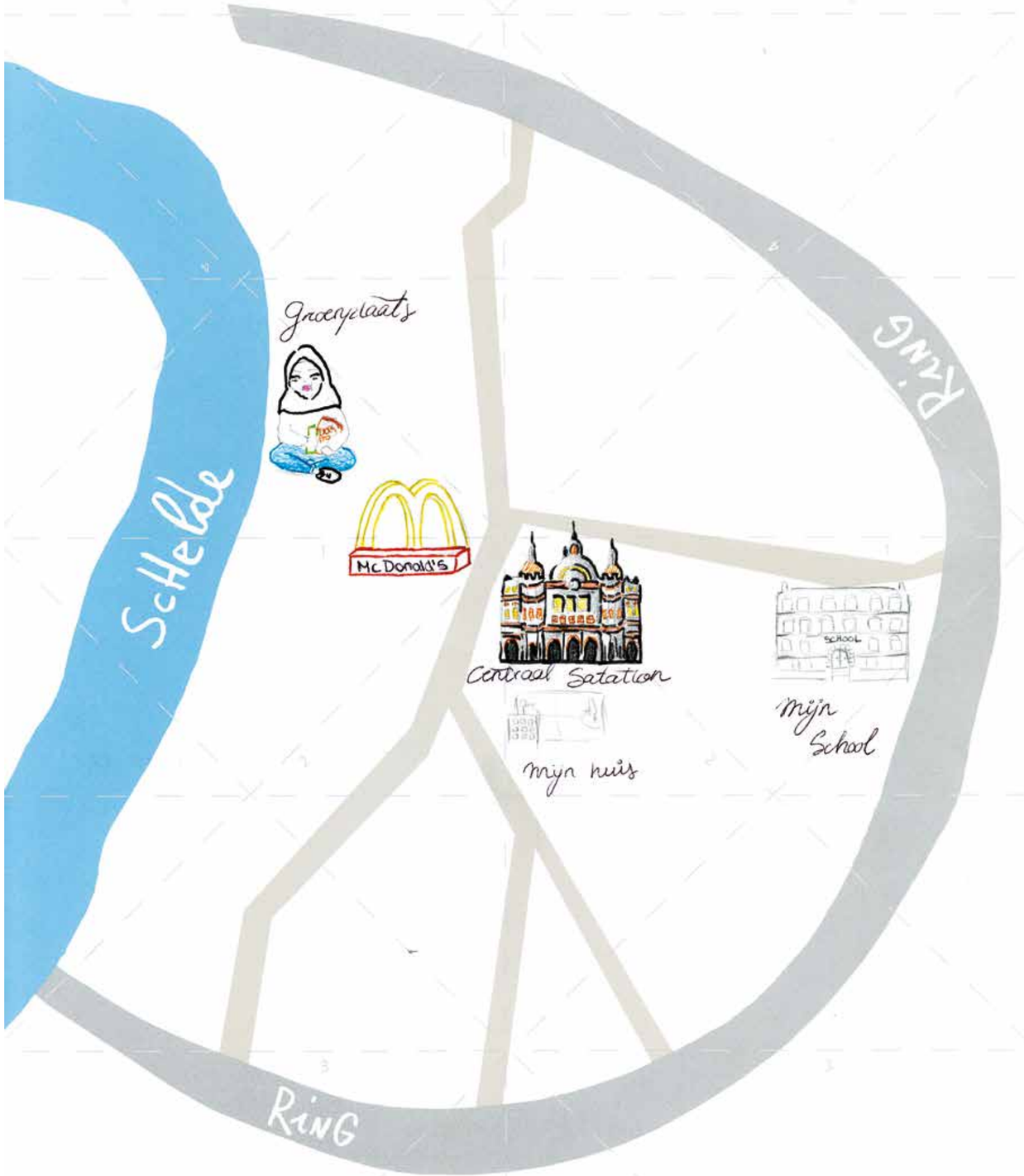

OUMAIMA 19 jaar / °Spanje / 4 jaar in Antwerpen

THUISHAVEN

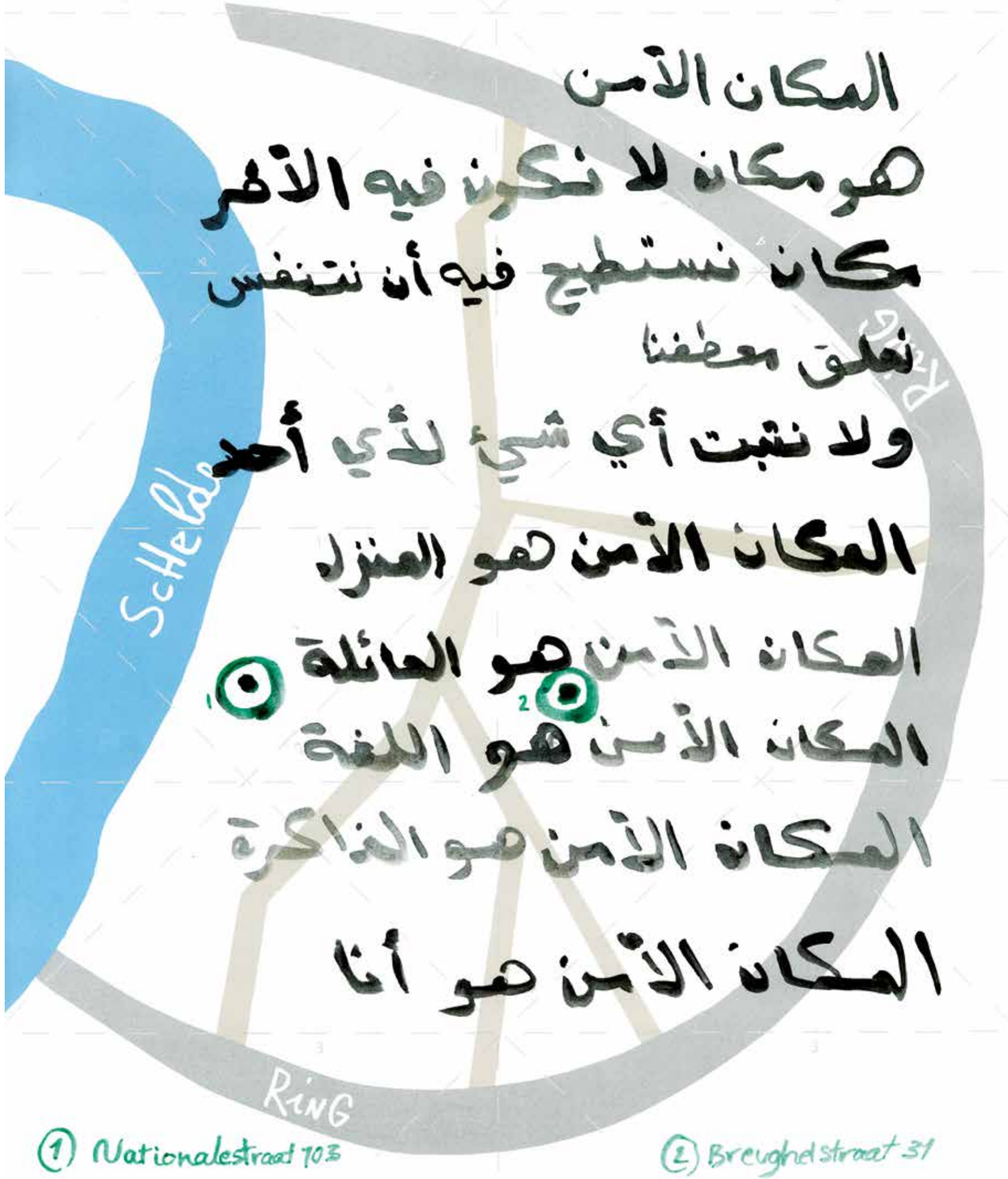

JOUD 24 jaar / °Syrië / 5 jaar in Antwerpen

Joud komt uit Syrië. Ze is 24 en kwam vijf jaar geleden naar België.

De Veilige Plek

Is een plek waar we niet de ander zijn
Een plek waar we kunnen ademen
Onze jas ophangen
En niemand iets moeten bewijzen
De Veilige Plek is thuis
De Veilige Plek is familie
De Veilige Plek is taal
De Veilige Plek is herinnering
De Veilige Plek ben ik

‘Ik heb de voorbije weken veel nagedacht over mijn relatie met de stad. Over safe spaces — veilige plekken.

Ik voel me niet thuis in Antwerpen of België, maar er zijn plekken en mensen die me een gevoel van thuis geven.
Ik heb op mijn kaart een tekst geschreven over Veilige Plekken, met de hand en in het Arabisch. Omdat mijn moedertaal één van die Veilige Plekken is. Mensen die Arabisch kunnen lezen, zullen er direct door aangesproken worden, maar ik zou graag hebben dat er een vertaling bij komt voor Nederlandstalige lezers.
De twee cirkels zijn mijn Veilige Plekken in Antwerpen: de winkel van mijn ouders en de Tafels van Vrede*.’

* Tafels van Vrede is een cultuurhuis dat mensen met een verschillende achtergrond samenbrengt.

JOUD 24 jaar / °Syrië / 5 jaar in Antwerpen

Monique komt uit Nederland. Ze is 46 en woont al 23 jaar in Antwerpen.

‘Mijn familie vond dat ik heel snel verbelgd was’

‘Ik ben opgegroeid in Kerkrade, een stadje in Nederlands Limburg. In 1995 ben ik naar Antwerpen gekomen om op de Academie de opleiding conservatie en restauratie van schilderijen te volgen. Best spannend. Ik keek wel uit naar het leven in de grote stad. We spreken dezelfde taal, maar sommige woorden en uitdrukkingen zijn toch anders. Op een dag belde een vriendin om te zeggen dat ze niet naar de les kon komen omdat ze een zware valling had. ‘Oei!’ zei ik, ‘Je hebt toch niks gebroken?’ Maar je leert bij.
Mijn familie vond dat ik heel snel verbelgd was. Ik had ook meteen mijn plaatsje gevonden in Antwerpen. Als mijn studiegenoten het over ‘thuis’ hadden, bedoelden ze meestal de plek waar hun ouders woonden. Bij mij was dat mijn kot.
Op mijn kaart heb ik plekken in de stad aangeduid die belangrijk zijn voor mij. Eén ervan is de jeugdherberg waar ik overnachtte toen ik de toelatingsproef voor de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten aflegde. Ik heb er op de rand van een stapelbed nog een presentatie voor de volgende dag geschreven.
Peeters-Govers was een supermarkt in de voormalige cinema Festa. Het heeft een poosje geduurd voor ik doorhad waarom de winkel zo raar was ingedeeld.
Eén keer per week gingen we naar het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten om er kopieën van oude meesters te schilderen. Ik herinner me vooral de suppoosten met hun piepende schoenen op de parketvloer, en hun ademhaling als ze over mijn schouder stonden mee te kijken. Dat bracht me weleens uit mijn concentratie.
Ik fietste veel door de stad. De gekleurde stippen op de kaart geven mijn fietsroutes aan.’

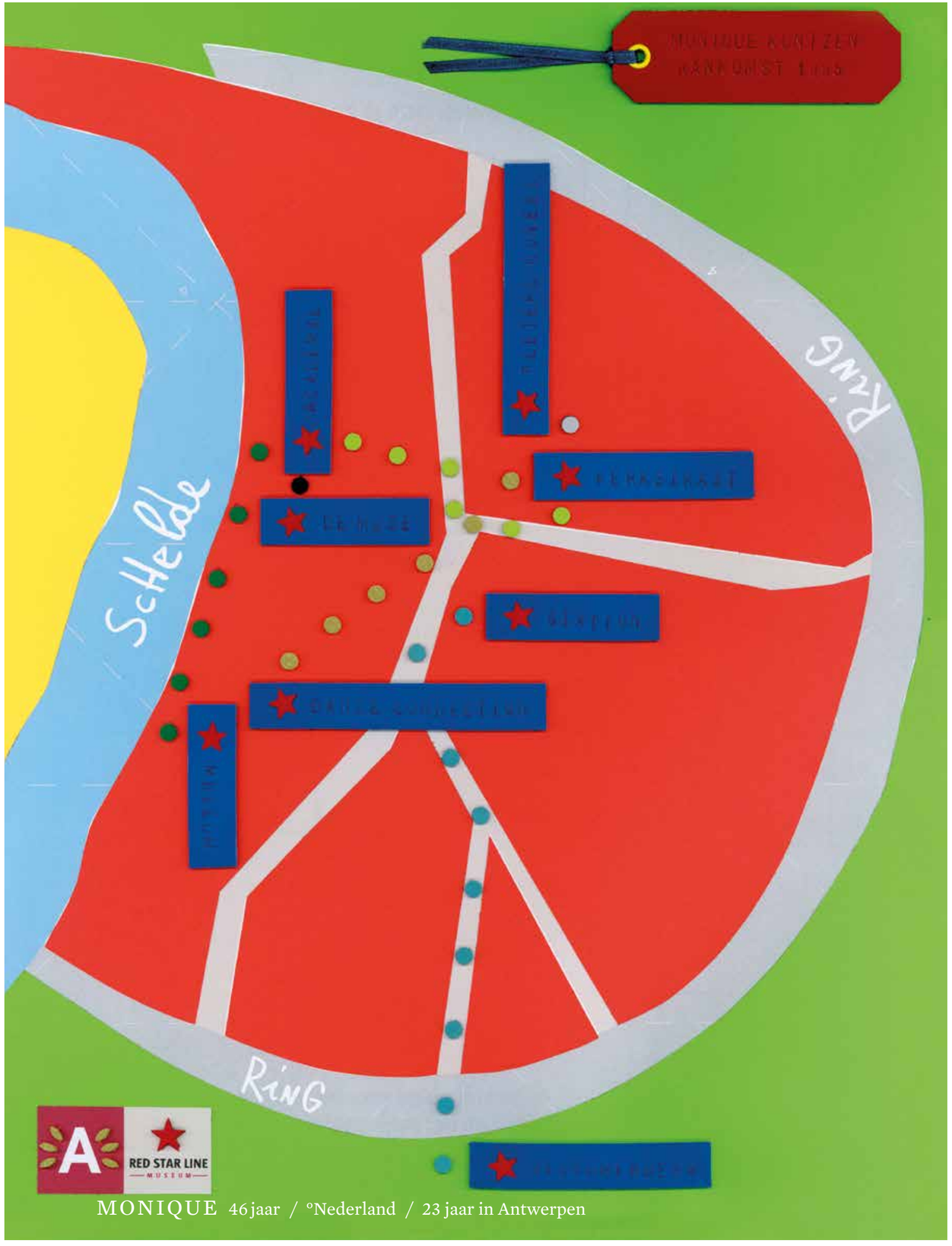

MONIQUE 46 jaar / °Nederland / 23 jaar in Antwerpen

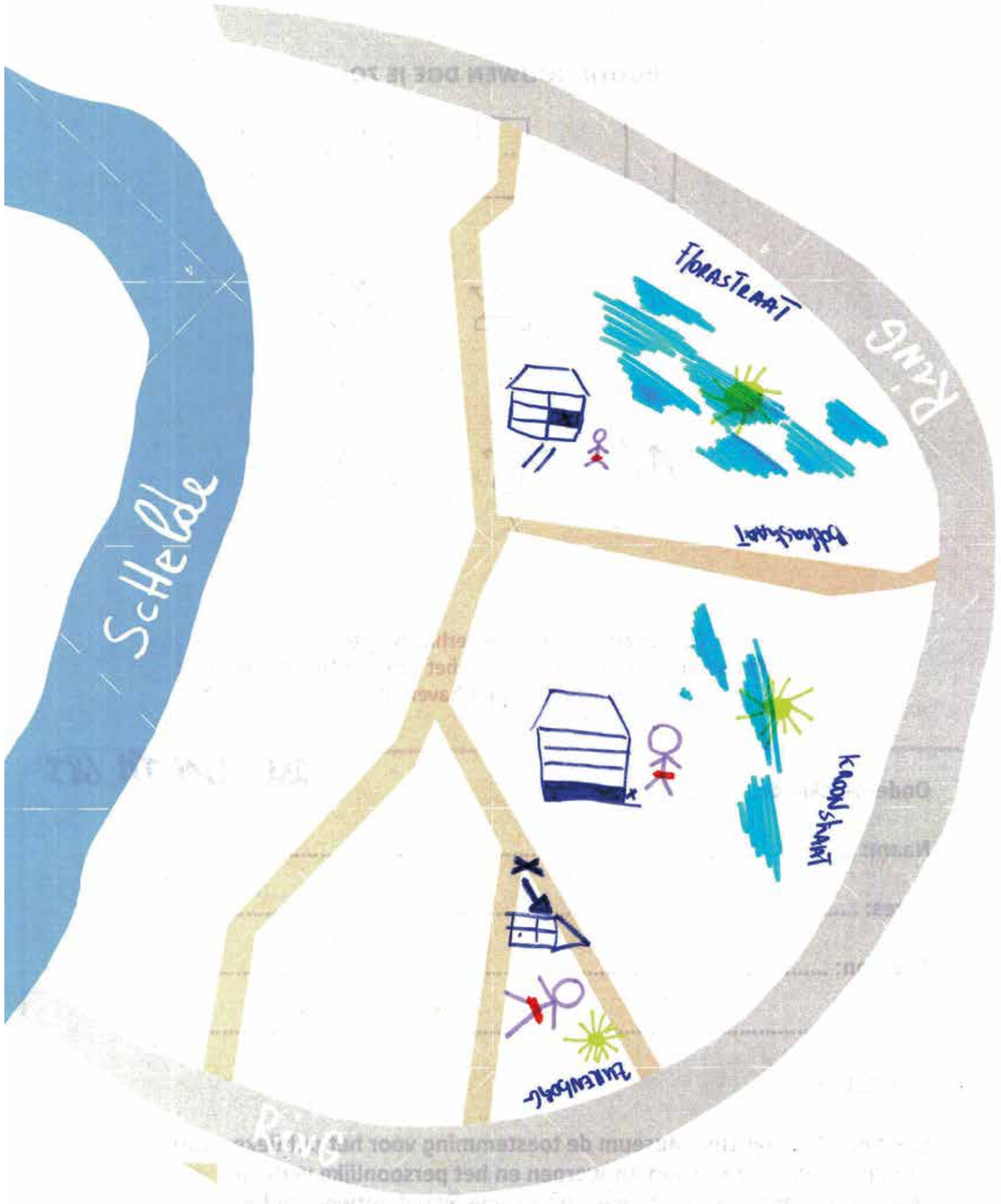

FATIMA 47 jaar / °Marokko / 46 jaar in Antwerpen

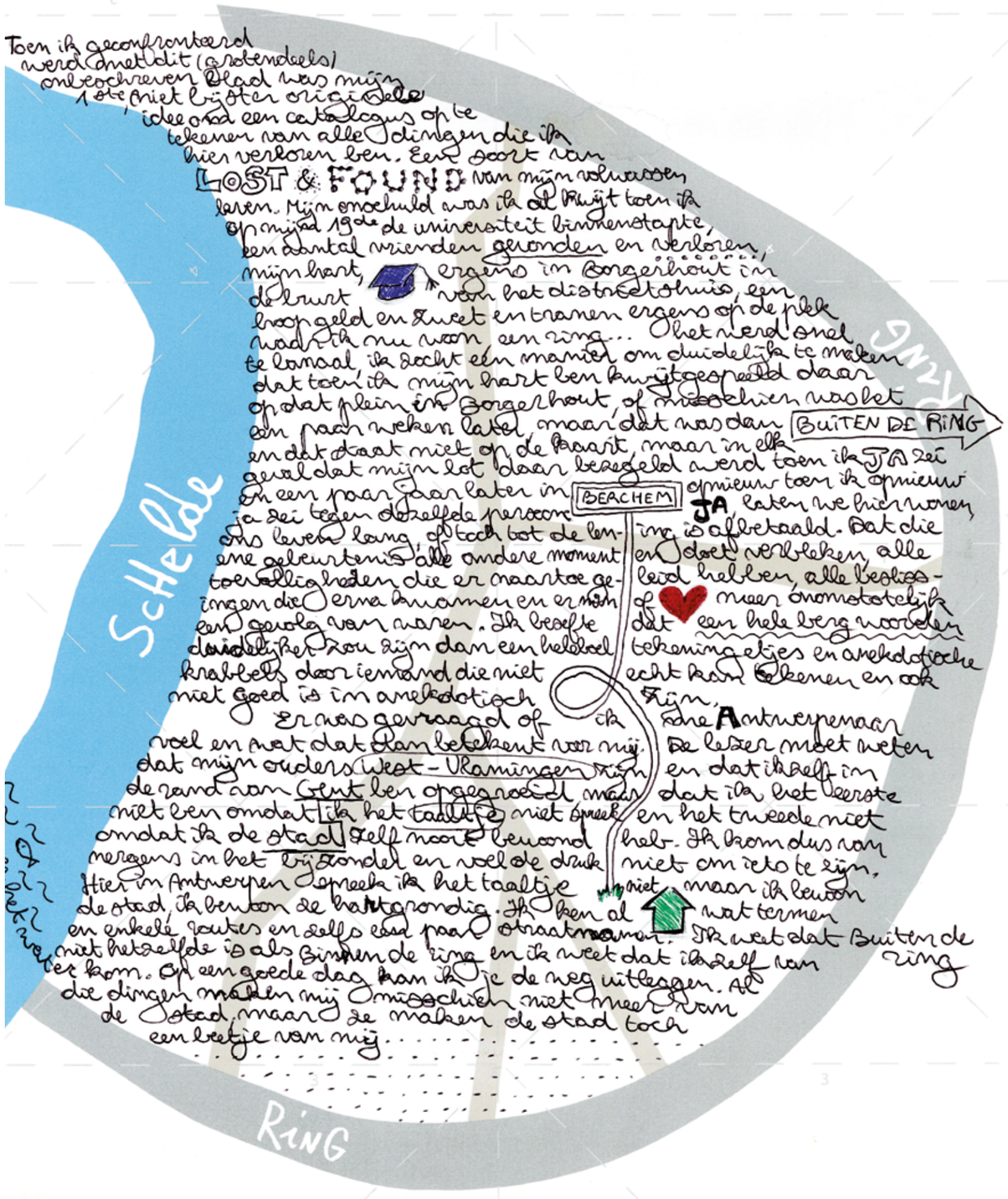

JULIE 26 jaar / °Drongen, België / 7 jaar in Antwerpen

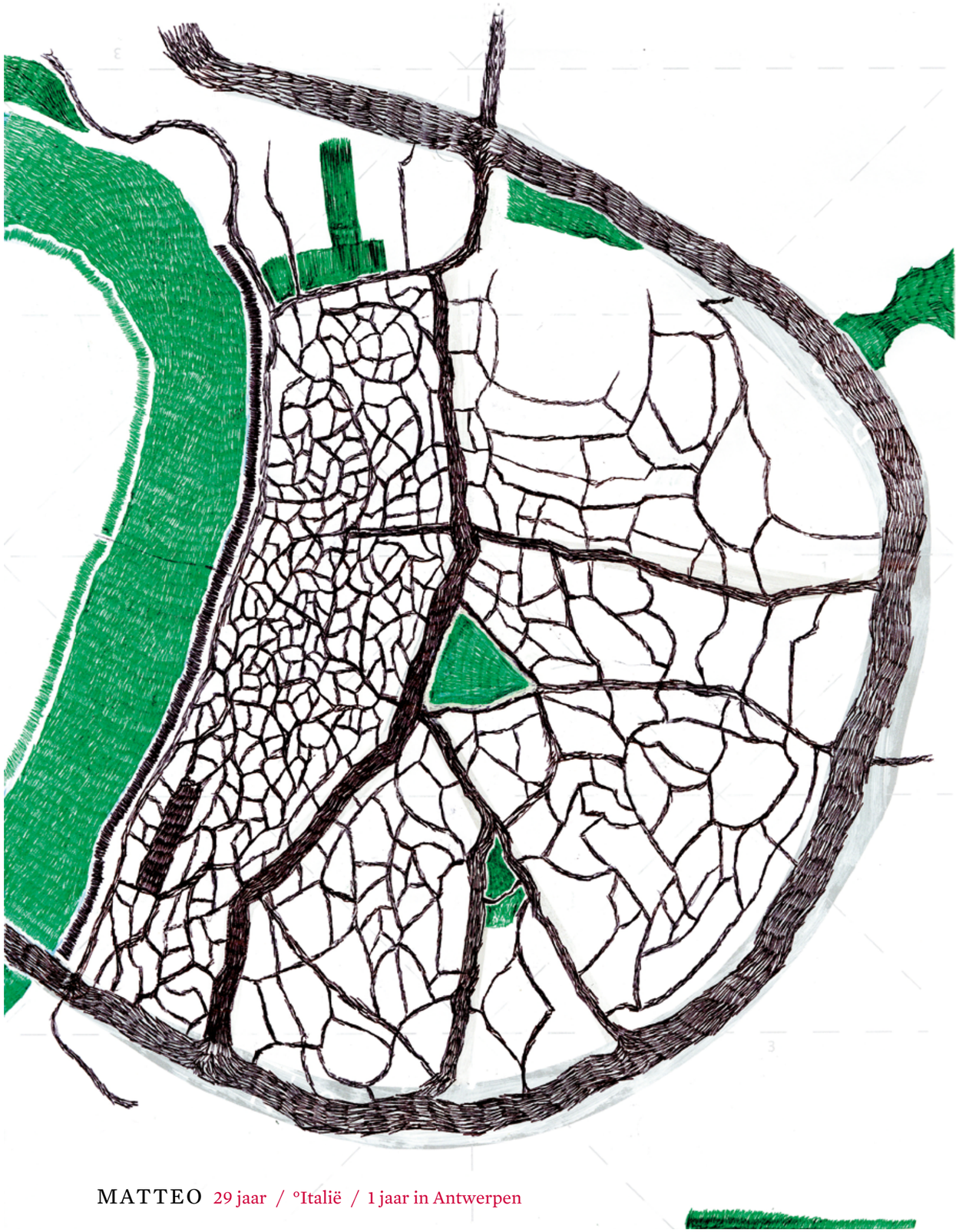

MATTEO 29 jaar / °Italië / 1 jaar in Antwerpen

Matteo komt uit Italië. Hij is 29 en woont al één jaar in Antwerpen.

‘Antwerpen is een spontane stad’

‘Ik was op zoek naar een goeie baan.
Niet voor het geld, maar om ervaring op te doen als architect. En ik herinnerde mij dat ik een jaar of zes geleden in Antwerpen geweest was, en dat de stad een positieve indruk op mij had gemaakt. Er is veel interessante architectuur hier. Niet alleen de moderne gebouwen, maar ook de structuur van de stad, de middeleeuwse monumenten …
Ik heb een tijdje in Den Haag gewoond. Een mooie plek met veel groen, maar ik voel me misschien meer mezelf in Antwerpen. Steden kunnen een beetje té functioneel georganiseerd zijn, hier is het meer spontaan.
Zo heb ik mijn kaart ook getekend: spontaan, op het gevoel. Ik heb er niet zo veel over nagedacht. Maar toen ik er klaar mee was, zag ik er toch een structuur in. Het groen staat voor de natuur. Het zwart betekent transport — ik wou laten zien hoe het verkeer een impact heeft op de stad.
Ik hou van de natuur, ik heb bijna alle groene plekken bezocht.
Misschien is de kaart ook een beetje kritisch, want ik heb het gevoel dat er veel auto’s zijn in de stad. In de meeste steden is het centrum afgesloten voor verkeer, maar hier kan je er gewoon helemaal doorrijden.
De groene driehoek is het hart van Antwerpen: het stadspark.
Maar het ligt niet ideaal. Het wordt omringd door verkeer.
Echt Belgisch voel ik me niet, maar dat is normaal. Dat heb ik ook als ik naar een andere stad in Italië ga: dat het niet helemaal als thuis aanvoelt.
Maar ik voel me hier wel op mijn gemak. Alles loopt hier vlot, ook met de job. In mijn Nederlandse klas zitten Syriërs. Voor hen is het heel anders. Die kúnnen niet eens terug. Die hebben geen thuis meer.’

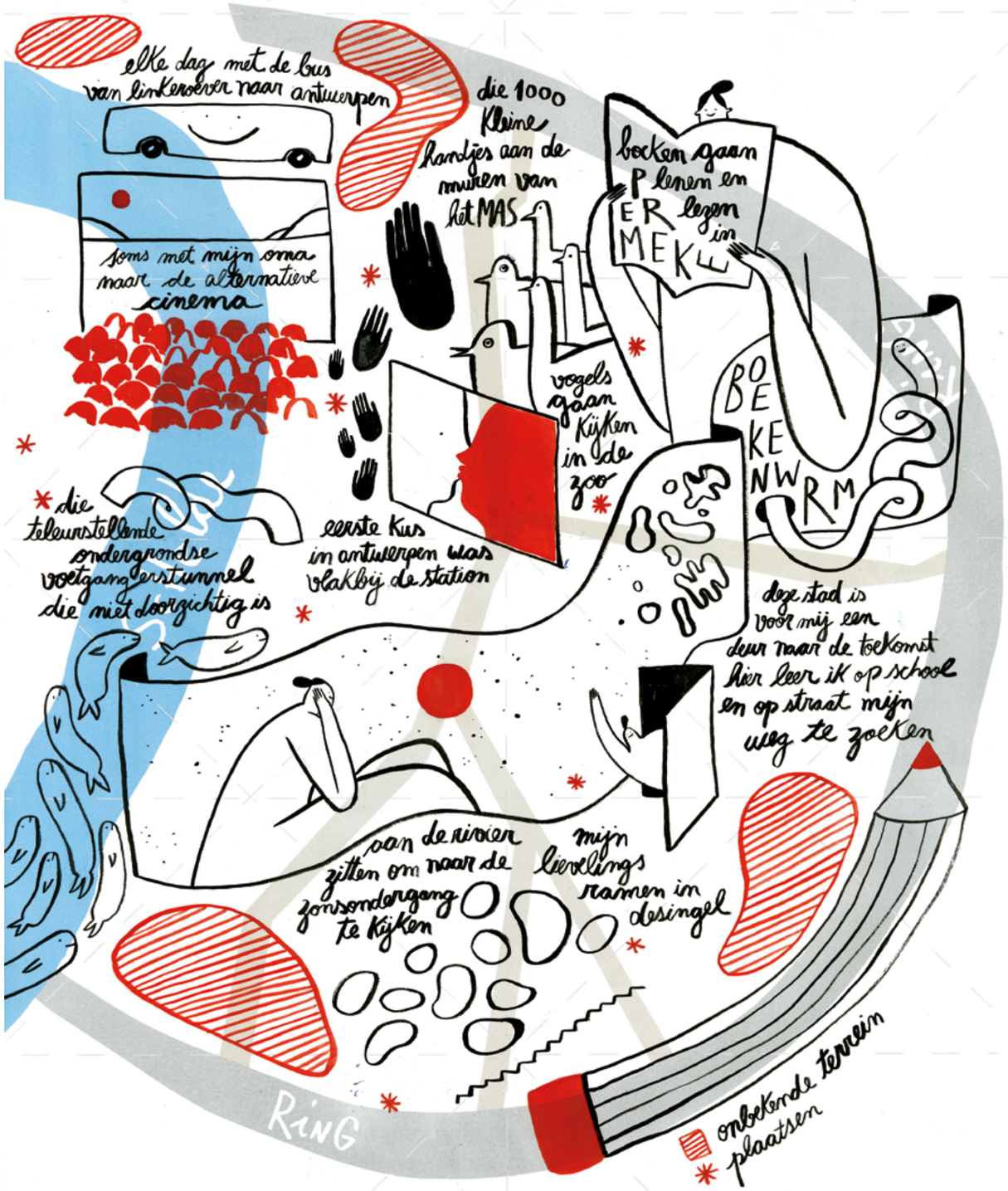

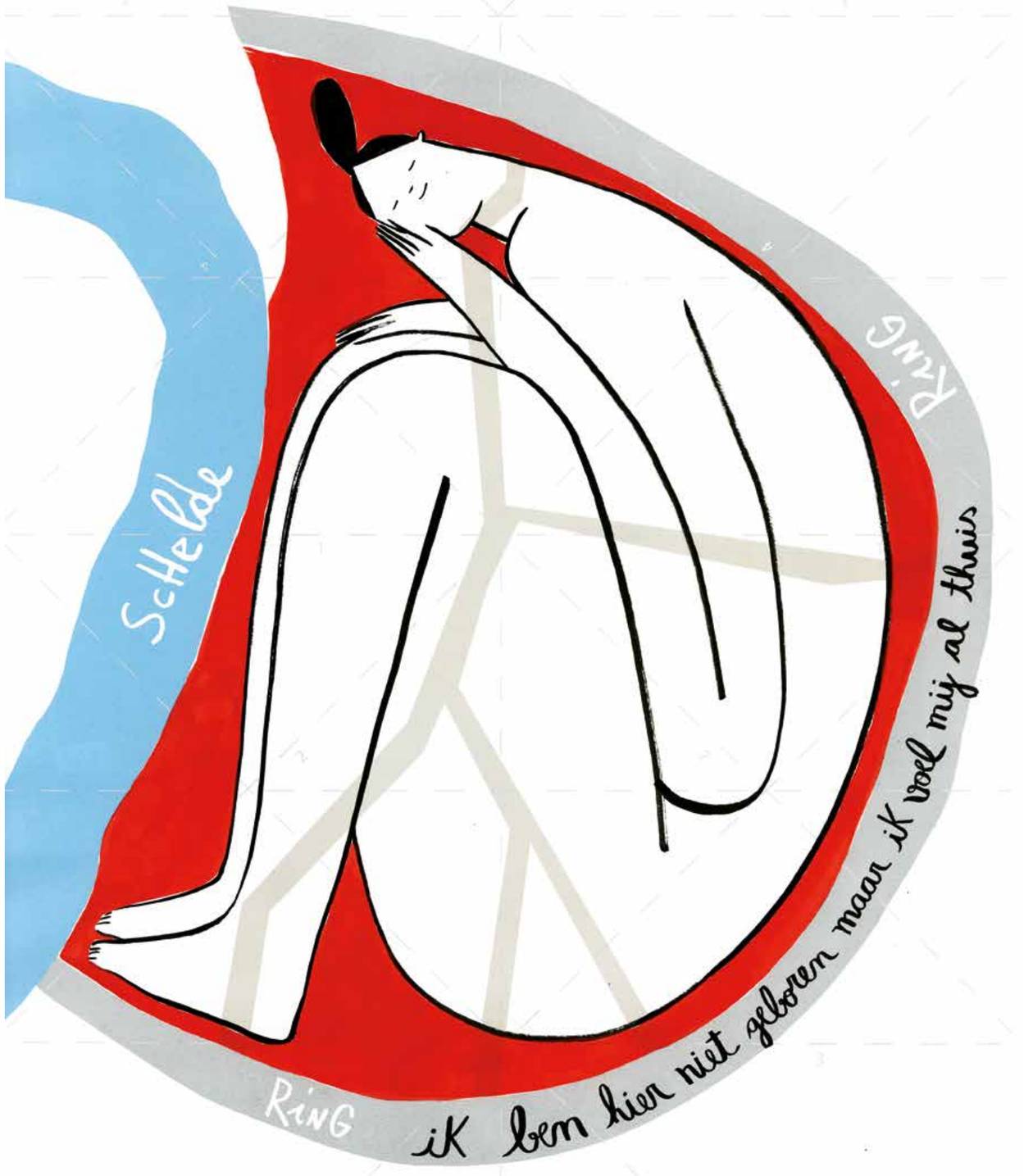

SARAH 20 jaar / °Brazilië / 3 jaar in Antwerpen

BASTI 18 jaar / °Filippijnen / 3 jaar in Antwerpen

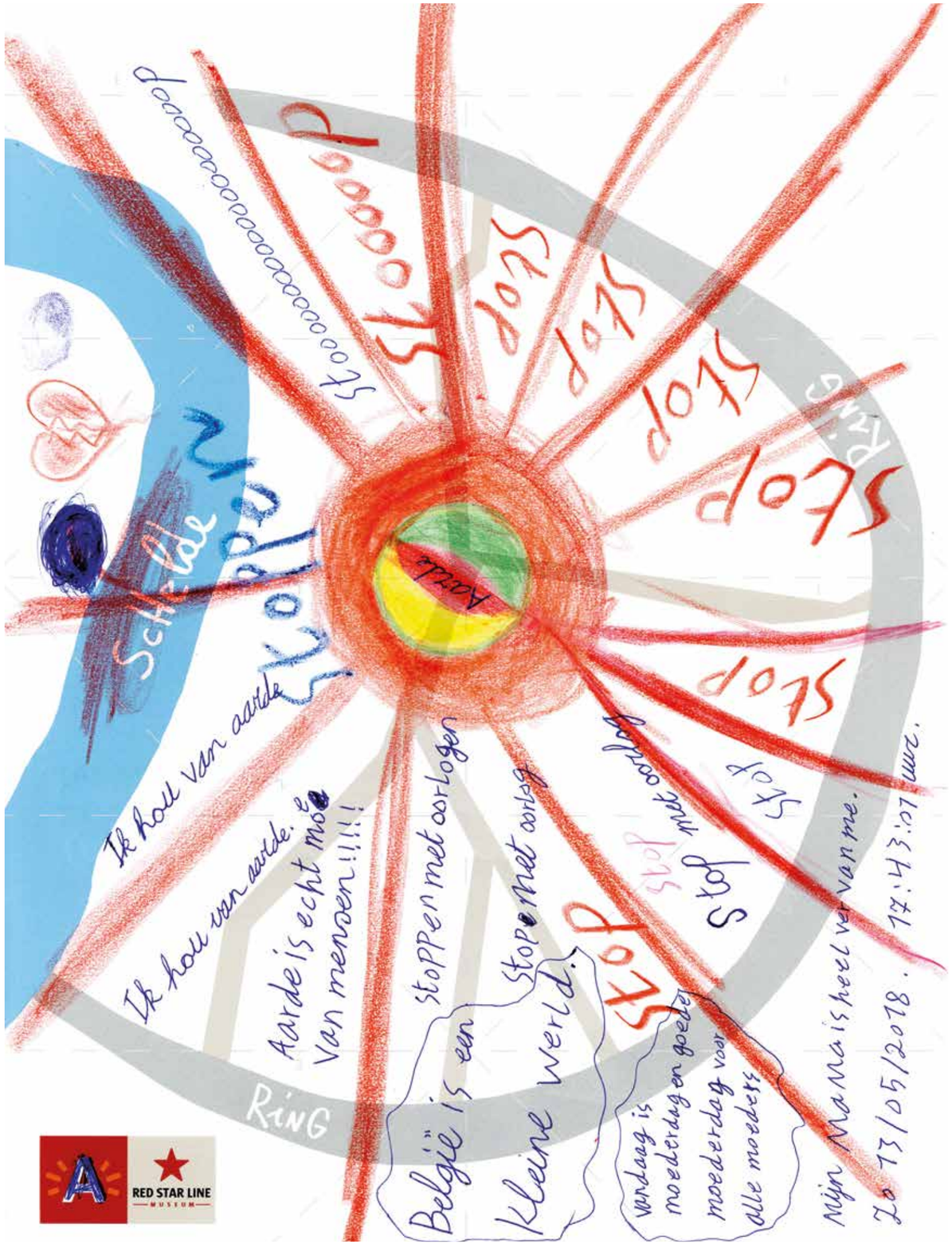

ENAYATULLAH 37 jaar / °Afghanistan / 9 jaar in Antwerpen

Oscar komt uit Chili. Hij is 48 en woont al dertien jaar in België, waarvan zeven jaar in Antwerpen.

‘*Nieuwe Vlaming*: ik heb een hekel aan die term’

‘Chili is enorm veranderd de voorbije 30 jaar, en niet altijd in positieve zin. In Antwerpen heb ik de cultuur van mijn jeugd teruggevonden — een meer open, verbindende, democratische samenleving. Je kan hier gewoon rondlopen zonder dat gevoel van *oei, ik word bekeken*.

Op mijn kaart staan drie plekken die superbelangrijk voor mij zijn geweest. ’t Werkhuys in Borgerhout is wat mij betreft het meest democratische cultuurcentrum in Antwerpen. Ik doe aan veel activiteiten mee, en ik vind het gewoon een heel toffe plek.

De Permeke-bibliotheek kende ik zelfs al voor ik naar Antwerpen verhuisd ben. Ik kwam er eerst voor de boeken, maar heel snel is het een plek geworden waar ik gewoon kon blijven plakken — een beetje lezen, een beetje schrijven, een koffie of een thee drinken in Café Kubus …

En nog niet zolang geleden ben ik een grote fan geworden van het Red Star Line Museum. Ik geef les — de inburgeringscursus die alle nieuwkomers in België moeten volgen. Ik kom dus heel veel langs met mijn cursisten. De mensen aan wie ik lesgeef, zijn een constante spiegel voor mij. Ze tonen me steeds opnieuw dat alle migranten hetzelfde traject afleggen. Je komt naar hier, je kent niets, je kent niemand, je spreekt de taal niet … Tegelijk voel je een enorme druk om je te integreren, een job te vinden, belastingen te betalen. En ergens daartussenin wringt zich de grote basisvraag: wie ben ik eigenlijk? Het moeilijkste aan het integratieproces is dat er zoveel vraagtekens gezet worden bij je identiteit.

Hier gebruiken ze vaak termen als *nieuwe Vlaming* of *nieuwe Belg*, maar daar heb ik een hekel aan. Ik ben een Chileen, een migrant. Punt. Maar wel eentje die zijn plek gevonden heeft.’

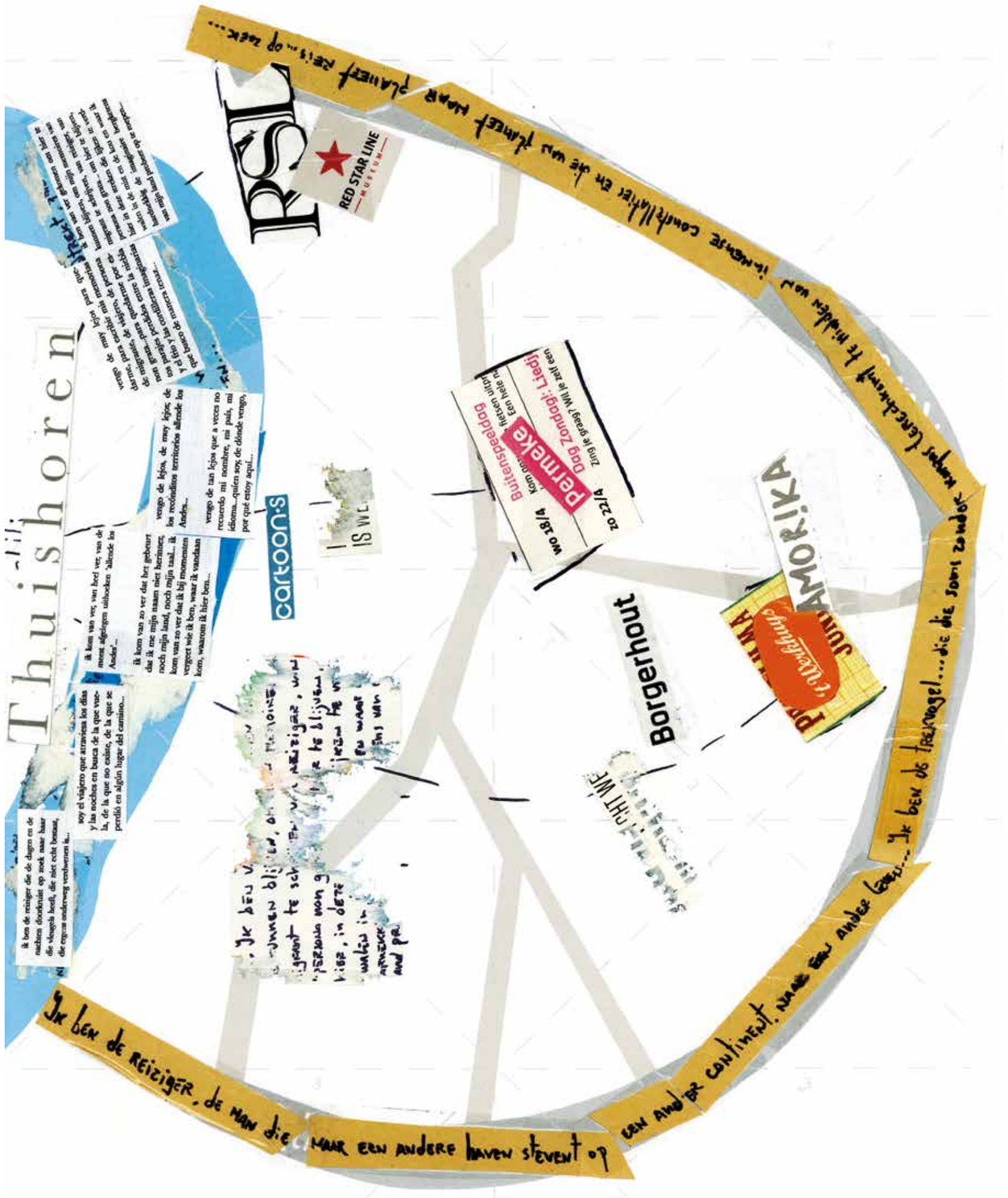

OSCAR 48 jaar / °Chili / 7 jaar in Antwerpen

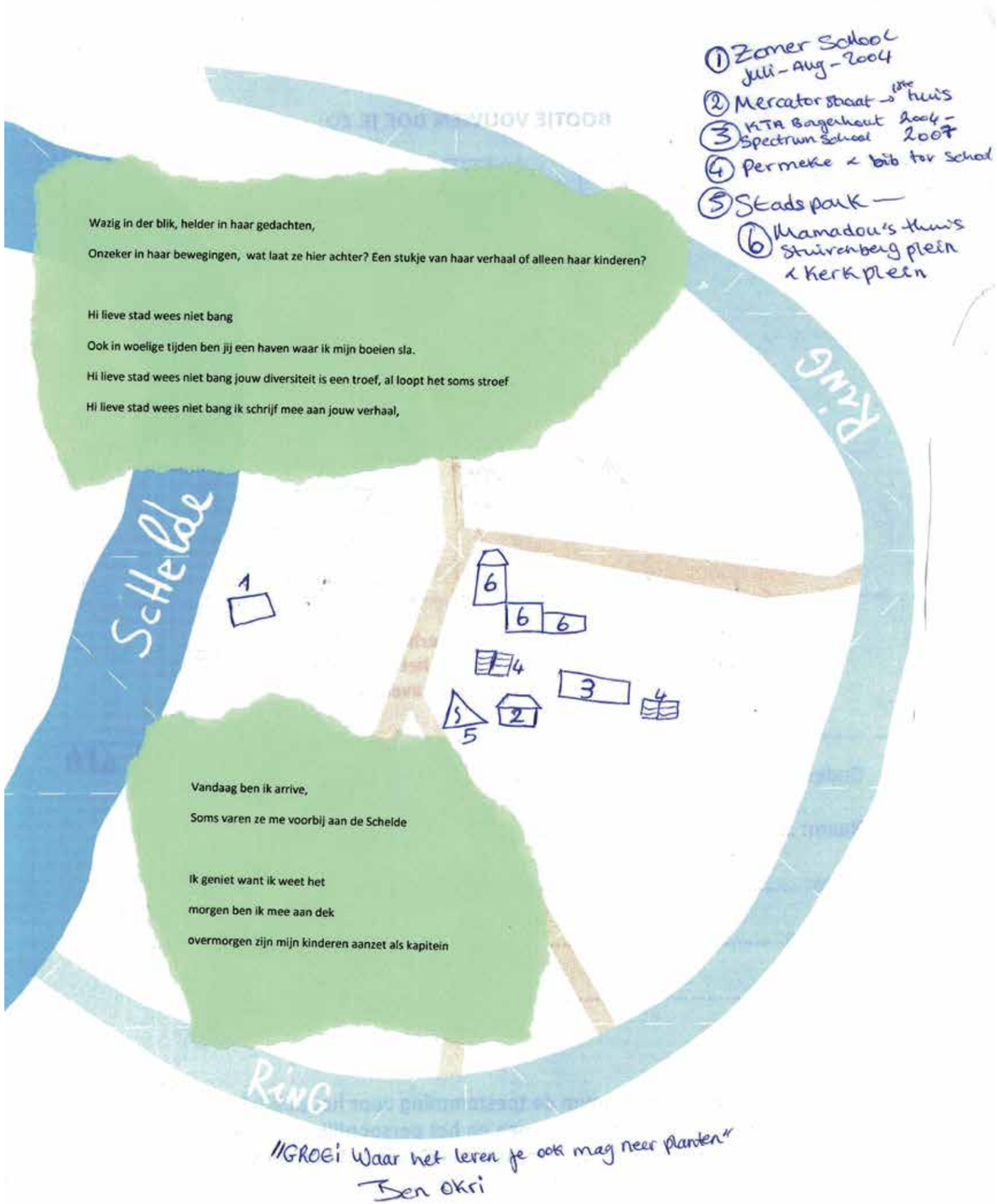

MOHAMED 26 jaar / °Sierra Leone / 14 jaar in Antwerpen

SNOOKERPOINT
TRANSIT

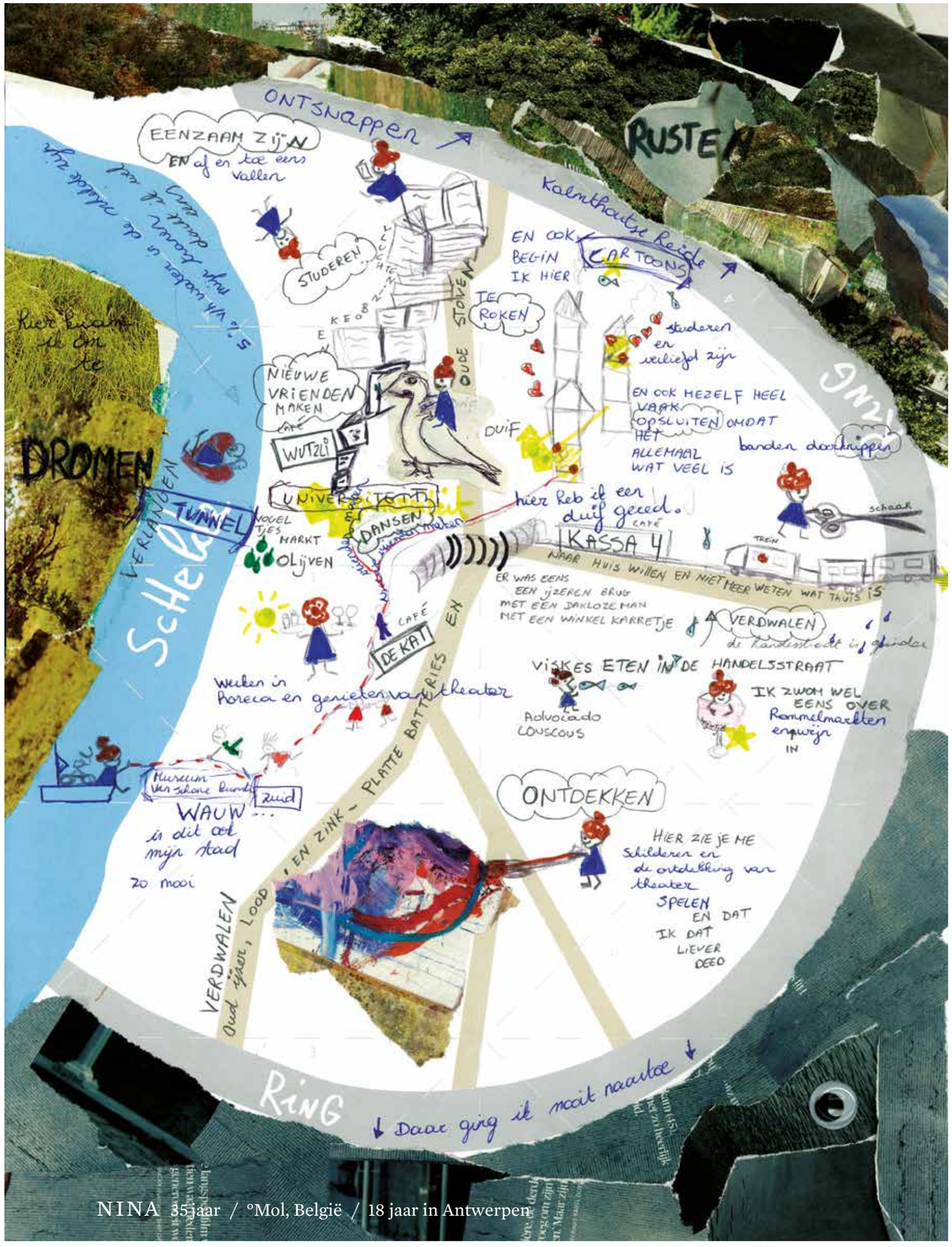

NINA 35 jaar / °Mol, België / 18 jaar in Antwerpen

RANIA 12 jaar / °Koerdistan / 3 jaar in Antwerpen

Rania komt uit Koerdistan. Ze is 12 en woont al twee jaar in Antwerpen.

‘Ik mis mijn vrienden. Ik mis mijn huis’

‘Ik ben met mijn mama naar hier gekomen omdat Koerdistan niet zo goed was voor ons. Ik weet er eigenlijk niet veel van, ik was nog te klein. Mijn moeder weet alles.
Mijn zus was er ook bij, maar die is al groot, ze is 24.
Eerst zijn we naar Turkije gegaan. Daar zijn we opgehaald door mensen met een auto. We hebben drie of vier uur gereden en toen moesten we stappen. Een heel hoge berg over, en dan waren we in Bulgarije. Vandaar zijn we naar een ander land gegaan, en dan zijn we met de boot verder gevaren. Er waren veel Afrikanen. We hadden honger, maar er was niks te eten en bijna niks te drinken. Rondom ons zagen we niks dan water en toen hebben we moeten overgeven. Opeens kwam de politie van Italië, en die hebben ons meegenomen.
Ik denk daar nog vaak aan, ’s avonds in bed. En aan mijn vriendinnen die ginder gebleven zijn. We praten wel op WhatsApp, maar ik mis ze toch heel erg. Ik mis mijn huis. Ooit wil ik teruggaan om iedereen terug te zien: mijn tante, mijn oom, mijn oma …
Maar ik vind Antwerpen leuk, hoor. Mijn favoriete plekje is Park Spoor Noord. Daar vind ik rust. Ik zoek een rustig hoekje op, en dan schrijf ik in mijn dagboek: over mijn vrienden, over wat ik op school gedaan heb, de leuke dingen die ik heb meegemaakt … Op mijn kaart heb ik Park Spoor Noord getekend, mijn vrienden, de Sinksenfoor en de Meir.
Mijn vriendinnen zijn heel belangrijk voor mij. Als ik iets niet leuk vind, dan komen ze naar mij en vragen: wat is er aan de hand?
Dat geeft me een goed gevoel.’

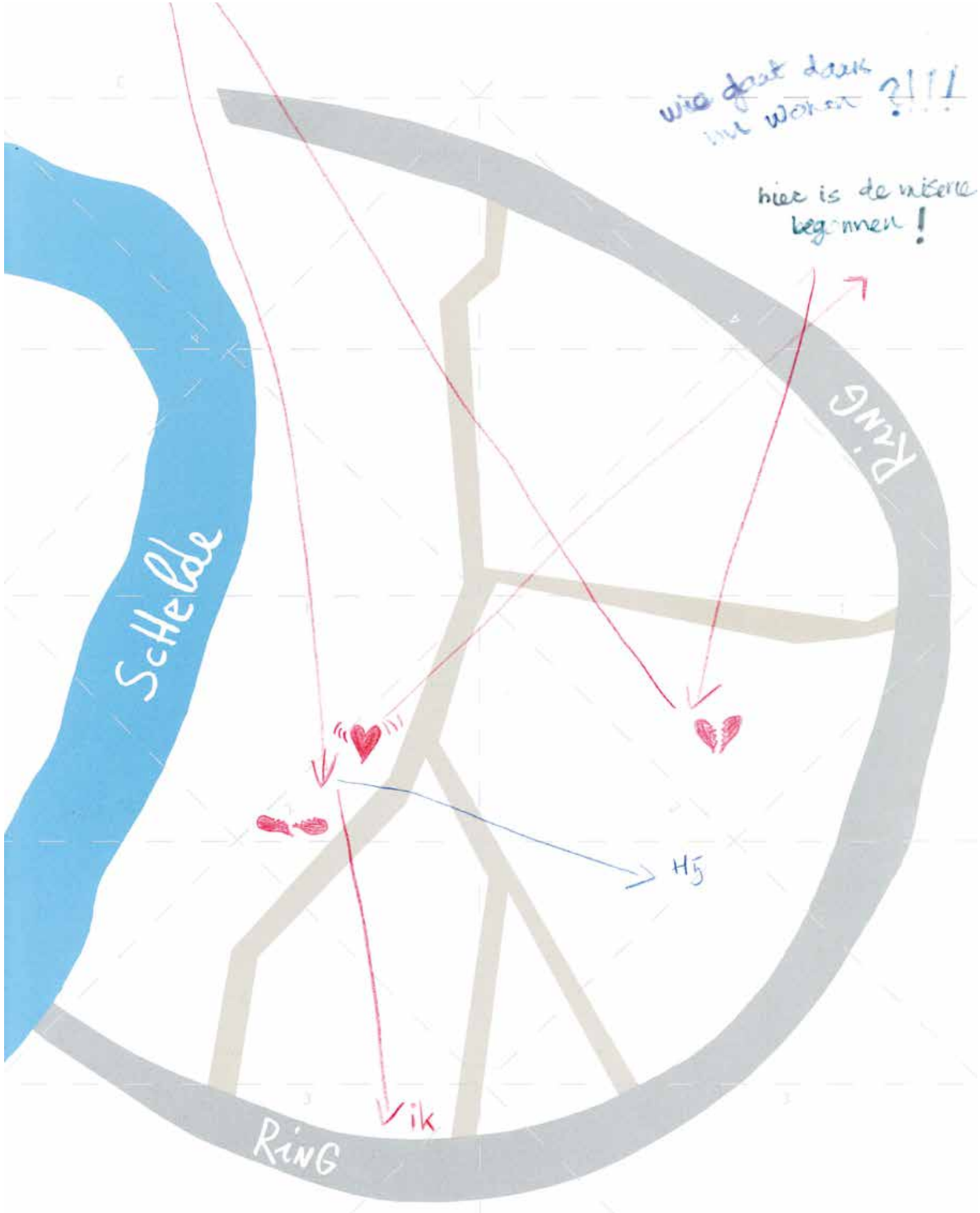

BIRGIT 54 jaar / °Delft, Nederland / 25 jaar in Antwerpen

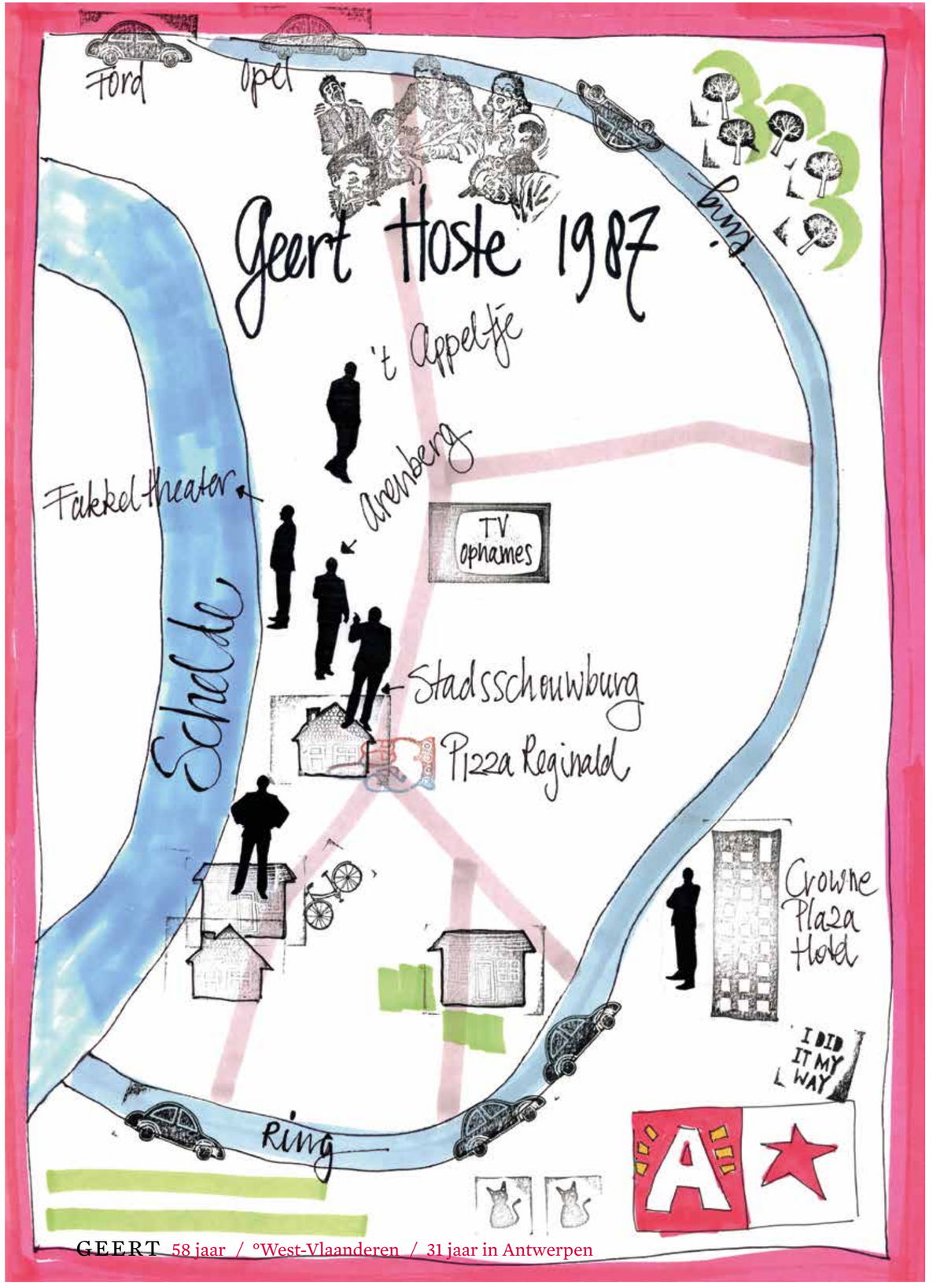

GEERT 58 jaar / °West-Vlaanderen / 31 jaar in Antwerpen

Fatima komt uit Marokko. Ze is 38 en woont al zeven jaar in Antwerpen.

‘Het eerste jaar dacht ik: ik kan hier onmogelijk blijven’

‘Ik ben getrouwd in Marokko, in de zomer van 2009. Mijn man en ik zijn precies een maand samen geweest, daarna is hij naar België vertrokken om er te werken. Ik heb twee jaar moeten wachten voor ik de papieren had om hem te volgen.
Ik was zwanger, en ik ben in Marokko bevallen, thuis bij mijn moeder. Dat was heel zwaar, want mijn moeder was ziek. Ze kon niet veel helpen. Toen we eindelijk naar België konden reizen, was mijn zoontje één jaar. Het was de eerste keer dat hij zijn vader zag.
In het begin was het heel zwaar voor mij. In Marokko woonde ik in een groot huis met verdiepingen, maar hier had mijn man een klein studiootje gehuurd. Hij had twee jaar alleen geleefd en had niet veel plaats nodig. Overdag ging hij werken, en ik bleef alleen achter met ons zoontje. Echt claustrofobisch. Mijn man had ook niet veel tijd voor mij. Hij werkte laat, en in het weekend had hij zijn eigen plannen. Hij was zijn vrijgezellenleventje gewoon.
Dat eerste jaar heb ik echt gedacht: ik kan hier onmogelijk blijven. Maar ik heb geduld gehad, en mijn man is geleidelijk aan gewend geraakt aan ons huwelijk. Nu is het veel beter. Nu is het goed! Mijn leven is hier, maar ik ben Marokko niet vergeten. Ik voel me goed in Borgerhout, ik hou van de winkels, maar als ik in Taza ben voel ik zo’n vreugde … Mijn man zegt het ook: ‘Je bent daar precies een ander mens.’ Ik heb een ijsje getekend op mijn kaart omdat ik graag ijsjes ga eten in Park Spoor Noord. Erasmus en Middelheim zijn ziekenhuizen. Ik was in Erasmus binnengegaan voor de geboorte van mijn tweede zoontje. Het was een keizersnee, en omdat er complicaties waren, hebben ze me naar Middelheim gebracht.
Mijn derde zoontje is ook in Middelheim geboren. Dat lachende gezichtje staat er omdat ik altijd lach. Ik ben zo. Al van toen ik nog een kind was.’

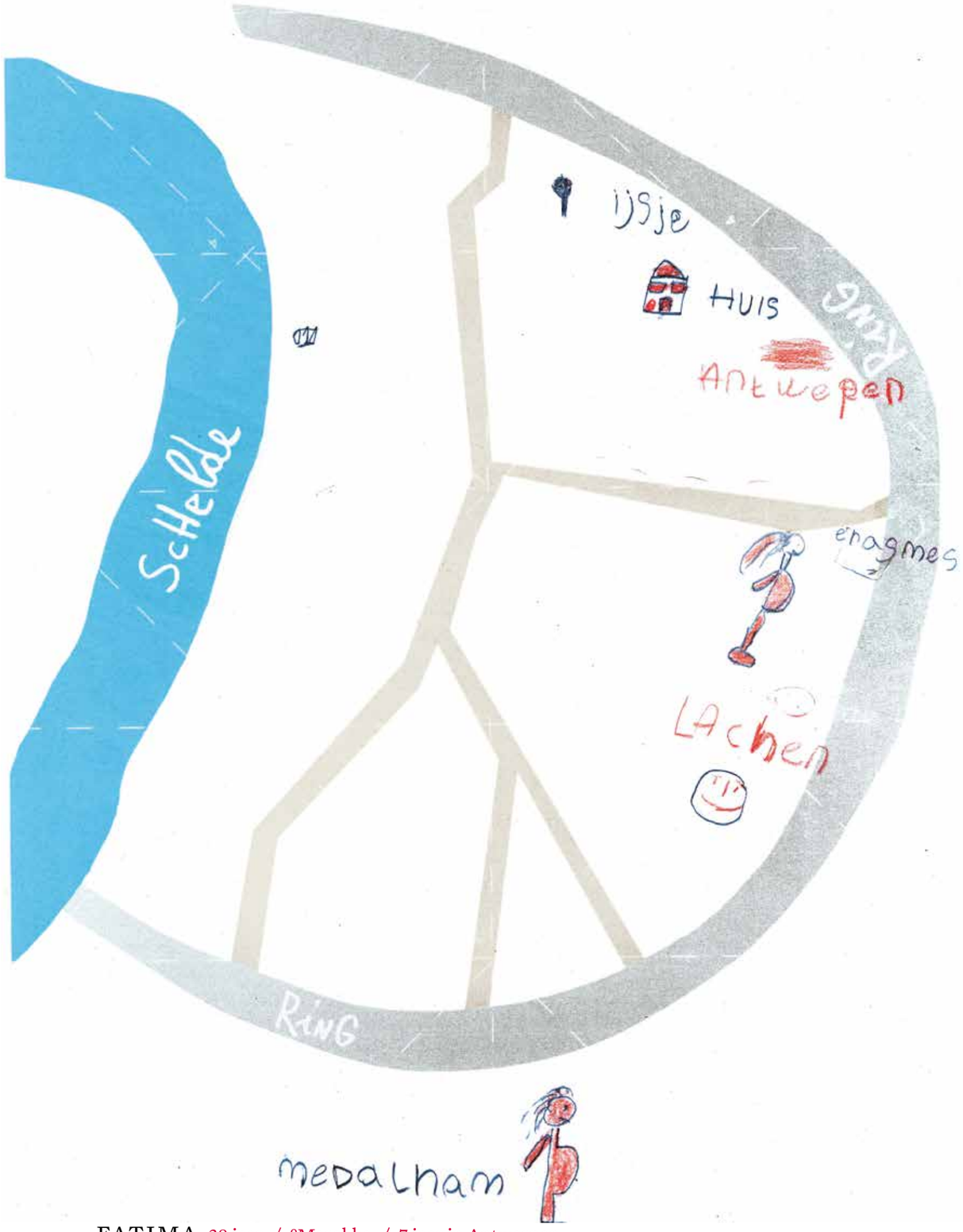

FATIMA 38 jaar / °Marokko / 7 jaar in Antwerpen

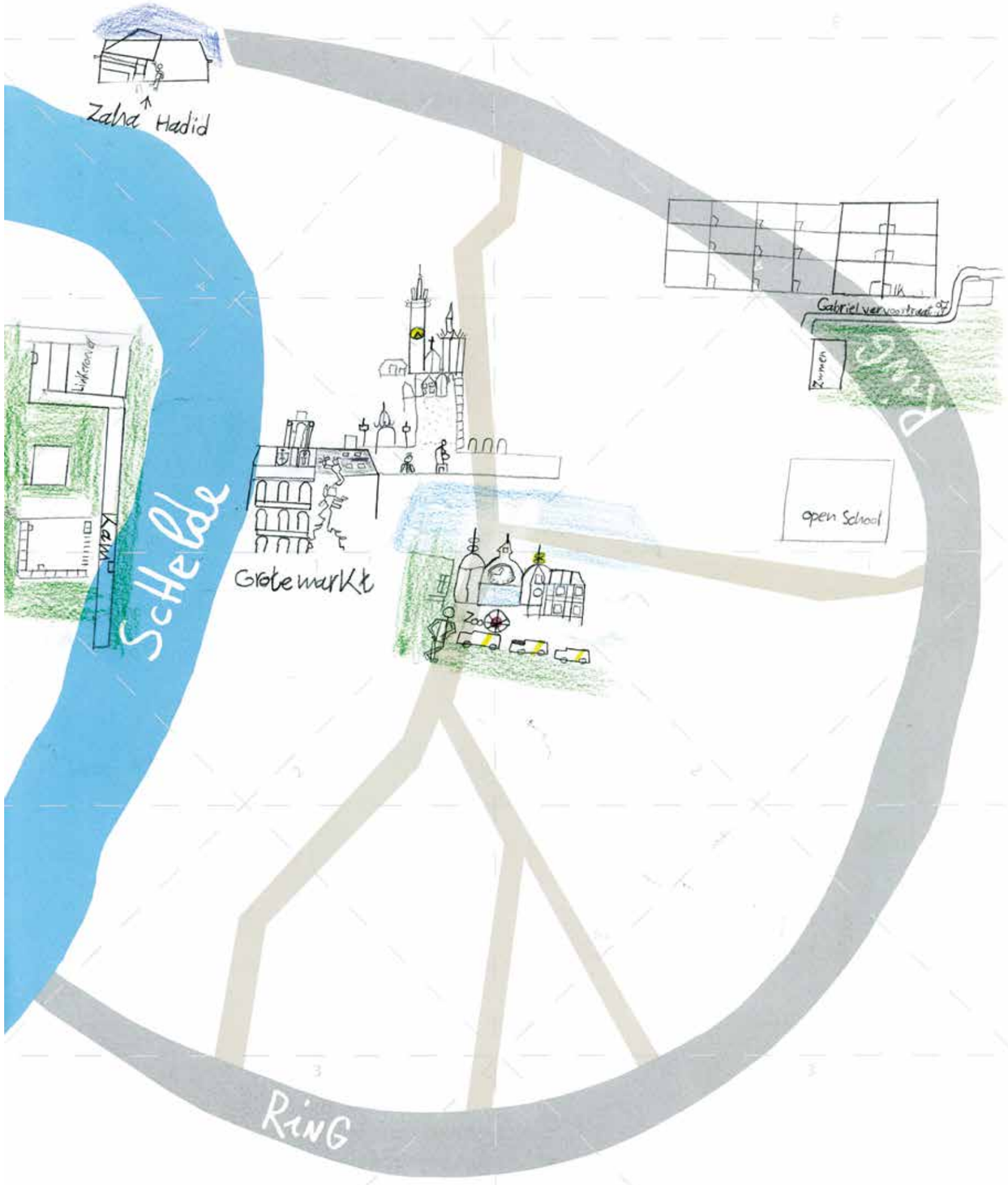

QUSAY 32 jaar / °Irak / 3 jaar in Antwerpen

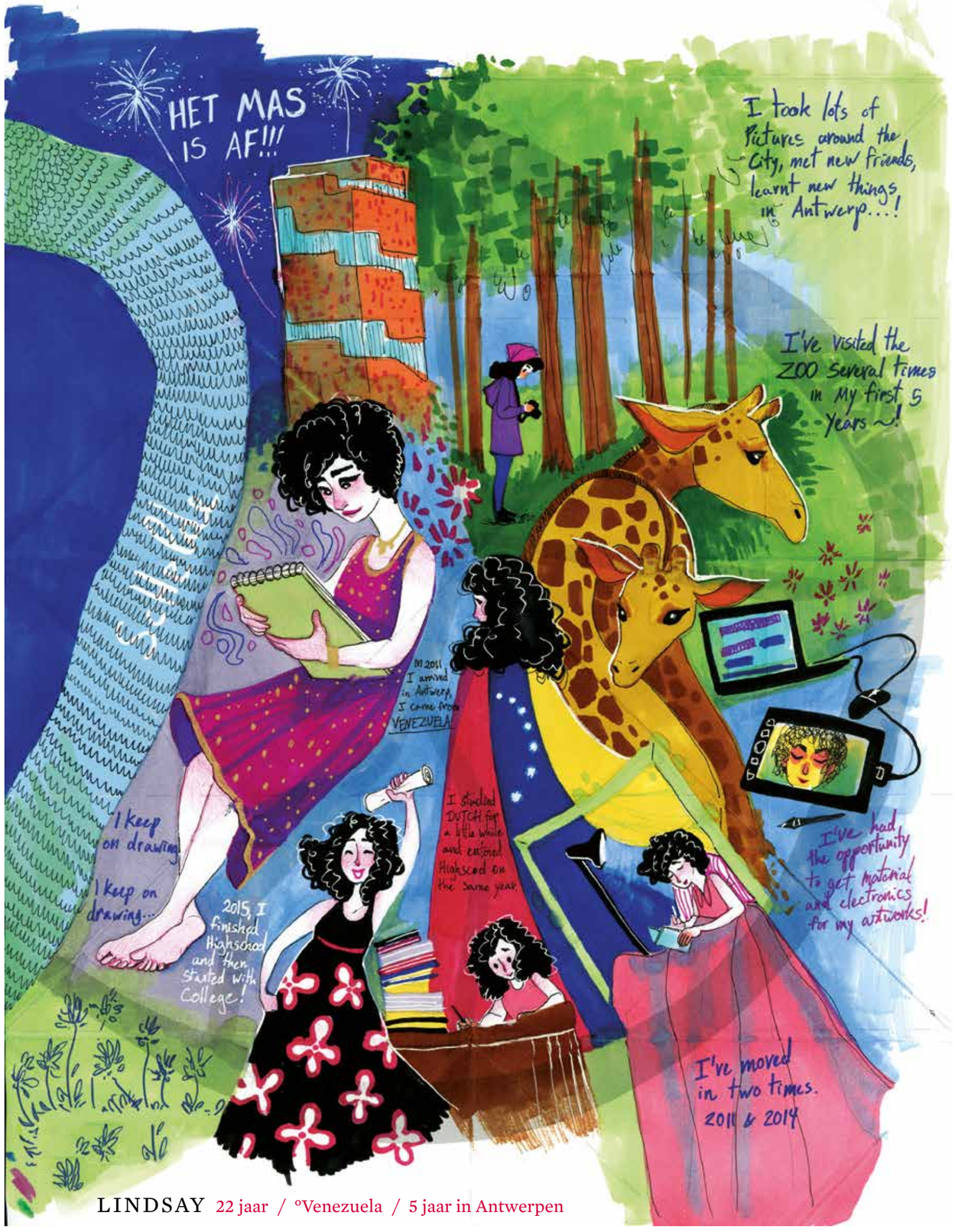

LINDSAY 22 jaar / °Venezuela / 5 jaar in Antwerpen

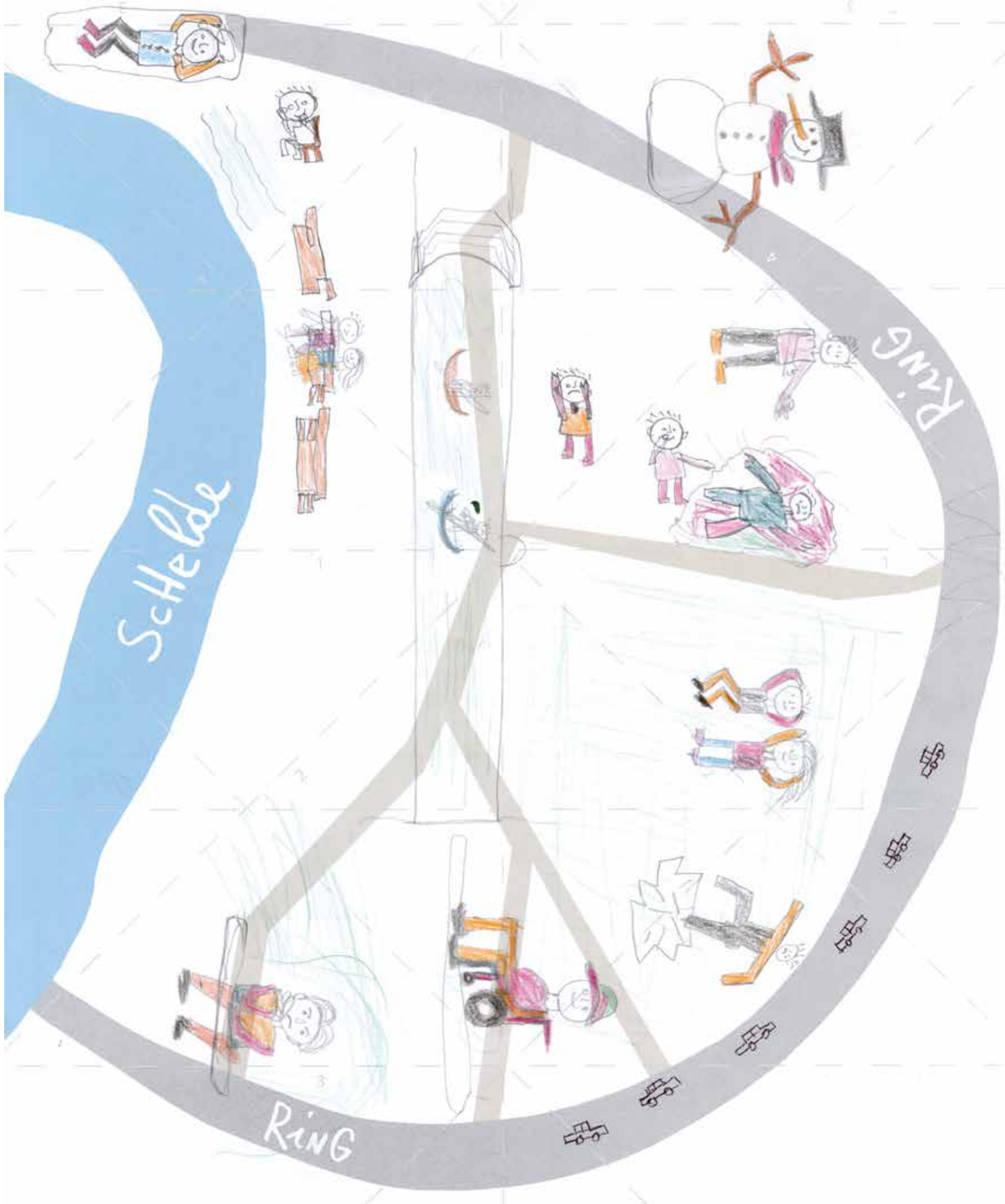

MAJED RAMZI 27 jaar / °Irak / 3 jaar in Antwerpen

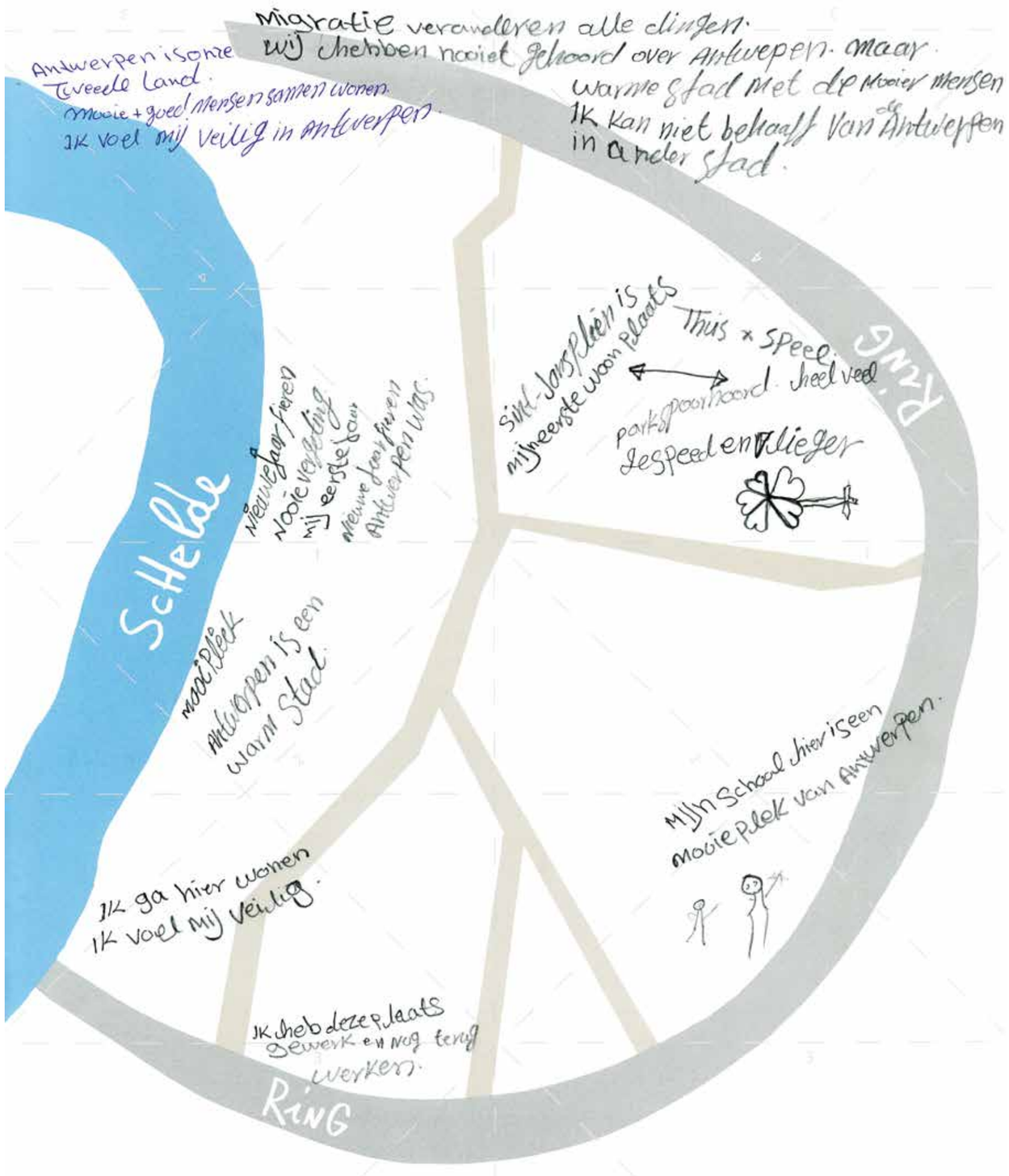

KHALID 24 jaar / °Afghanistan / 7 jaar in Antwerpen

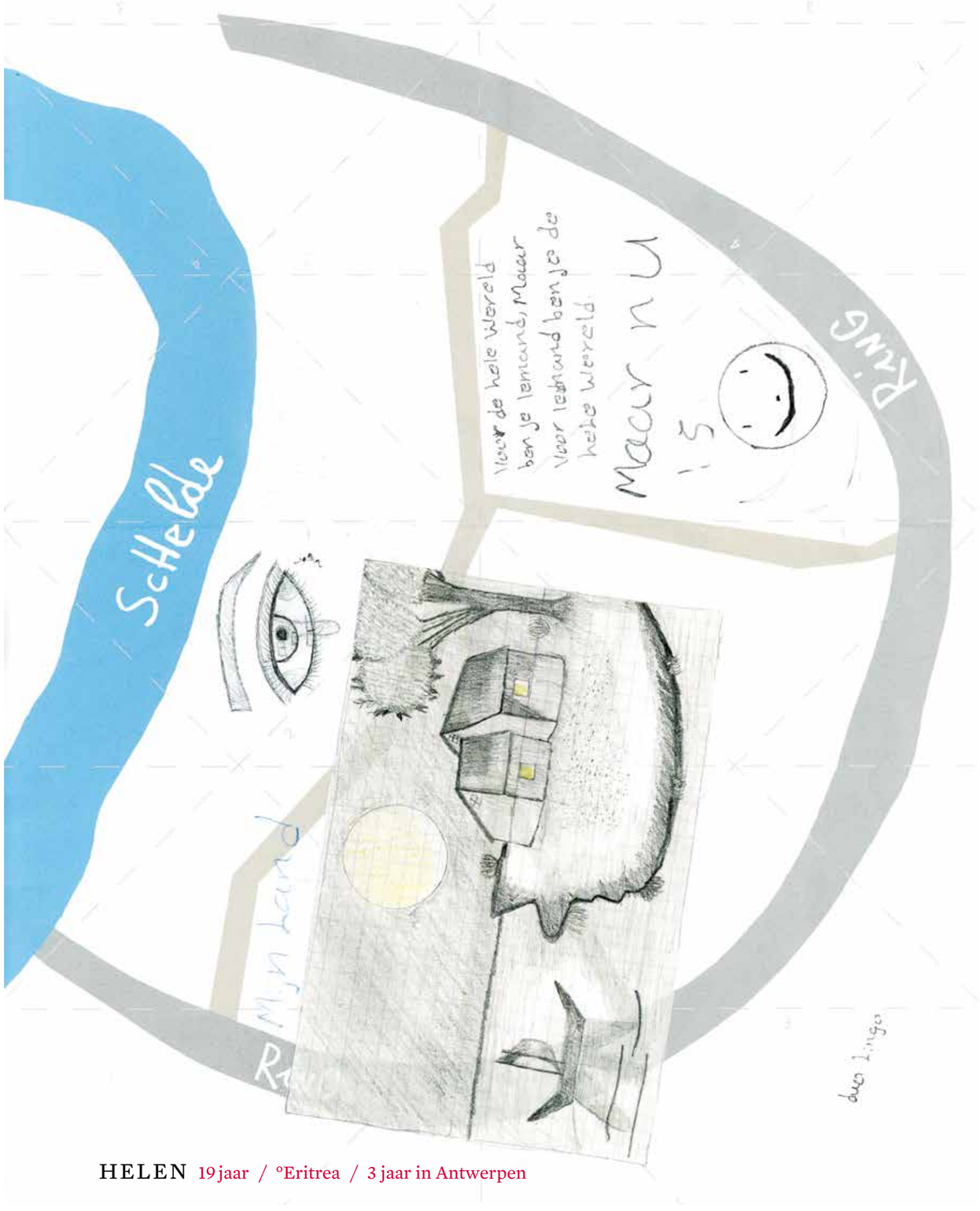

HELEN 19 jaar / °Eritrea / 3 jaar in Antwerpen

Helen komt uit Eritrea. Ze is 19 en kwam bijna drie jaar geleden naar België.

‘Ik heb drie jaar gehuild’

‘Ik was bijna klaar met school en ik moest in het leger gaan. Dat wilde ik niet, dus ben ik vertrokken, helemaal alleen. Twee weken om van Eritrea in Ethiopië te raken, drie weken van Ethiopië naar Soedan, dan de Sahara door naar Libië en van daar naar Italië en uiteindelijk naar België.
Ik was 16 toen ik in Brussel aankwam. Ik heb één nacht op de grond geslapen, en toen ben ik naar de dienst Vreemdelingenzaken gegaan. Uiteindelijk ben ik in het asielcentrum van Kapellen terechtgekomen. Nadat mijn verblijfsvergunning was goedgekeurd, heb ik meteen een aanvraag gedaan voor gezinshereniging. Ik miste mijn moeder en mijn broers zo erg. Drie jaar heb ik gehuild om hen.
Het was een heel lange en stresserende periode, maar één maand en twee weken geleden mocht ik ze eindelijk gaan afhalen in de luchthaven. Mijn oudste broer is 16, de jongste bijna 12. Ik maar kijken en kijken, maar ik zag ze niet. Eerlijk waar, ik dacht dat ik ging sterven. Iedereen zei me: ‘Rustig Helen, ze komen wel. Je moet gewoon even geduld hebben.’ En toen waren ze daar eindelijk, de laatste mensen van hun vliegtuig!
Mijn broers gaan alletwee naar school nu. De oudste spreekt al wat Nederlands, de jongste nog niet, maar dat komt wel.
Mijn moeder gaat Nederlandse les volgen.
Vorige week ben ik met mijn broer naar de Meir geweest, naar de Primark. Hij dacht dat de mensen aan het vechten waren. Ik heb hem gezegd: ‘Nee, ze vechten niet, het is gewoon druk.’ Het is nog wennen voor hem.
We zijn gauw terug naar huis gegaan.
Ik zou later graag voor oude mensen zorgen. Maar eerst de school afmaken, al vind ik dat heel moeilijk. Mijn familie is het enige waar ik aan kan denken nu.’

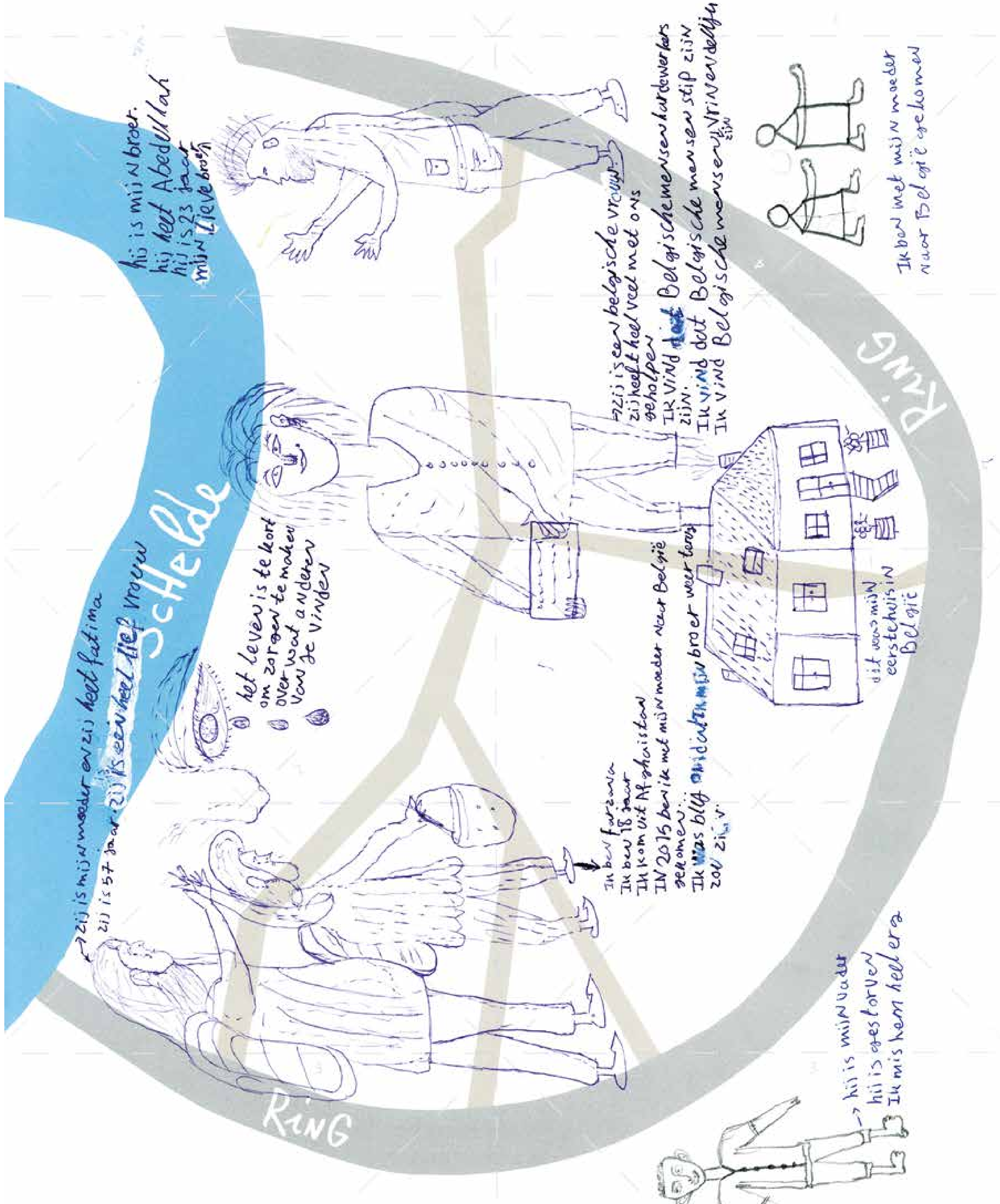

FARZANA 18 jaar / °Afghanistan / 3 jaar in Antwerpen

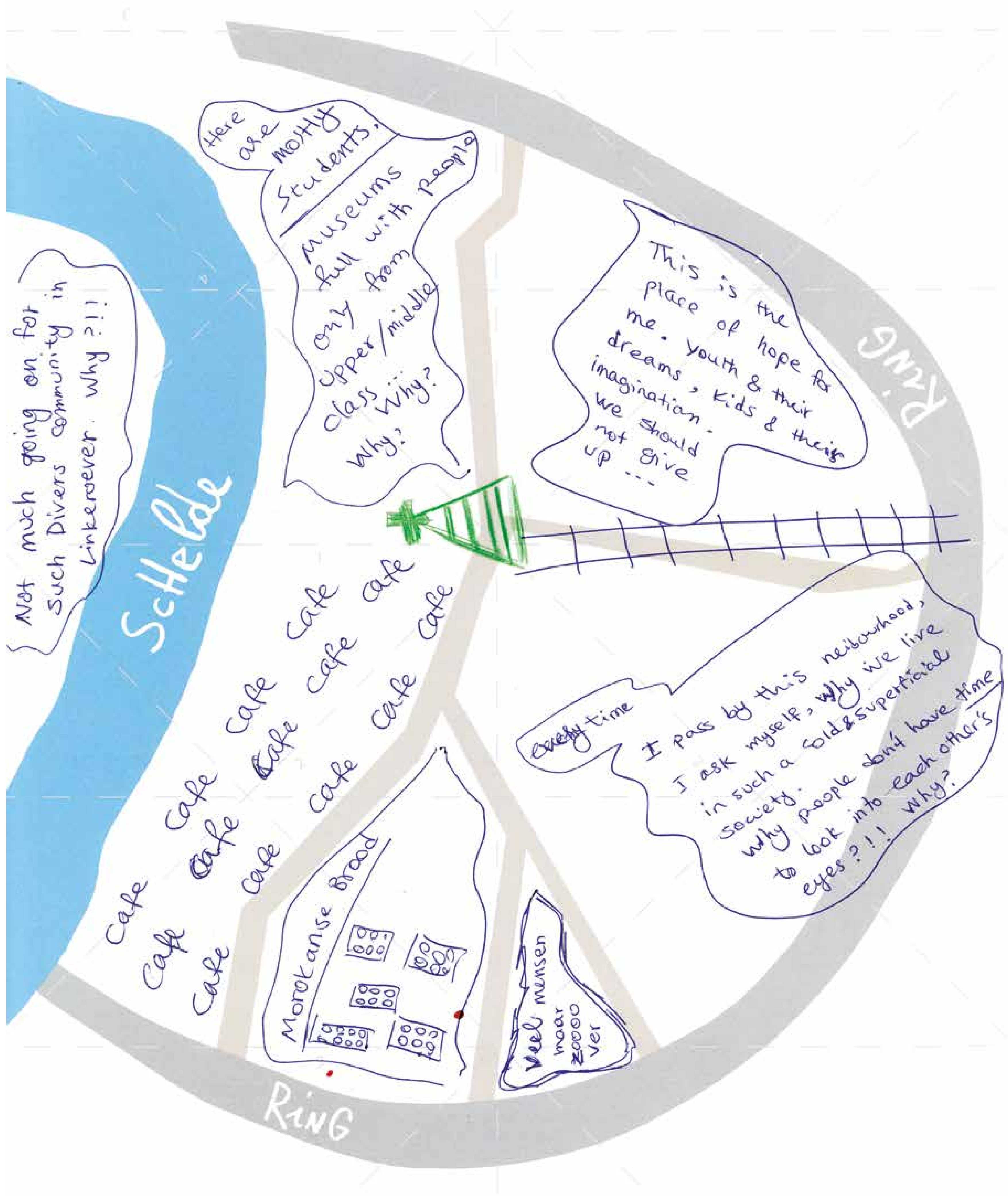

VIDA 34 jaar / °Iran / 4 jaar in Antwerpen

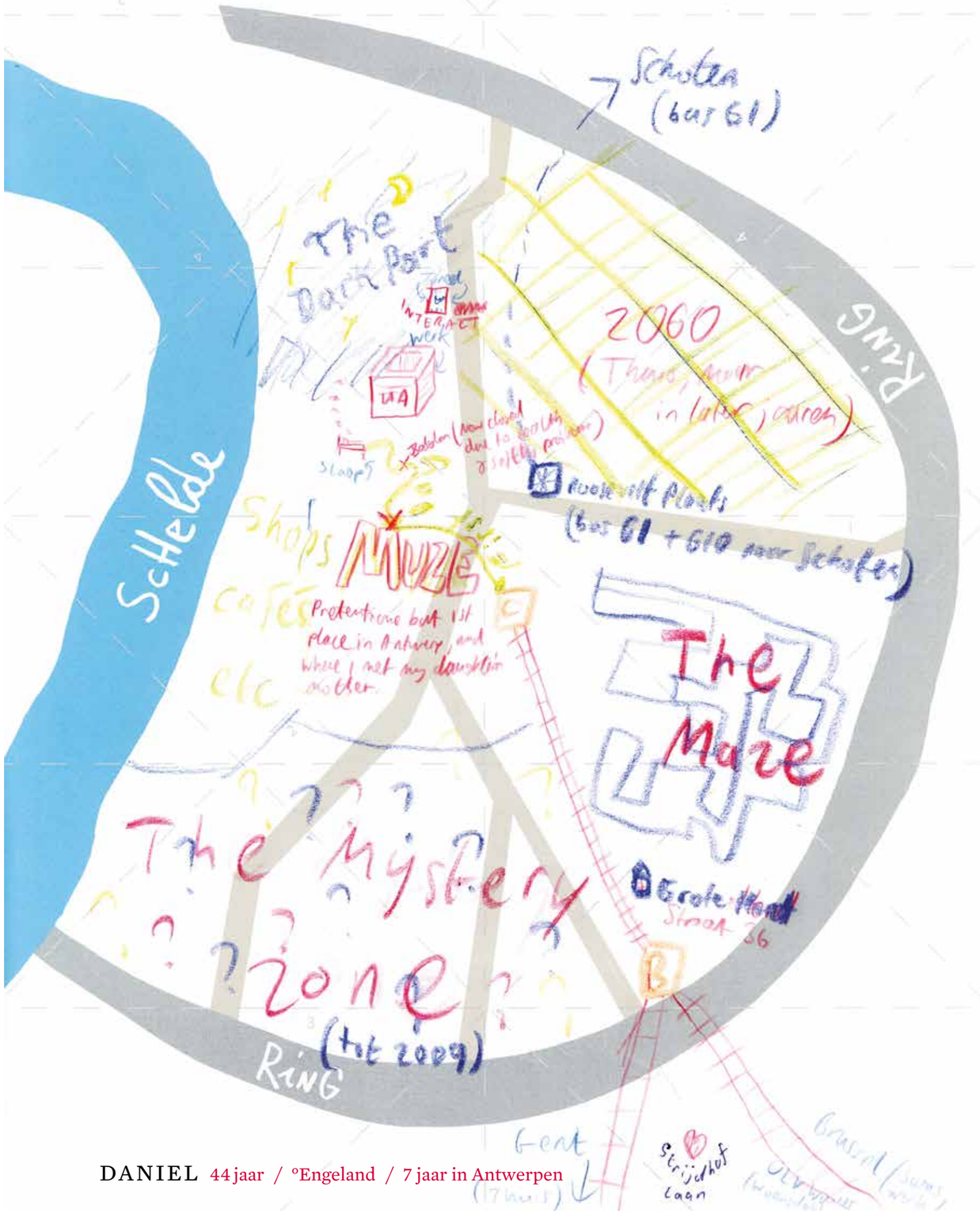

DANIEL 44 jaar / °Engeland / 7 jaar in Antwerpen

THUISHAVEN
STADHUIS
CENTRAAL STATION

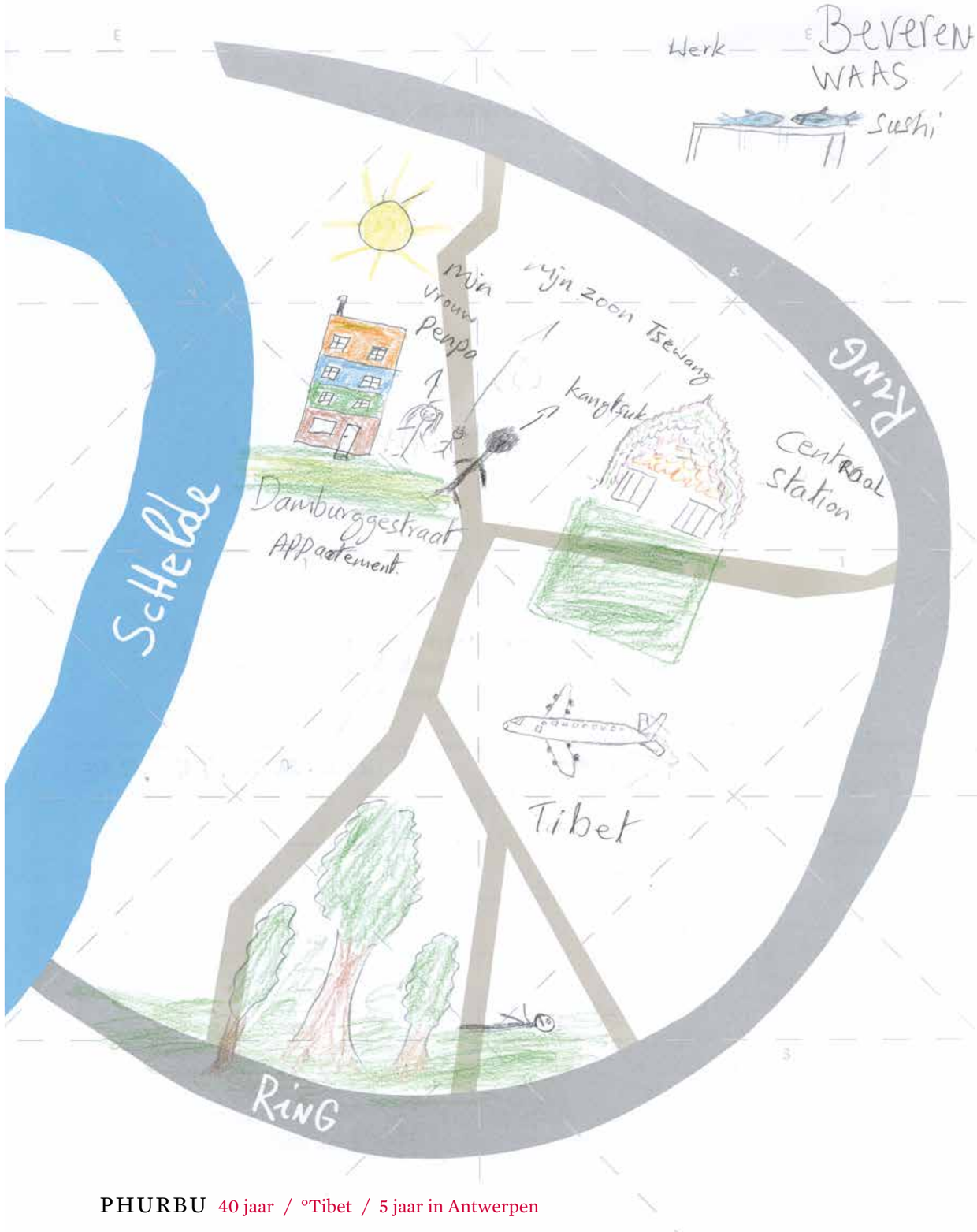

PHURBU 40 jaar / °Tibet / 5 jaar in Antwerpen

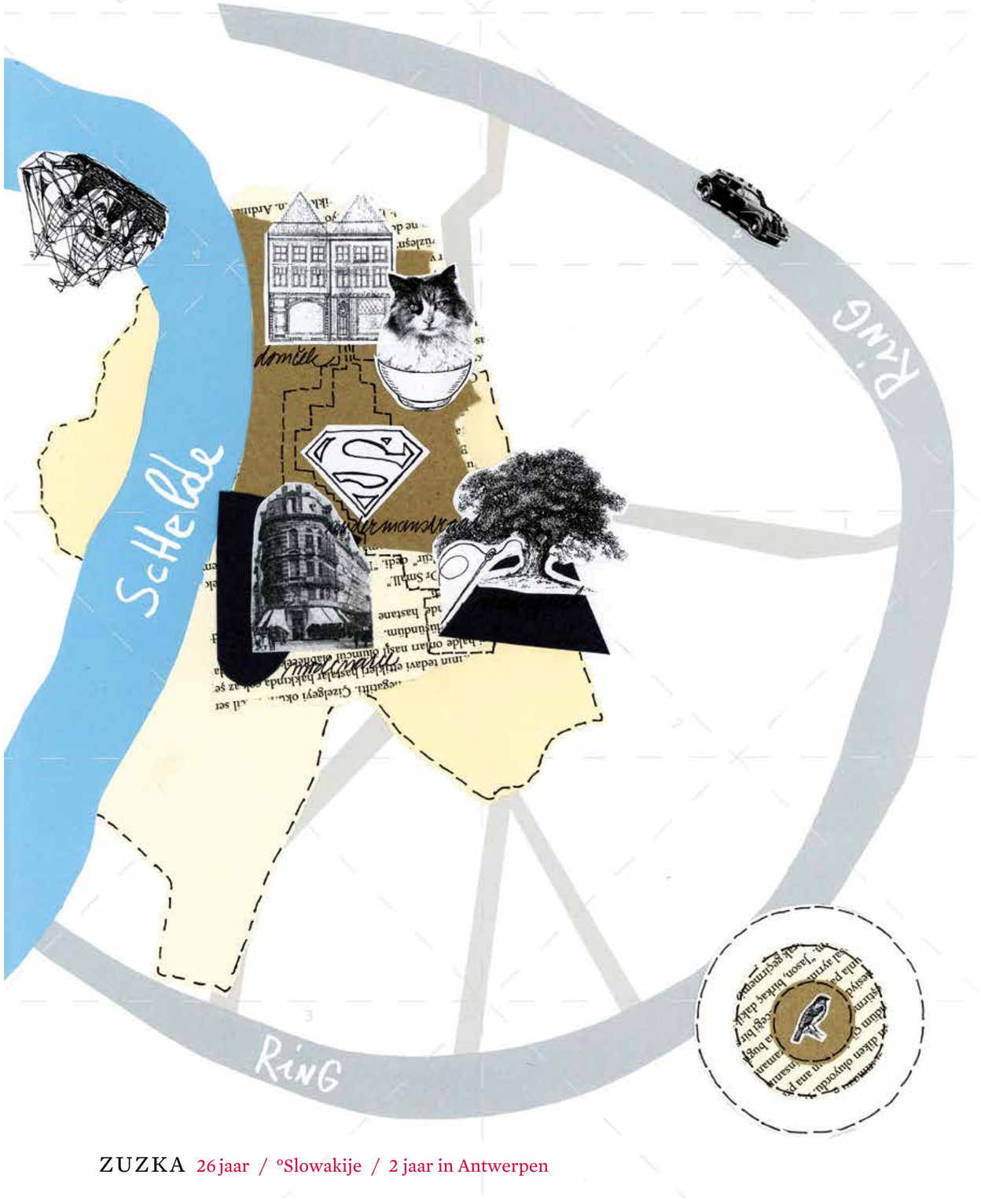

ZUZKA 26 jaar / °Slowakije / 2 jaar in Antwerpen

Zuzka komt uit Slowakije. Ze is 26 en woont al twee jaar in Antwerpen.

‘Als ik de mensen niet kan begrijpen: dat zijn mijn moeilijkste momenten’

‘Ik ben naar Antwerpen gekomen voor een stage bij het *Fashion Museum*. Ik voelde mij meteen welkom. Er is ook niet zo’n groot verschil tussen de mensen in België en in Slowakije, denk ik. Maar als je bijvoorbeeld uit Azië komt, dan zijn de culturele verschillen waarschijnlijk wel groter. Mijn grootste probleem is de taal.

Ik volg lessen Nederlands, want als je echt betekenisvol wil communiceren, moet je de taal van de mensen kennen. De meeste Antwerpenaars spreken wel Engels, maar dat vind ik toch iets anders. Dat zijn ook mijn moeilijkste momenten: als ik mensen niet kan begrijpen, en niet met ze kan communiceren.

Die mus op mijn kaart ben ikzelf. Je kan me meestal vinden in het bruine gedeelte. Op de plekken in het geel kom ik een beetje minder, en op de witte plekken ben ik nog nooit geweest.

De kat is een raadseltje dat ik zelf gemaakt heb. Ze zit in een *bowl* — een bol — en café De Kat is de plek waar je het lekkerste bolletje Koninck kan drinken.

Antwerpen voelt op dit moment als mijn thuis, maar hoe lang ik hier ga blijven weet ik niet. Ik had geen idee toen ik hierheen kwam, en ik heb nog altijd geen idee.’

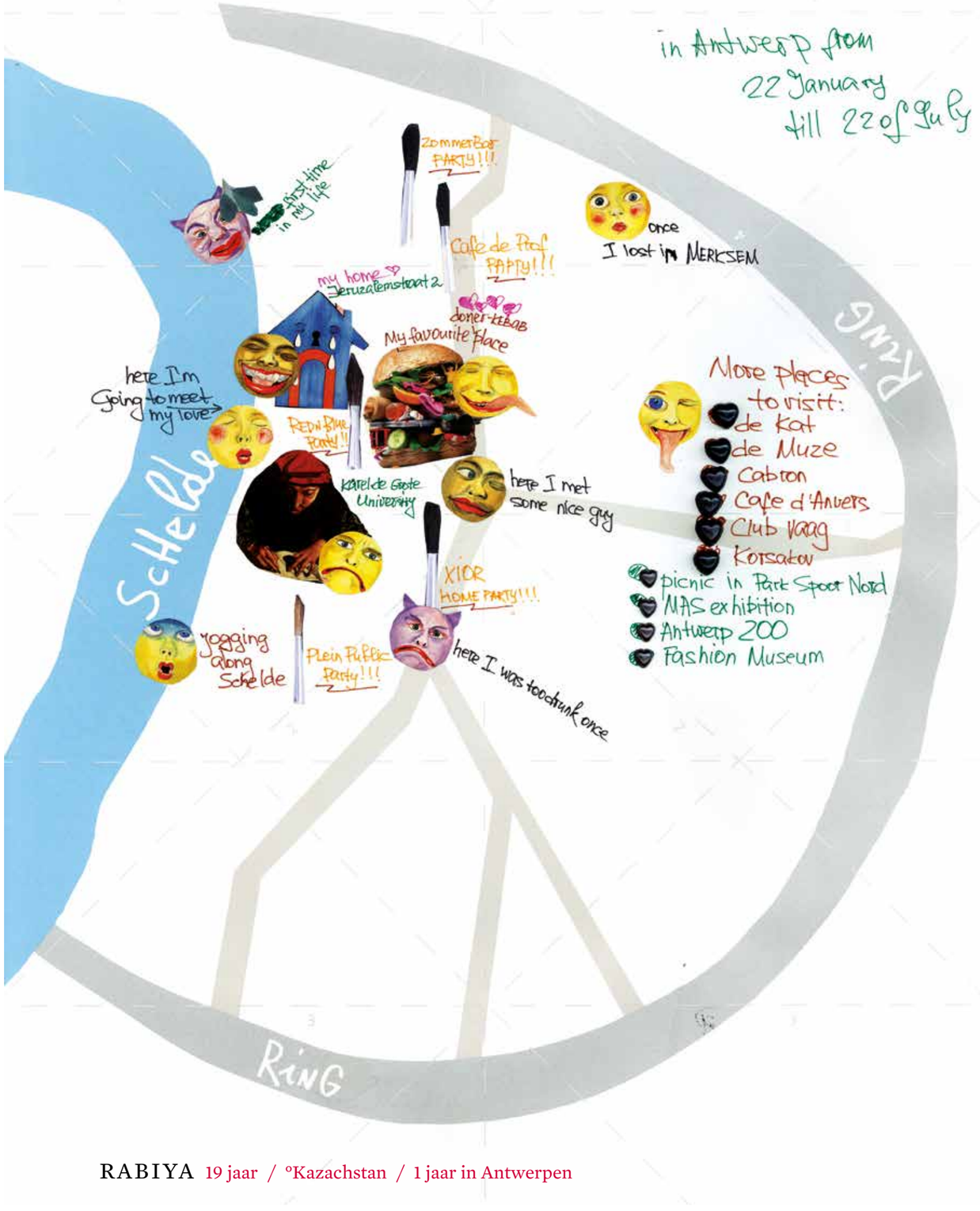

RABIYA 19 jaar / °Kazachstan / 1 jaar in Antwerpen

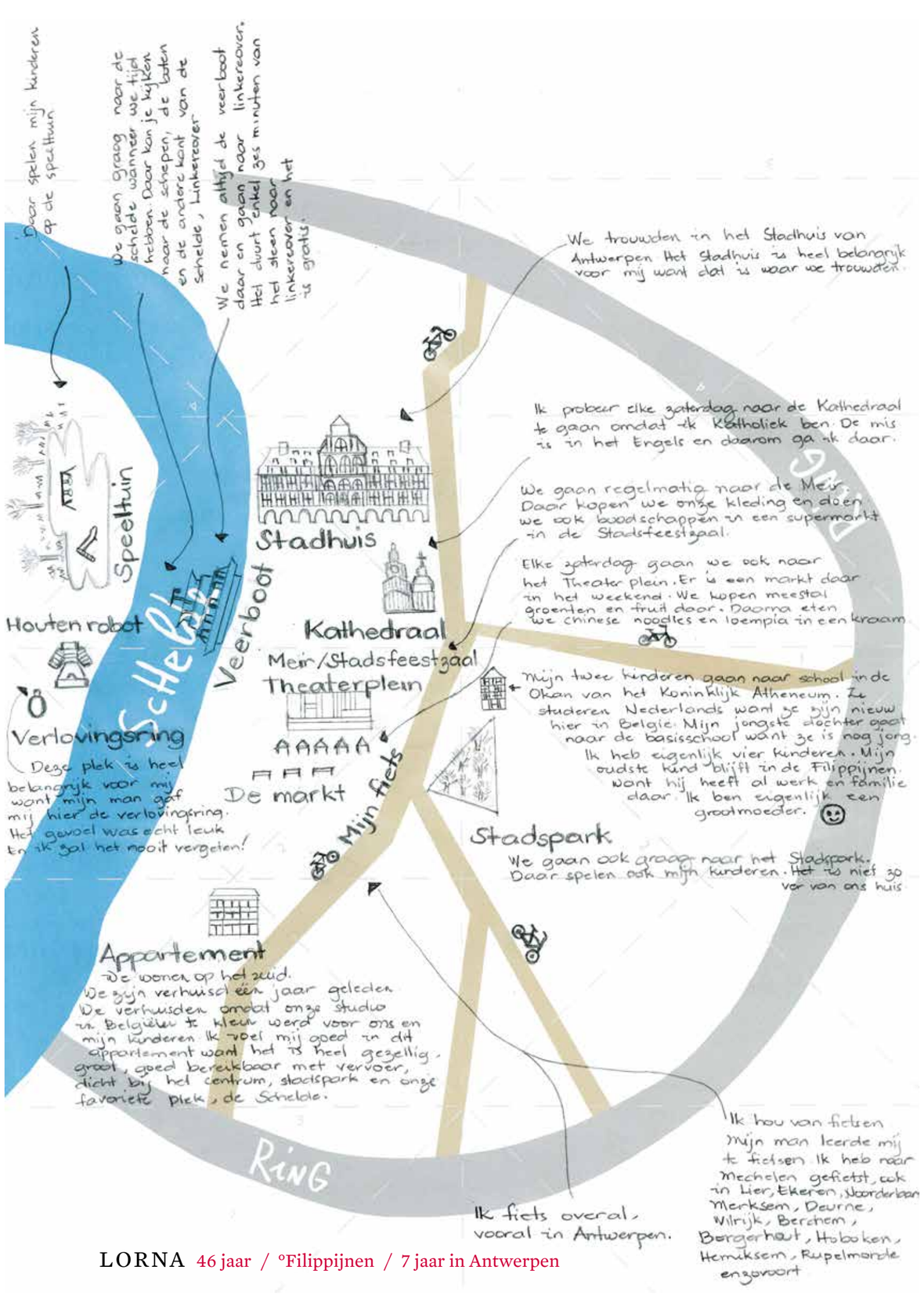

LORNA 46 jaar / °Filippijnen / 7 jaar in Antwerpen

NATHAN 22 jaar / °Oostenrijk / 1 jaar in Antwerpen

CHARLES 38 jaar / °Nigeria / 5 jaar in Antwerpen

Hüseyin komt uit Turkije. Hij is 30 en woont al twee jaar in Antwerpen.

‘Ik kan mezelf zijn hier. Omdat iedereen anders dat ook doet’

‘Mijn naam is Hüseyin en ik kom uit Turkije.
Twee jaar geleden ben ik naar Antwerpen gekomen voor mijn studie. Ik heb hier Kevin leren kennen, mijn vriend, en nu wonen we samen in Berchem.
Op dit moment volg ik een cursus Nederlands en werk ik als vrijwilliger mee aan Strangelove, een queer festival. Hard werk, maar ook erg spannend.
Ik heb architectuur gestudeerd, maar ik hou me nu vooral bezig met fotografie en tekenen — visuele kunst in het algemeen eigenlijk. Ik heb al een paar videoprojecten gemaakt, en nu ben ik bezig met illustraties voor een queer festival in Canada.
Mijn kaart vertelt hoe ik Antwerpen zie en voel. De man met de brede glimlach, dat ben ik, en rond mij zie je mijn buurt en de stad.
Wij leven hier samen met verschillende mensen en verschillende culturen en verschillende kleuren — ik denk dat wij veel geluk hebben.
Voor ik naar Antwerpen kwam, woonde ik in Istanboel. Heel bijzonder daar is dat je er zo veel lagen naast elkaar ziet. Je hebt de geschiedenis, maar ook het heden, en alle verschillende soorten mensen die deel uitmaken van dat heden. Antwerpen heeft ook die veellagigheid.
Bij de kathedraal voel ik dat het sterkst — dat is een speciale plek voor mij.
Ik heb er altijd het gevoel dat ik in de Galata-wijk in Istanboel ben.
Antwerpen is mijn thuis geworden. Ik woon hier met mijn vriend, ik heb hier mensen ontmoet die als familie voor me zijn. Iedereen is super-vriendelijk en heeft een open geest. Hier in België kan ik mezelf zijn.
In Turkije is dat niet altijd mogelijk, niet in elke stad. Er wonen zo veel verschillende mensen in Antwerpen — verschillende achtergronden, verschillende geaardheden, verschillende afkomsten … Je kan jezelf zijn omdat iedereen anders dat ook doet. Zonder er zelfs bij na te denken.’

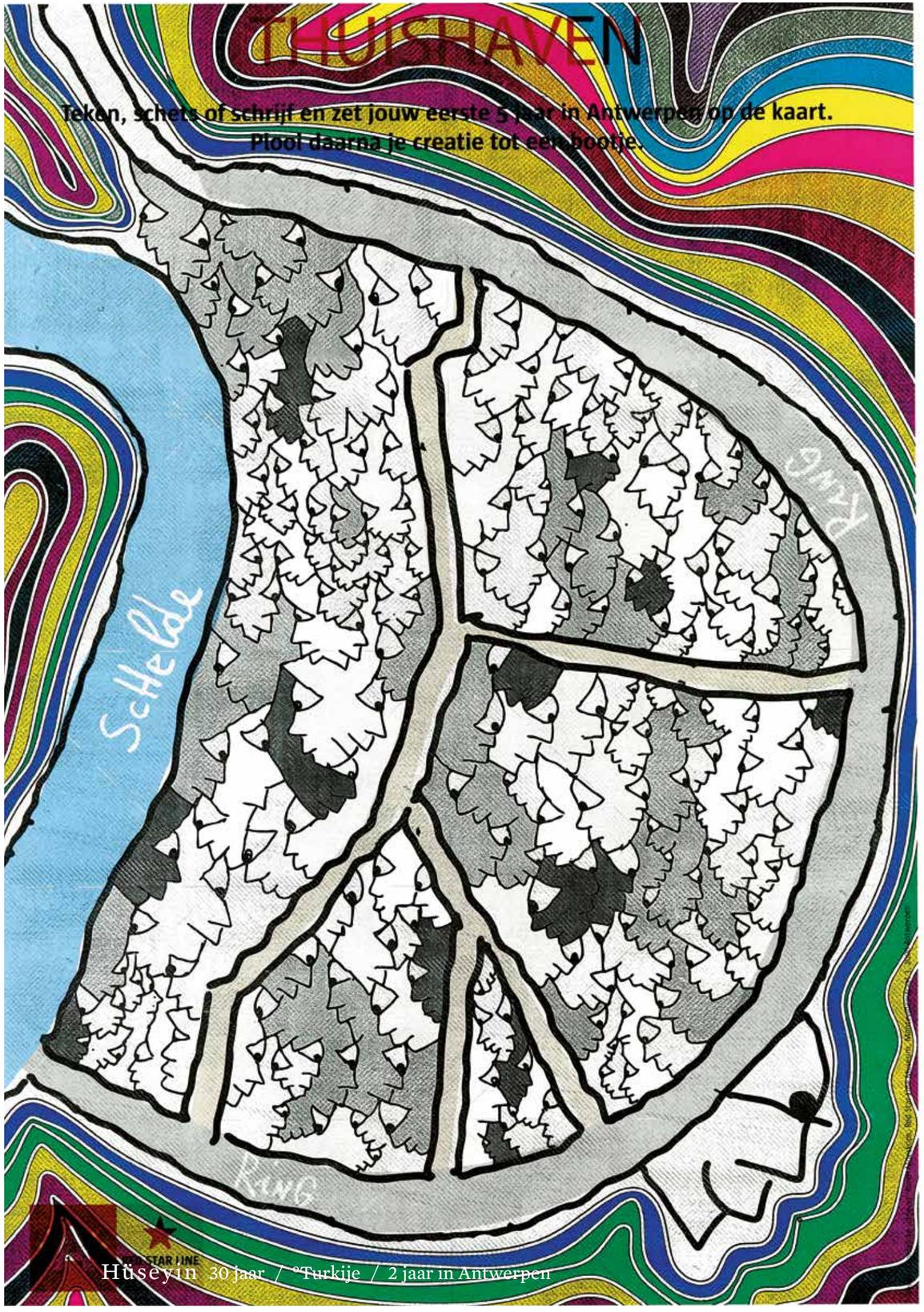

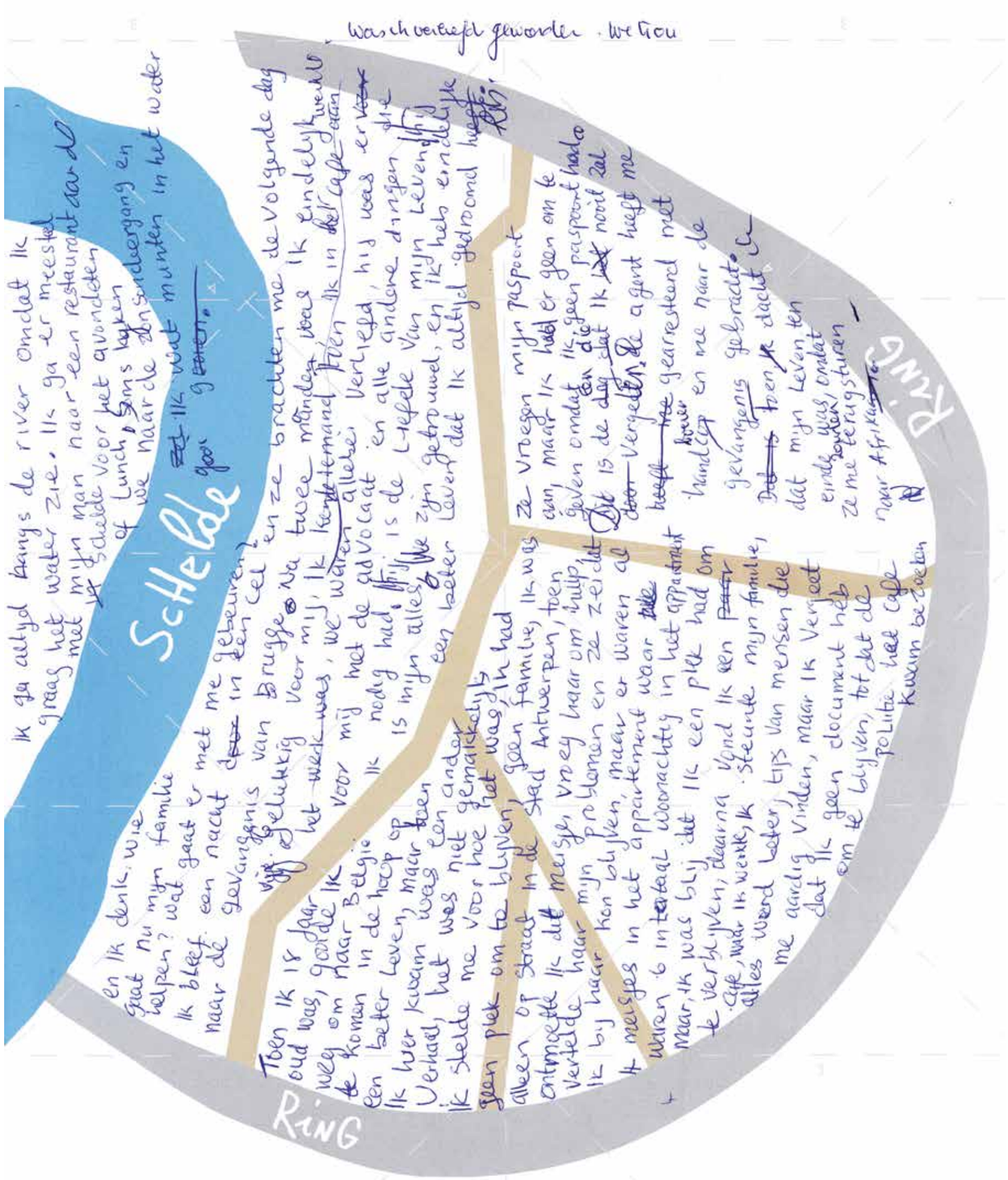

TRACY 41 jaar / °Nigeria / 22 jaar in Antwerpen

MAMOND MAAZULLAH 31 jaar / °Afghanistan / 2 jaar in Antwerpen

BELGIË

Antwerpen

IN VLAANDEREN

De Schelde CRUISE

Een prachtige uitnodiging van Noella op een cruiseschip om rond Antwerpen haven te varen op haar verjaardag.

Belgische

WERELD

Nederlands

• Het Huis van Mijn Vriendin
Noella is mijn eerste vriendin dat ik haar op internet leerde kennen om talen uit te wisselen. Ik ga dikwijs naar haar huis om Nederlands te oefenen.

• Park Spoor Noord
We fietsen naar het park bijna elke zondag. Er zijn rommelmarkten van tijd tot tijd.

• Bibliotheek Permeke
Elke zaterdag gaan we naar de bibliotheek om cd's en dvd's te lenen

• CVO LBC-NVK
Het is mijn eerste school om Nederlands te leren.

• Elemmarkt
De verplichte inburgering cursus voor niet-EU burgers heb ik al gedaan. Meestal heb ik mijn Nederlandse cursus in dit gebouw.

• Chinatown Chinees
Als een Aziaat, is chinatown de belangrijkste plaats om chinese gerechten te eten en Aziatische producten te kopen.

• Groenplaats
Een ontmoetingsplaats om met mijn vrienden te babbelen en koffie drinken.

• Meir

• Atlas
Een plek waar ik vroeg over de inburgering en NT2 cursussen. Ik leerde mijn traject begeleider Harmen kennen. Hij helpt me veel.

• Delhaize

• Café Happer
De heerlijkste koffie hier.

• Zaterdagmarkt
We doen boodschappen elke week op deze zaterdagmarkt, ook bekend als de Vreemdelingen markt. Die zijn goedkoper dan supermarkten.

• SIPS Cocktail Bar
Dat is inderdaad de beste cocktail bar in Antwerpen. Ik heb minstens 10 cocktails al geproefd.

• Gekko Factory
Gelato is Italiaans ijsje dat ik heel graag in de zomer eet. Zeer smakelijk!

EN ZO HEB IK HET GRAAG!

Ik besteed veel tijd in Delhaize meer dan anderen. Ik bekijk graag langzaam naar allerlei dingen in de supermarkt. Ik wil de woorden lezen en begrijpen.

Meir is de meeste bekende winkelstraat in Antwerpen. Ik koop kleren alleen tijdens de solden in januari en juli.

RED STAR LINE MUSEUM

SHIRLINE 41 jaar / °Singapore / 2 jaar in Antwerpen

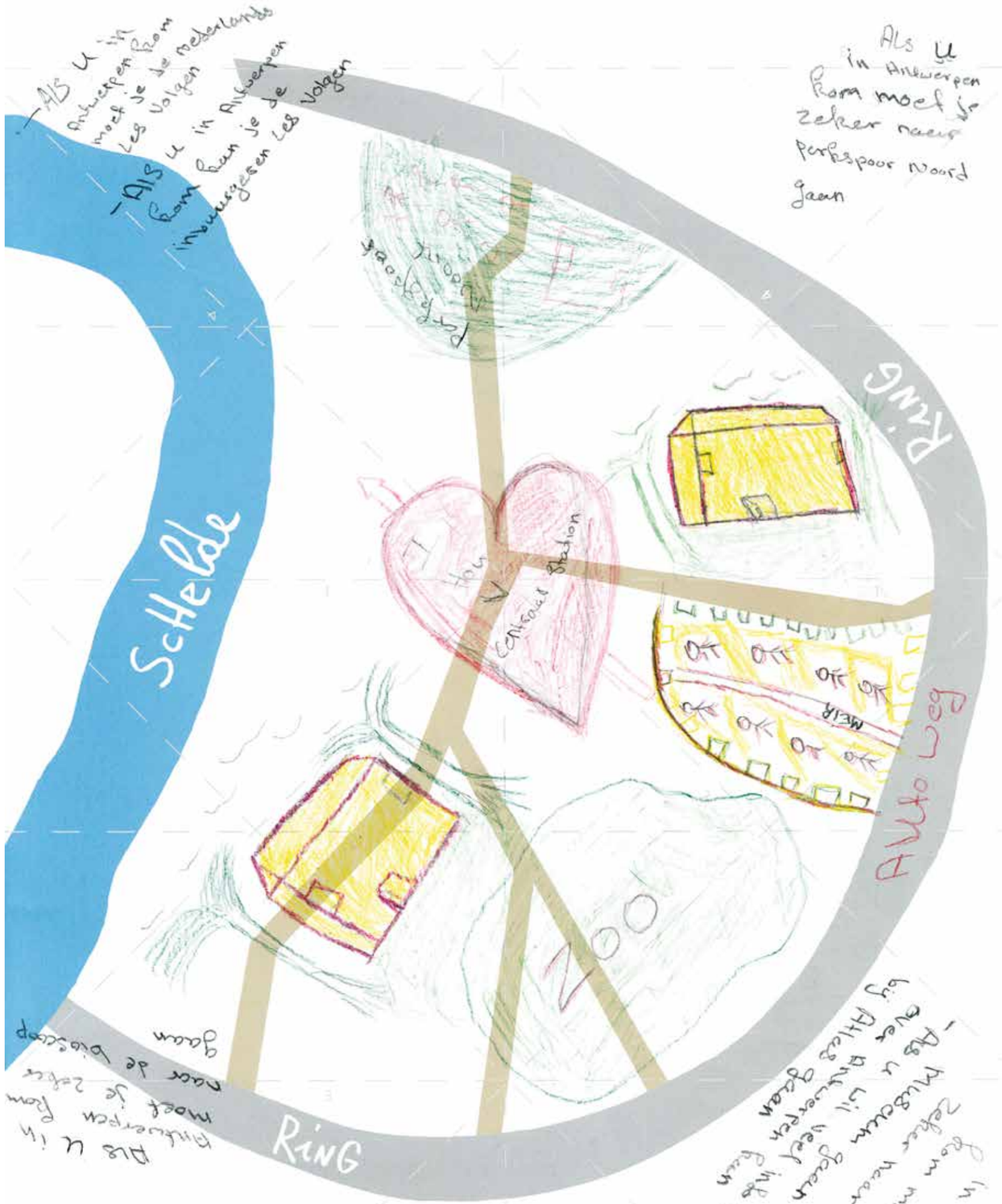

SILLAH 22 jaar / °Gambia / 3 jaar in Antwerpen

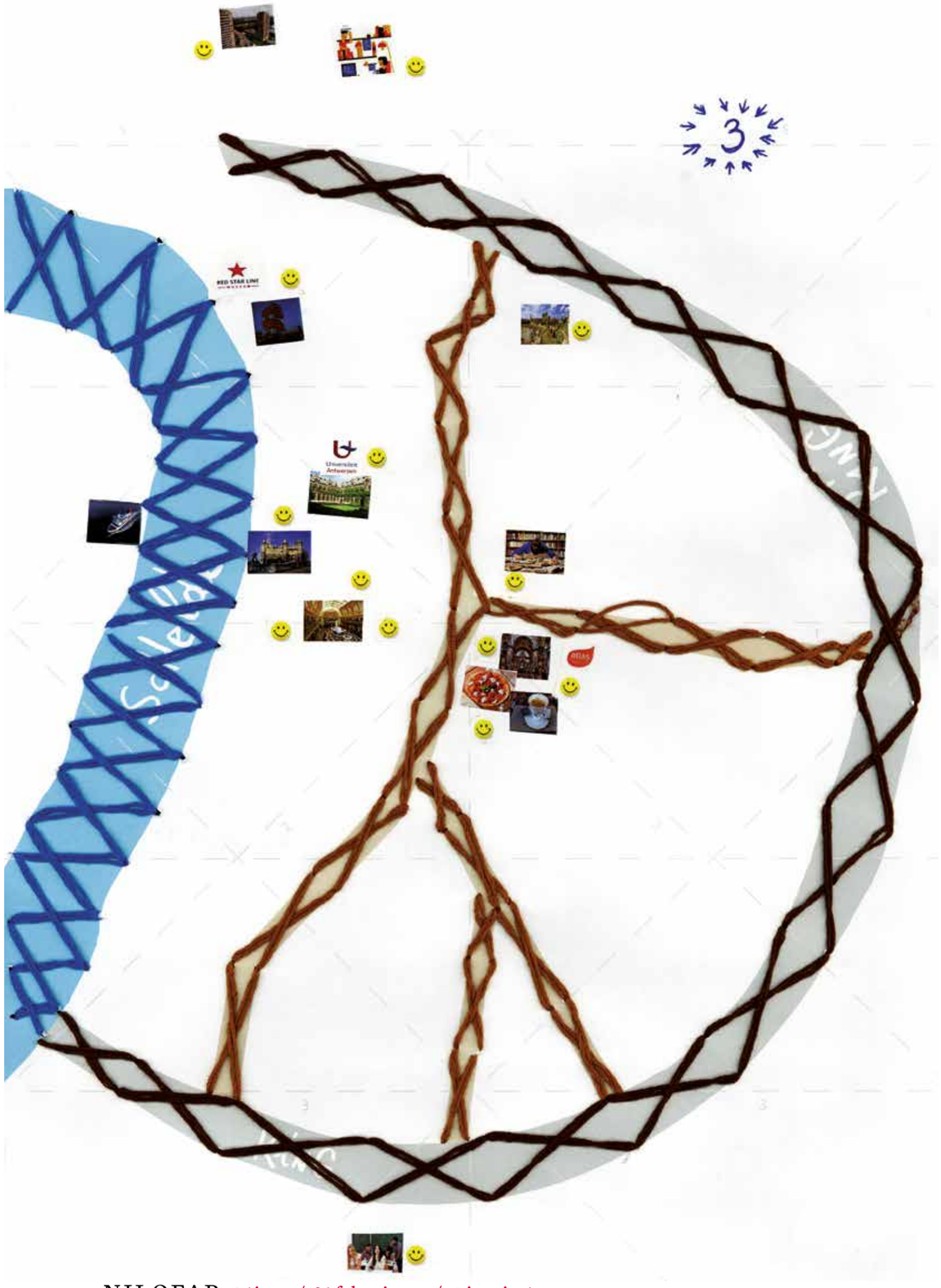

NILOFAR 35 jaar / °Afghanistan / 4 jaar in Antwerpen

Nilofar komt uit Afghanistan. Ze is 35 en woont bijna vier jaar in Antwerpen.

‘Ik voelde mij hier thuis vanaf de eerste minuut’

‘Tot mijn negende ben ik in Afghanistan opgegroeid, daarna zijn we verhuisd naar Rusland. Daar hebben we 22 jaar gewoond, en drie jaar en negen maanden geleden zijn we dan naar Antwerpen verhuisd.
Ik voelde mij hier thuis vanaf de eerste minuut.
Raar, want in Rusland heb ik mij in die 22 jaar geen moment thuis gevoeld. Ze zijn er niet zo vriendelijk voor buitenlanders, en het is moeilijk om er werk te vinden.
Ik ben gelukkig omdat mijn familie hier woont. Ik heb drie broers in Nederland, dus dat is dichtbij. We zien elkaar voortdurend. Ik vind de mentaliteit van Belgische mensen ook heel positief. En het is heel goed dat de regering buitenlanders helpt om een nieuw leven te beginnen.
Ik ga graag naar musea, dus heb ik die op mijn kaart gezet. MAS is het beroemdste, denk ik. Soms ga ik daar met mijn vriendinnen op het dak. Een hele mooie plek. Het Red Star Line Museum is ook interessant, zeker als je zelf migrant bent.
Park Spoor Noord is een plek om te rusten. Ik ga er meestal in de zomer naartoe, met mijn moeder en mijn familie. Dan koken we daar iets, of we eten broodjes met kaas.
Het Steen, het kasteel aan het water, is ook een goed plekje. Ik ga daar wandelen met mijn vriendinnen, en je kan er mooie foto’s nemen.
En babbelen! We babbelen heel veel.
Die hoge gebouwen, dat is Luchtbal, daar woon ik. Voor mij is dat een rustige plek — al zijn er wel mensen die schrikken als ik dat zeg.
We hebben goede buren, en twee keer per week ga ik er naar Open Inloop Taal om mijn Nederlands te oefenen. We babbelen over allerhande onderwerpen. En de leraressen zijn geweldig.
De Permeke-bibliotheek vind ik ook interessant. Ik ga daar graag om Nederlands te studeren op mijn laptop, en boeken te ontlenen.
Goed Nederlands leren is erg belangrijk voor mij. En dan: een job vinden!’

THUISHAVEN

Teken, schets of schrijf en zet jouw eerste 5 jaar in Antwerpen op de kaart.
Plooi daarna je creatie tot een bootje.

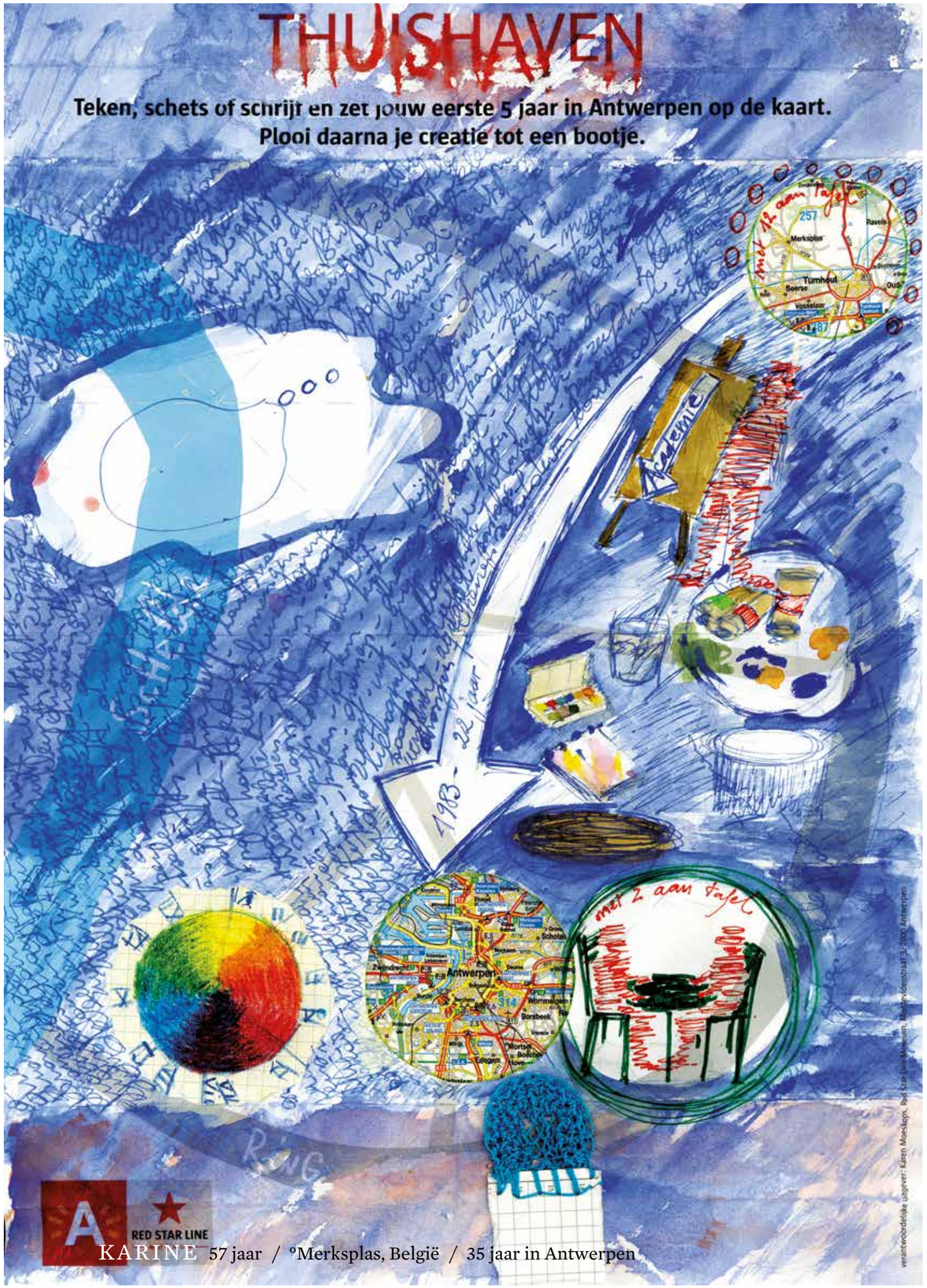

RED STAR LINE

KARINE 57 jaar / °Merksplas, België / 35 jaar in Antwerpen

verantwoordelijke uitgever: Karen Moeskops, Red Star Line Museum, Bonapartedoorstraat 51, 2000 Antwerpen

THUISHAVEN
Teken, schets of schrijf en zet jouw eerste 5 jaar in Antwerpen op de kaart.
Plooi daarna je creatie tot een bootje.
Schelde
Stadhuis
Centraal Station
Eilandje
Kasteel
Museum voor Schone Kunsten

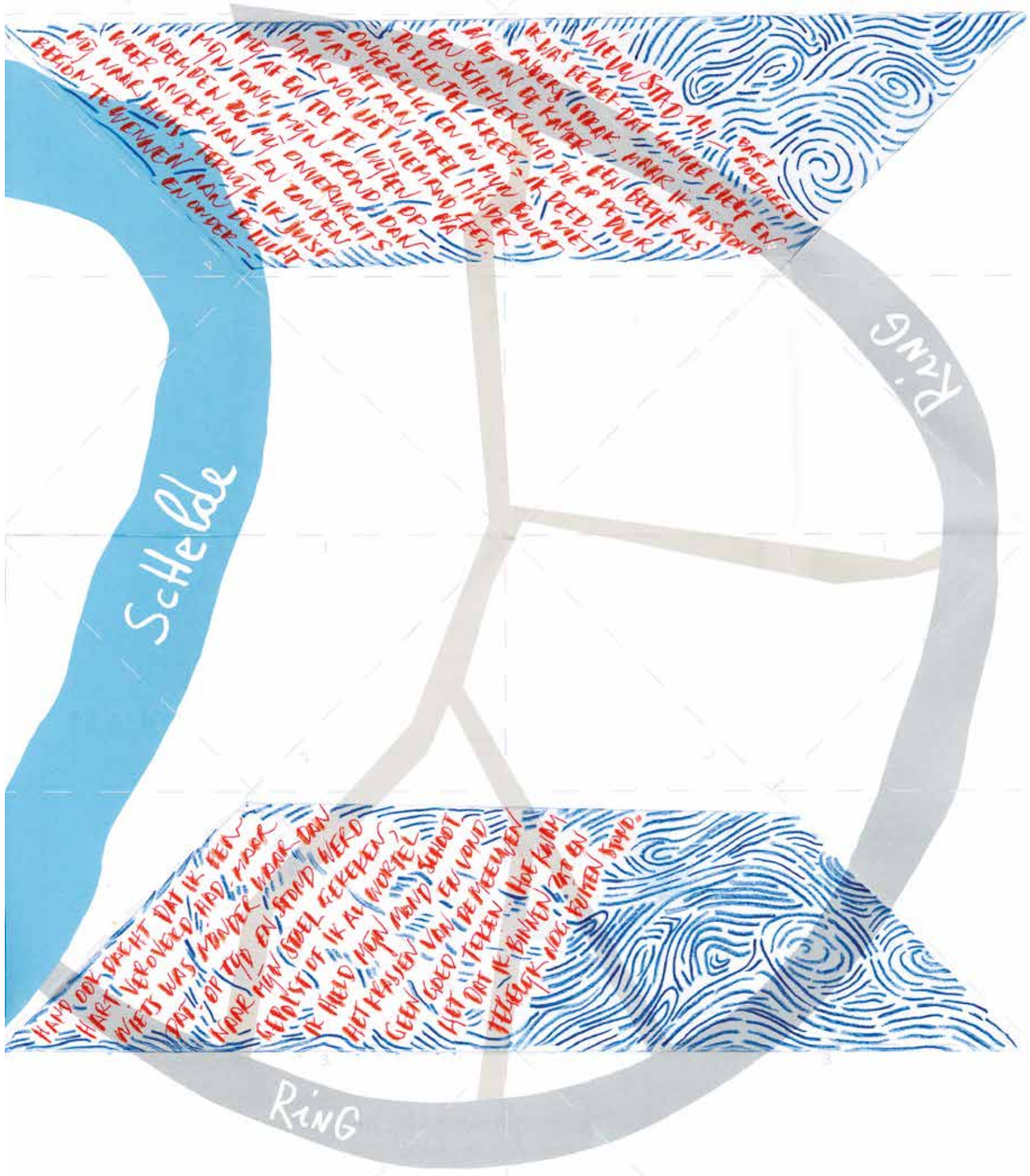

BART 54 jaar / °Brugge, België / 32 jaar in Antwerpen

ABE 49 jaar / °Gaza / 20 jaar in Antwerpen

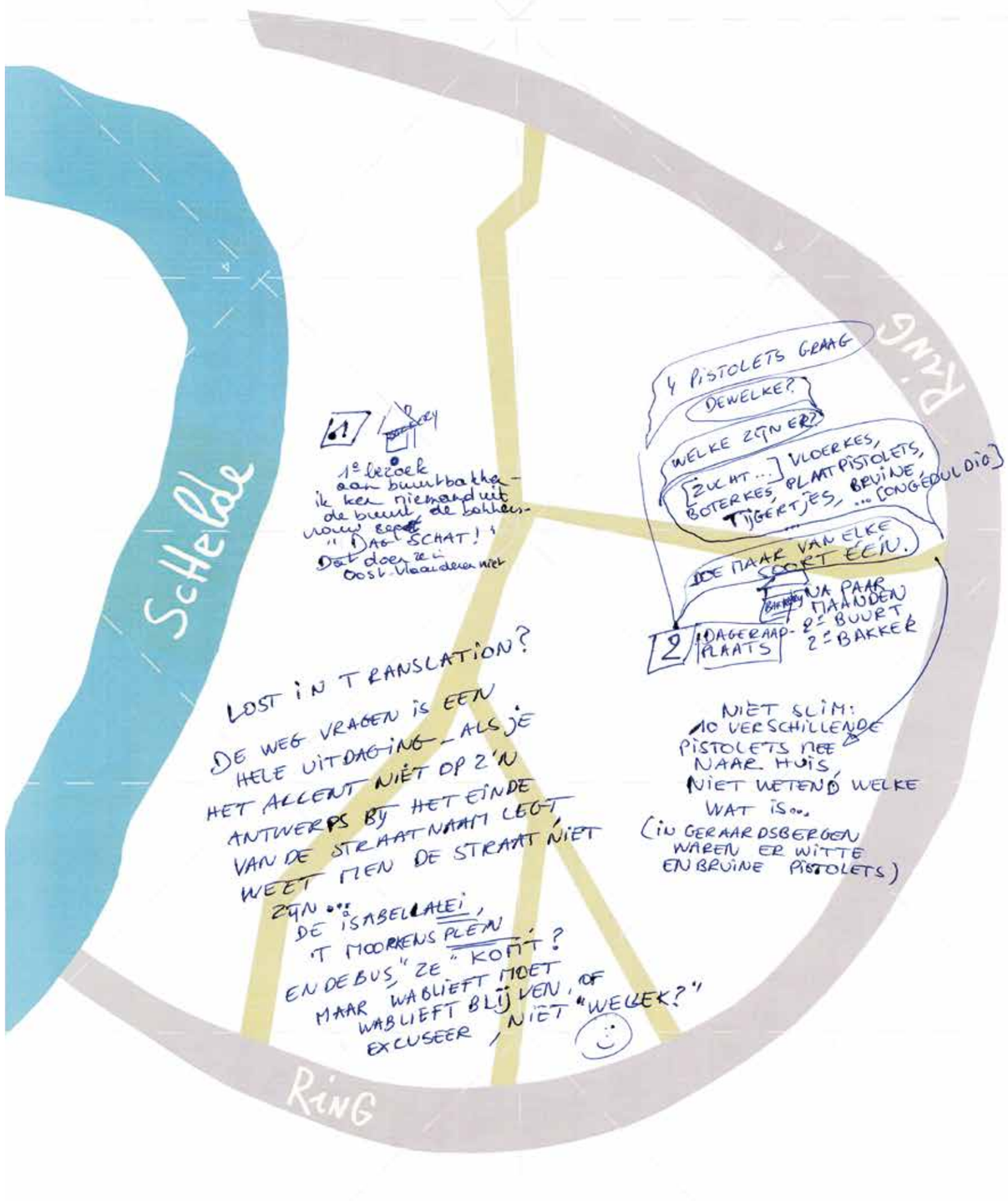

VEERLE 40 jaar / °Geraardsbergen, België / 18 jaar in Antwerpen

DARIUS 18 jaar / °Ghana / 11 maanden in Antwerpen

Darius komt uit Ghana, maar heeft de Beninse nationaliteit.
Hij is 18 en woont al bijna één jaar in België.

‘Ik heb hier vrienden gevonden. België is mijn thuisland nu’

‘Ik woon bij mijn vader. Die is 15 jaar geleden naar België gekomen. Ik bleef met mijn moeder en mijn zus achter in Ghana. Maar vader belde elke zondag, er was altijd contact. Vorig jaar ben ik hem dan achterna gereisd, samen met mijn zus. Nu wonen we bij hem.

Ik ben naar hier gekomen om humane wetenschappen te studeren en een betere toekomst op te bouwen. Mijn vrienden in Ghana bellen nooit meer. Maar ik heb andere vrienden gevonden in Antwerpen: mensen uit Somalië, Eritrea, Brazilië, Portugal … Daarom voelt België nu als mijn thuisland. Mijn moeder is ginder gebleven. Ik heb haar al een jaar niet meer gezien. Ik mis Ghana. Volgend jaar zou ik er graag met vakantie gaan.

Als je zwart bent is het hier soms wel moeilijk. Ik zag een oude vrouw over straat lopen met een zware boodschappentas. Ik stelde voor om haar te helpen, maar toen kwamen twee mannen vragen wat ik van plan was. Dat was geen leuk gevoel voor mij. Mijn vader zegt dat België niet is zoals Ghana. Als je hier iemand met een probleem ziet, dan moet je niet helpen. Dat is hun probleem. Niet het jouwe.

Ik heb veel kleuren gebruikt voor mijn kaart. Rood staat voor dingen waar ik niet van hou. De bibliotheek, bijvoorbeeld. Ik lees heel graag, maar ik moet nu veel studeren in het Nederlands, en dat is moeilijk voor mij. De gele dingen vind ik leuk. Mijn huis, de Meir, het Centraal Station … En op Linkeroever ga ik sporten.

Roze is een mengeling van rood en wit: dat zijn dingen die me soms boos maken en soms blij, zoals de school. En blauw staat voor de plaatsen waar ik nog niet geweest ben. De foto van Vincent Kompany heb ik gekozen omdat hij aan het denken is. Ik wist toen nog niet dat hij een voetballer is.’

Phraba komt uit Nepal. Ze is 36 en woont al twaalf jaar in Antwerpen.

‘In het begin at ik alleen maar noedels. Ik woog nog veertig kilo’

‘Mijn man en ik hebben eerst vier maanden in het asielcentrum in Kapellen gewoond. Daarna hebben we een appartement gevonden op de Italiëlei en zijn we ons leven hier begonnen. We kregen kinderen. Mijn man werkt en ik doe het huishouden.

In het begin was het echt moeilijk voor mij. Ik lustte geen eten van hier — brood of frietjes of kip of zo. Mijn man kocht noedels in de Chinese straat voor mij, en dat was het enige dat ik at.

Ik vermagerde serieus, ik woog nog 40 kilo.

Ik miste ook mijn land en de bergen. Mijn man heeft toen op het internet gezocht, en gezien dat er in de Ardennen een beetje bergen waren.

We zijn er één dag naartoe geweest. Ik heb er gewandeld, het water gestreeld, geroepen van plezier — ik was verliefd. Het maakt mij gelukkig dat er hier in België zo’n plek is.

In 2010 hebben we ons huis gekocht in Deurne. De kinderen gaan hier naar school en ze vinden het geweldig hier. Ze willen niet terug naar Nepal. ‘Dat is jouw land,’ zeggen ze, ‘België is ons land.’

Vroeger miste ik Nepal, maar als we nu op vakantie gaan, mis ik Antwerpen. Alles is veranderd. Dit is mijn land. Mijn huis is hier.

Ik vind de kathedraal zo mooi — zeker in het donker, met de lichten.

Vroeger werkte mijn man daar in de buurt, en als ik hem ging halen, dan maakte ik altijd foto’s.

We eten nu thuis één keer per week frietjes en vol-au-vent.

Mijn man zorgt daarvoor. Hij is kok. Ik maak rijst en zo klaar — ons eten — maar mijn kinderen lusten dat niet.’

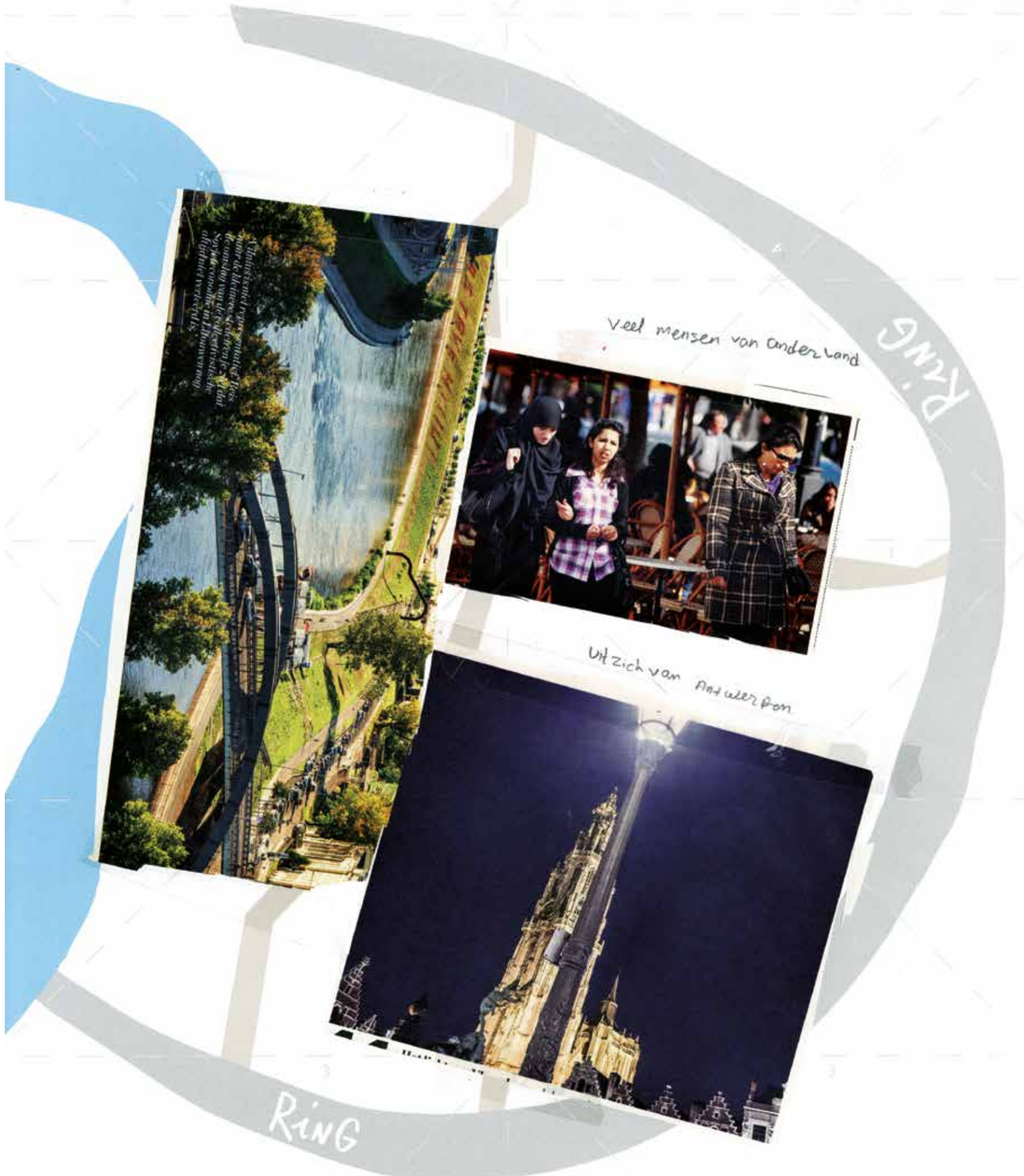

PHRABA 36 jaar / °Nepal / 12 jaar in Antwerpen

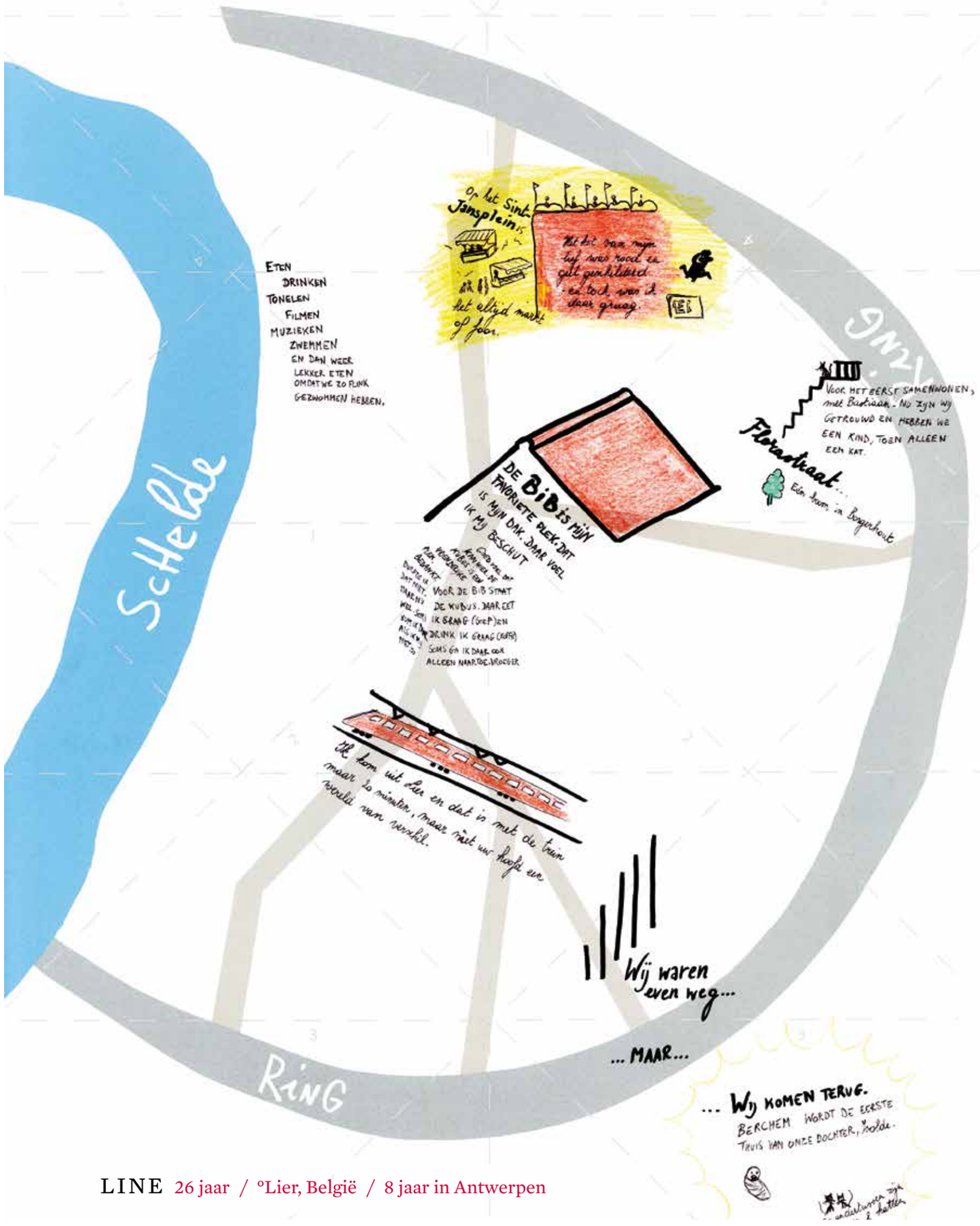

LINE 26 jaar / °Lier, België / 8 jaar in Antwerpen

AVDIA 56 jaar / °Roemenië / 15 jaar in Antwerpen

WERONIKA 16 jaar / °Polen / 6 jaar in Antwerpen

Weronika komt uit Polen. Ze is 16, en woont al zes jaar in Antwerpen.

‘Bruin of wit, met of zonder hoofddoek: dat maakt allemaal niet uit’

‘Mijn ouders zijn eerst zonder mij naar België gekomen. Ik heb een jaar bij mijn grootouders in Polen gewoond. Best leuk, want ik mocht veel meer van hen. En daarna ben ik naar Antwerpen verhuisd. Dat was vooral spannend, ik had niet het gevoel dat ik iets achterliet of zo.

Ik heb een basketbalveldje getekend op mijn kaart. Dat lag vlak voor het appartementje waar ik toen met mijn moeder woonde, in Merksem. Het is ongeveer het eerste wat ik zag van België. De bodem is een sterrenhemel, want het is hier niet zo’n goed weer en met al de wolken kan je maar weinig sterren zien. Ik speel zelf geen basket, maar ik heb wel vrienden gemaakt op het pleintje. Dat ging heel vlot. Ik sprak geen Nederlands, maar de kinderen uit de buurt kwamen van overal. Die wilden mij helpen. Als het niet in het Nederlands was, dan wel in het Engels, of een andere taal. Ik heb op school ook altijd goed mijn best gedaan om zo snel mogelijk Nederlands te leren.

De boom op mijn kaart stond voor mijn eerste school in Merksem. Ik weet niet of het een kerselaar was, maar in de lente was die altijd helemaal roze, zo met bloemen. Het vliegtuig heeft de kleuren van Polen, omdat ik van daar ben gekomen.

Ik mis Polen wel een beetje. Maar als ik er op vakantie ben, wil ik na een paar weken weer terug naar België. Iedereen is hetzelfde in Polen: blank, met blond of lichtbruin haar. Ik hou meer van gemengd. Mijn twee beste vriendinnen zijn moslims: de ene is Turks, de andere Tsjetsjeens. Ik vind dat allemaal geen probleem: bruin of wit, met of zonder hoofddoek, dat maakt niet uit.’

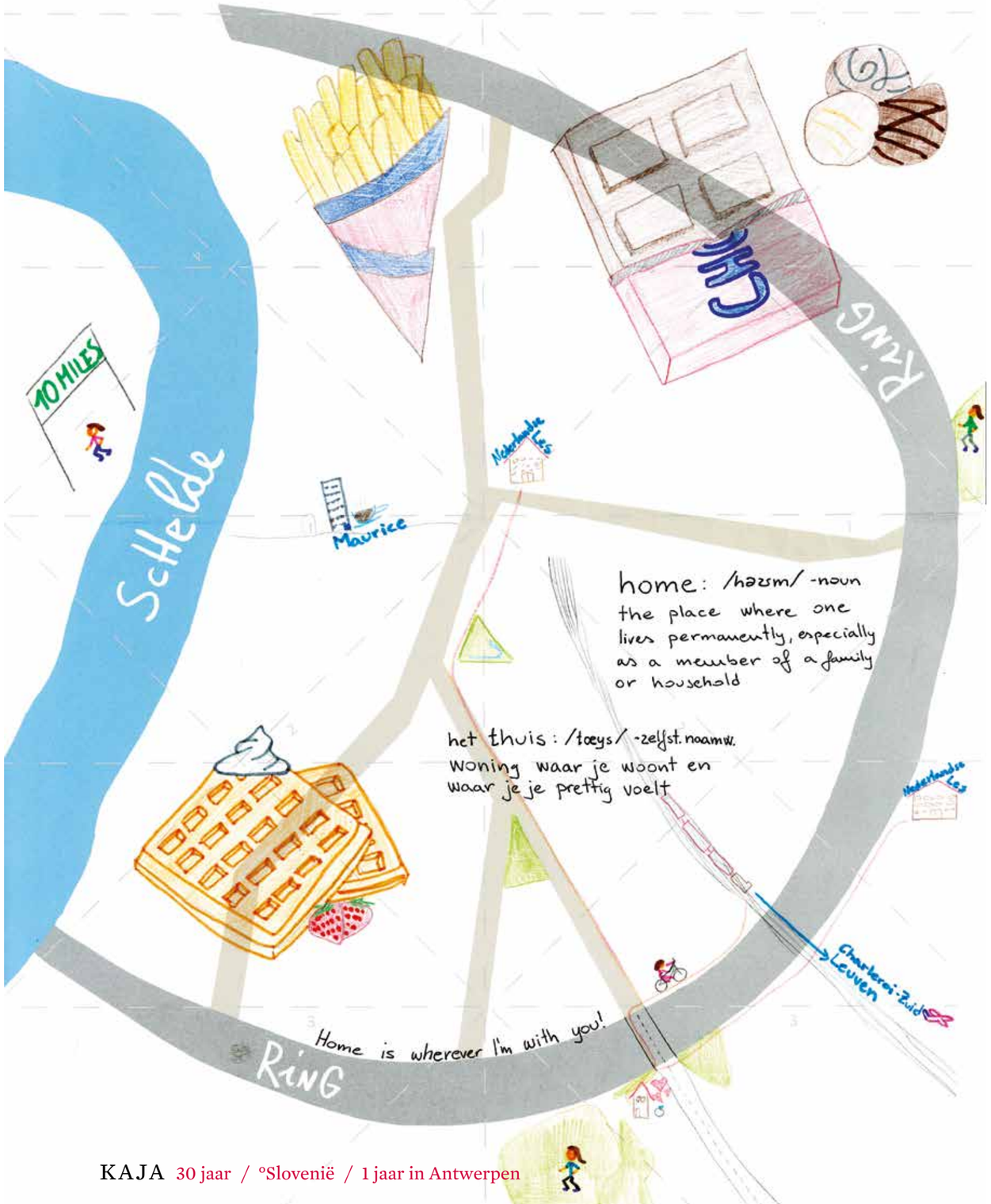

KAJA 30 jaar / °Slovenië / 1 jaar in Antwerpen

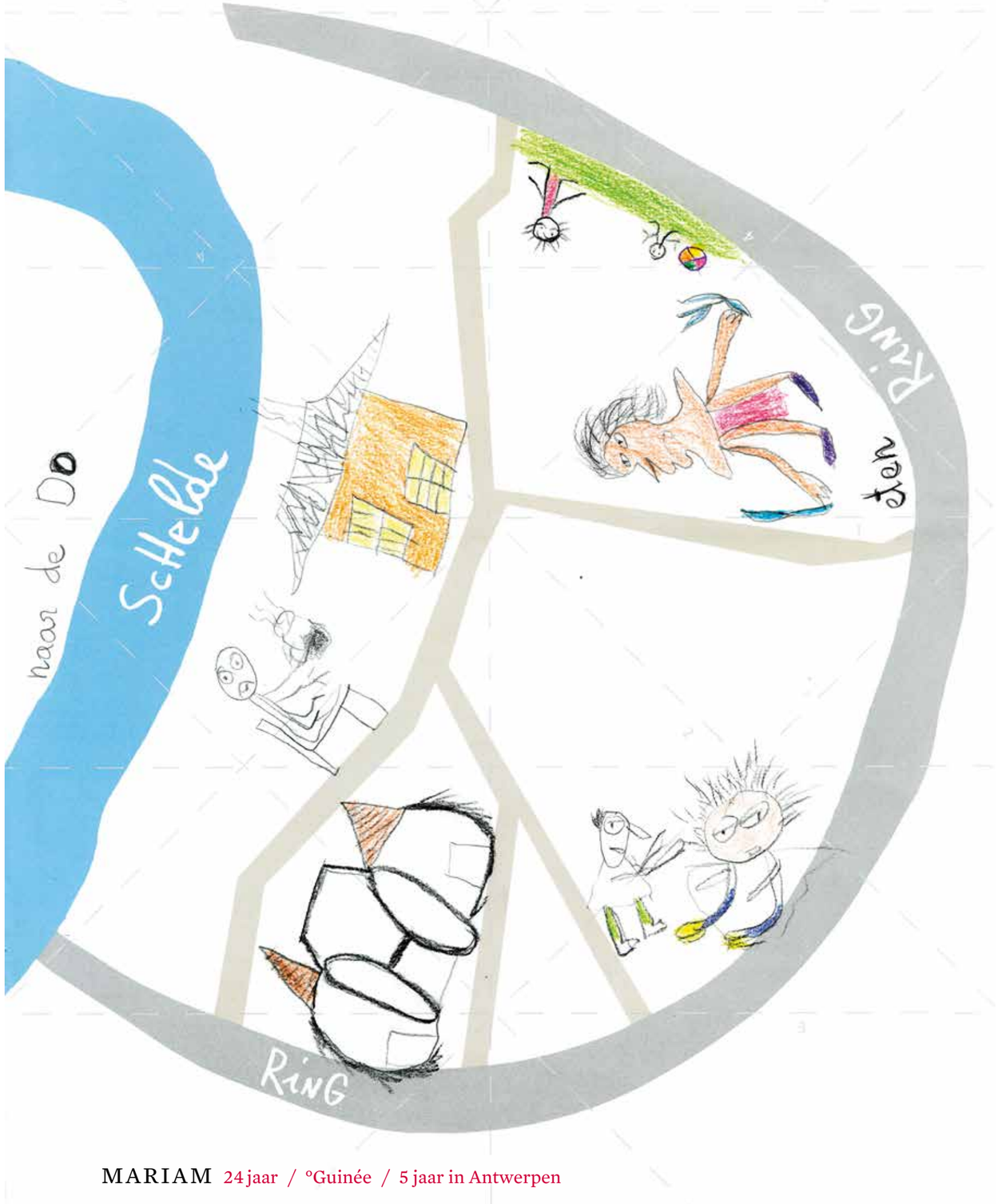

MARIAM 24 jaar / °Guinée / 5 jaar in Antwerpen

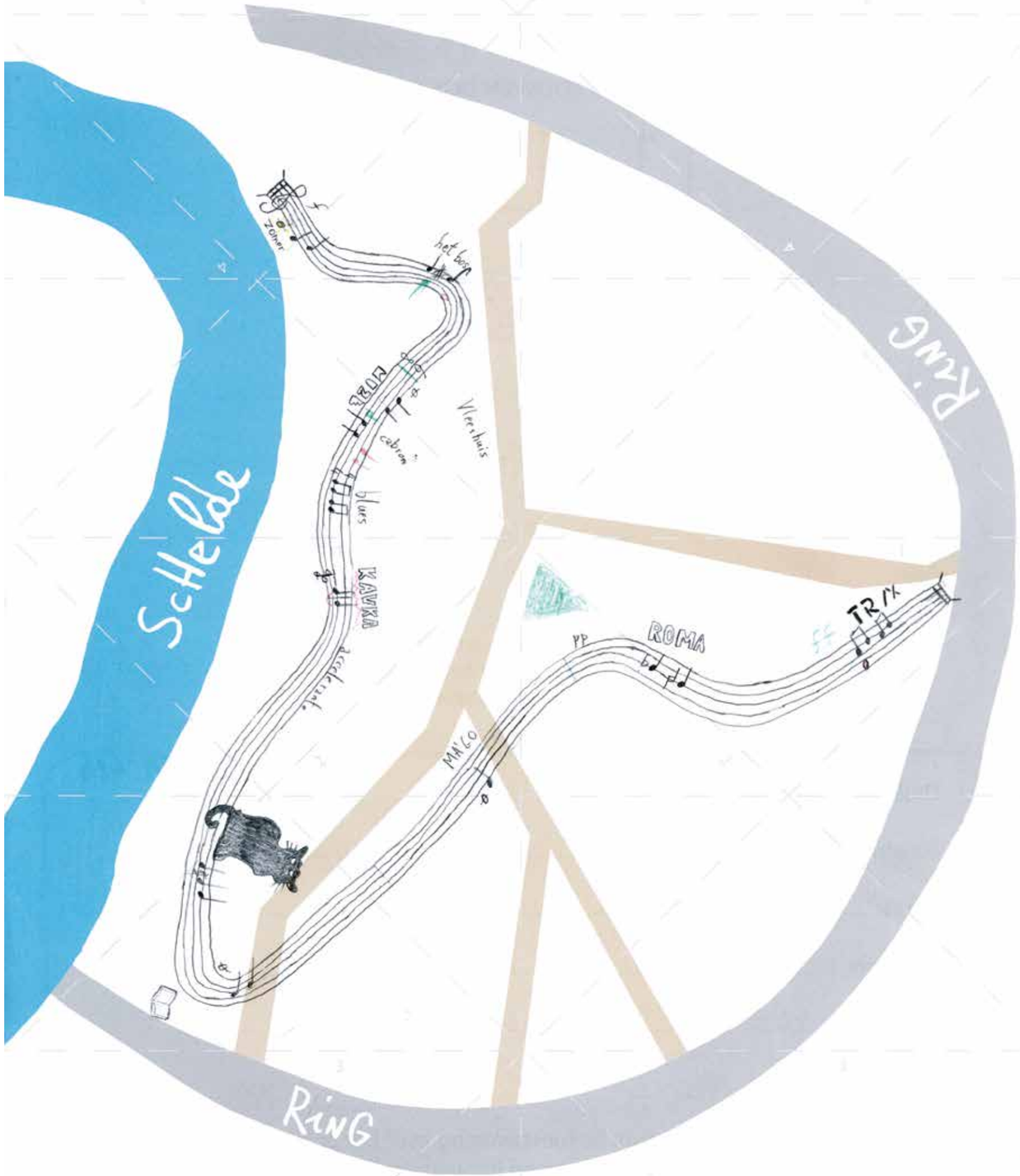

IWAN 27 jaar / °Villers-sur-Semois, België / 4 jaar in Antwerpen

CARMIEN 27 jaar / °Leuven, België / 9,5 jaar in Antwerpen

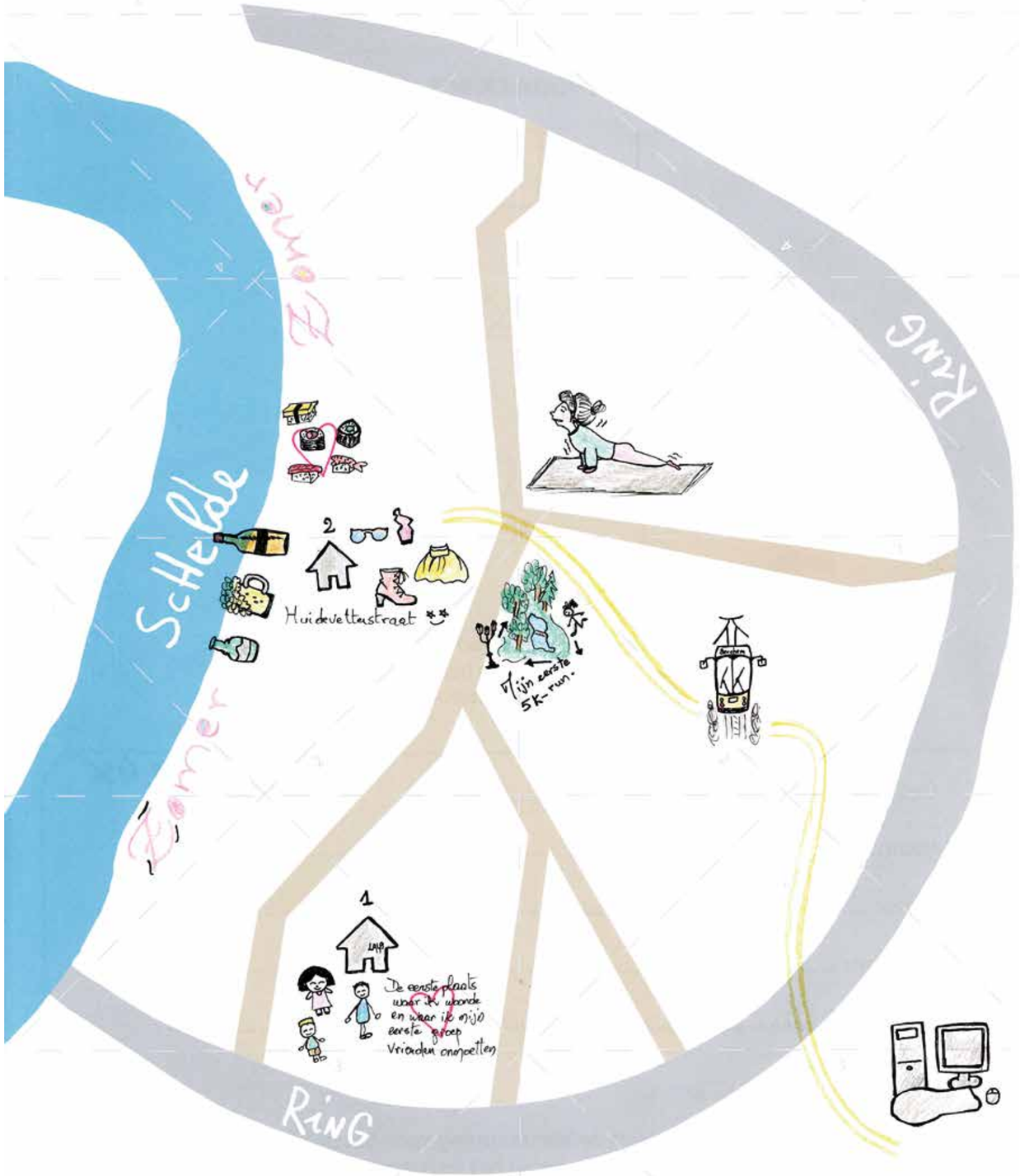

IBTISSEM 28 jaar / °Tunesië / 3,5 jaar in Antwerpen

THUISHAVEN

Teken, schets of schrijf en zet jouw eerste 5 jaar in Antwerpen op de kaart.
Plooi daarna je creatie tot een bootje.

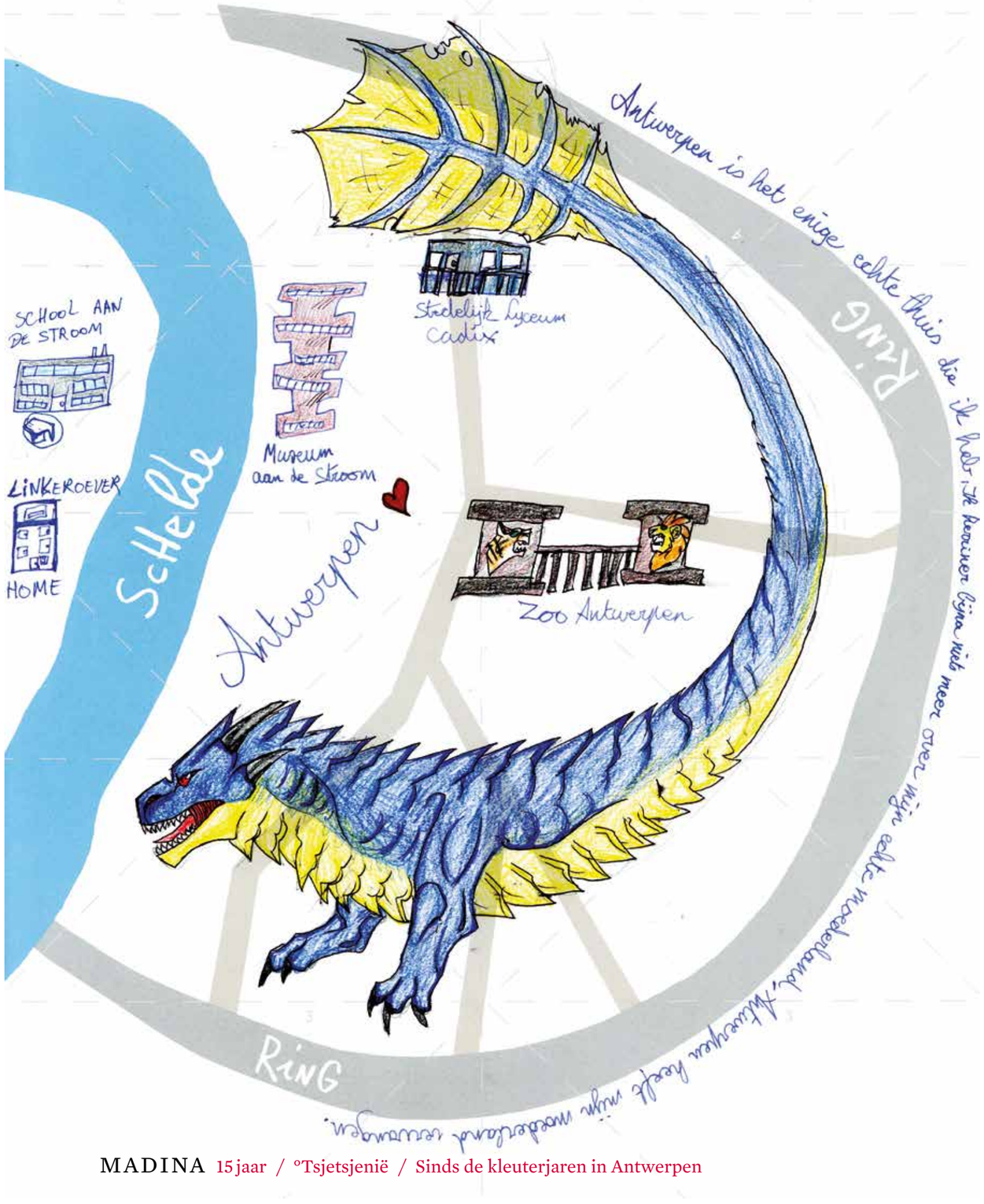

MADINA 15 jaar / °Tsjetsjenië / Sinds de kleuterjaren in Antwerpen

Abshira komt uit Somalië. Ze is 29 en woont al acht jaar in Antwerpen.

‘Antwerpen is zo mooi als een bloem’

‘Er zijn heel veel problemen in Somalië. Als je rijk bent, heb je er alles: lekker eten, mooie kleren, een goed huis, goede scholen … Maar als je arm bent, ben je niks.

Je denkt de hele tijd: ‘Hoe zal ik de dag doorkomen? Gaan ze me niet doodschieten? …’ Ik heb mijn moeder op een dag gezegd dat ik naar Europa wou gaan om een beter leven te zoeken.

Ze heeft haar huisje verkocht en mij het geld gegeven.

Ik ben samen met mijn zoontje van drie maanden met het vliegtuig naar hier gereisd. Eigenlijk wilde ik mijn man ook laten overkomen, maar die liet me weten dat hij van plan was een tweede vrouw te nemen — hij is moslim. Sommige vrouwen aanvaarden dat, maar ik ben van hem gescheiden.

Die eerste jaren in Antwerpen waren echt heel moeilijk. Maar ik probeerde zoveel mogelijk mensen te leren kennen: andere Afrikanen, Marokkanen, Belgen … Dan gingen we samen een koffie drinken of zo. En ik probeerde zo snel mogelijk Nederlands te leren.

Praten lukt prima, maar schrijven is moeilijk voor mij. Via het OCMW heb ik werk gevonden bij een zorgbedrijf — ik heb er 1 jaar en 3 maanden gewerkt. Het zou fantastisch zijn als ik opnieuw zo’n job zou kunnen vinden. Ik ben ook hertrouwd, met een Nederlandse Somali. We hebben twee kinderen samen.

Ik heb het goed nu. Er zijn veel regels hier in België, maar het leven is beter. Op mijn kaart heb ik bloemen getekend, omdat Antwerpen voor mij zo mooi is als een bloem. En die vlag staat er omdat België mijn tweede land is: een mooi en goed land om te leven.’

ABSHIRA 29 jaar / °Somalië / 8 jaar in Antwerpen

EVIS 19 jaar / °Albanië / 1 jaar in Antwerpen

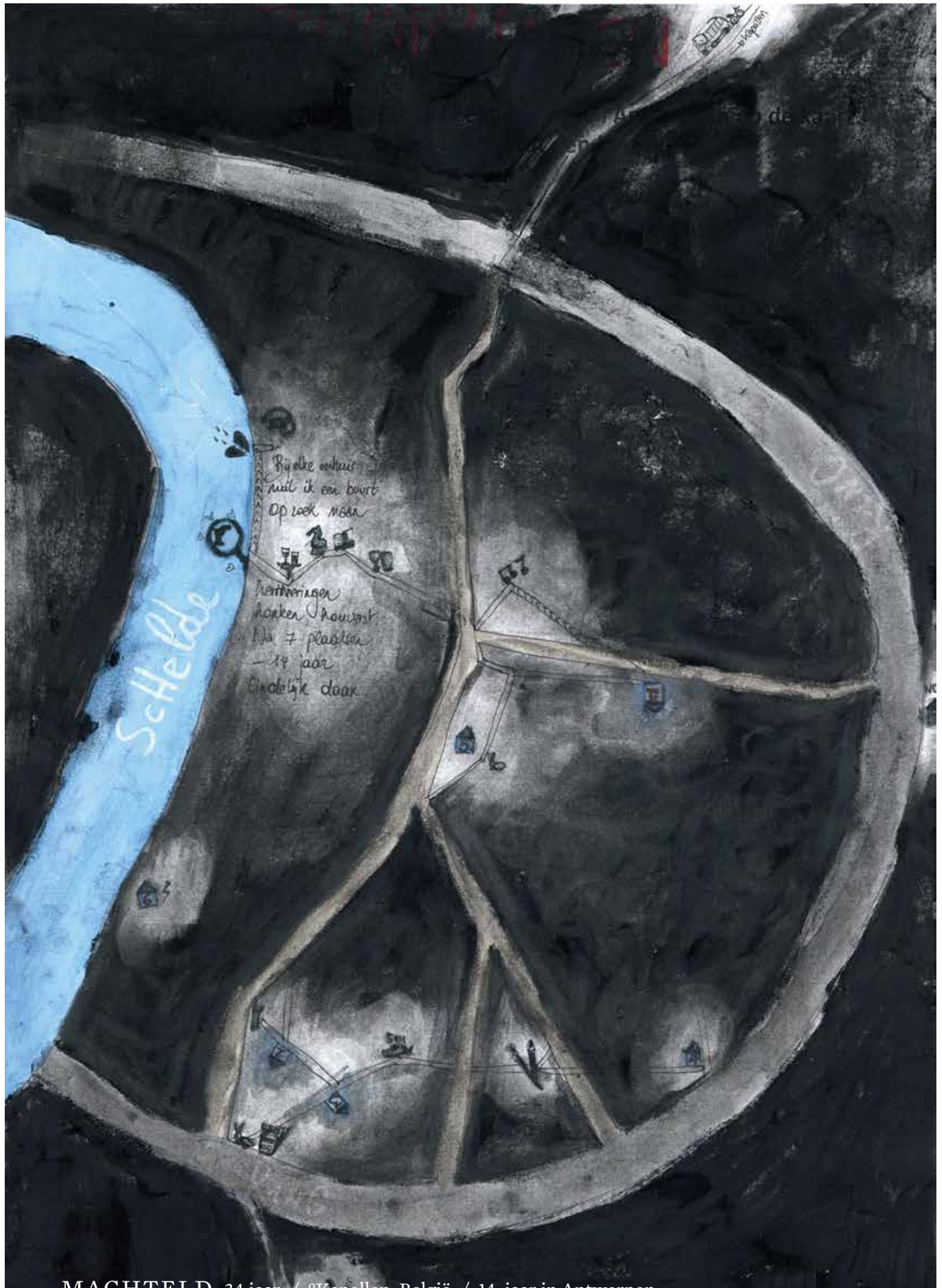

MACHTELD 34 jaar / °Kapellen, België / 14 jaar in Antwerpen

DIRK 59 jaar / °Nijlen, België / 32 jaar in Antwerpen

VICTORIA 23 jaar / °Oekraïne / 9 maanden in Antwerpen

MARK 28 jaar / °Verenigde Staten / 9 maanden in Antwerpen

SANDRA 24 jaar / °Spanje / 4 jaar in Antwerpen

Rafael Jerez komt uit de Dominicaanse Republiek.
Hij is 29 en kwam drie jaar geleden naar België.

‘De eerste keer dat ik het Centraal Station zag: dat vergeet ik nooit meer’

‘Ik zat in een Facebookgroep voor mensen die van rock en heavy metal houden. Daar heb ik een meisje uit België leren kennen. We praatten veel met elkaar — eerst over muziek, daarna ook over onszelf. De gesprekken werden steeds dieper, en op een dag is ze naar de Dominicaanse Republiek gekomen. Ze is een dag of 20 gebleven. We hebben ons geweldig geamuseerd, maar toen ze weer weg was, dacht ik bij mezelf: als zij naar hier komt voor mij, waarom zou ik dan niet naar België gaan voor haar? In de Dominicaanse Republiek had ik mijn familie en vrienden, maar ik had haar niet. En ik wilde bij haar zijn.
Dus ben ik naar Antwerpen gekomen. Het eerste wat ik zag, was het Centraal Station. Ik dacht meteen: *‘Oh my God!’*
Dat gevoel ga ik nooit vergeten, ik was compleet overdonderd.
Mijn vriendin is van Wervik. Ze heeft echt een geweldige familie.
Ze waren de eersten die me het gevoel gaven dat ik welkom was.
‘Je hoort bij ons,’ zeiden ze. Dat was erg belangrijk voor mij, want ik had niemand aan deze kant van de oceaan, alleen mijn vriendin.
De overheid was niet zo vriendelijk. Mijn vriendin is zeven jaar ouder, en ze dachten dat we onze relatie faketen. Het heeft drie jaar geduurd voor we ze overtuigd hadden. Daarom staat het Justitiepaleis ook op mijn kaart: ik moest er voortdurend zijn. Ik heb de rechter zelfs in het Nederlands uitgelegd dat ik hier een leven wilde opbouwen met mijn vriendin. Erg stresserend — ik deed het bijna in mijn broek, maar ik ben er nog altijd trots op.
Ik ben grafisch ontwerper, maar ik heb nog altijd geen werk kunnen vinden. Eerst moet ik beter Nederlands leren. Makkelijk is het niet, maar het zal me lukken. Ik word er niet wanhopig van. Alles op zijn tijd.’

ALEXANDRA 26 jaar / °Griekenland / 4 jaar in Antwerpen

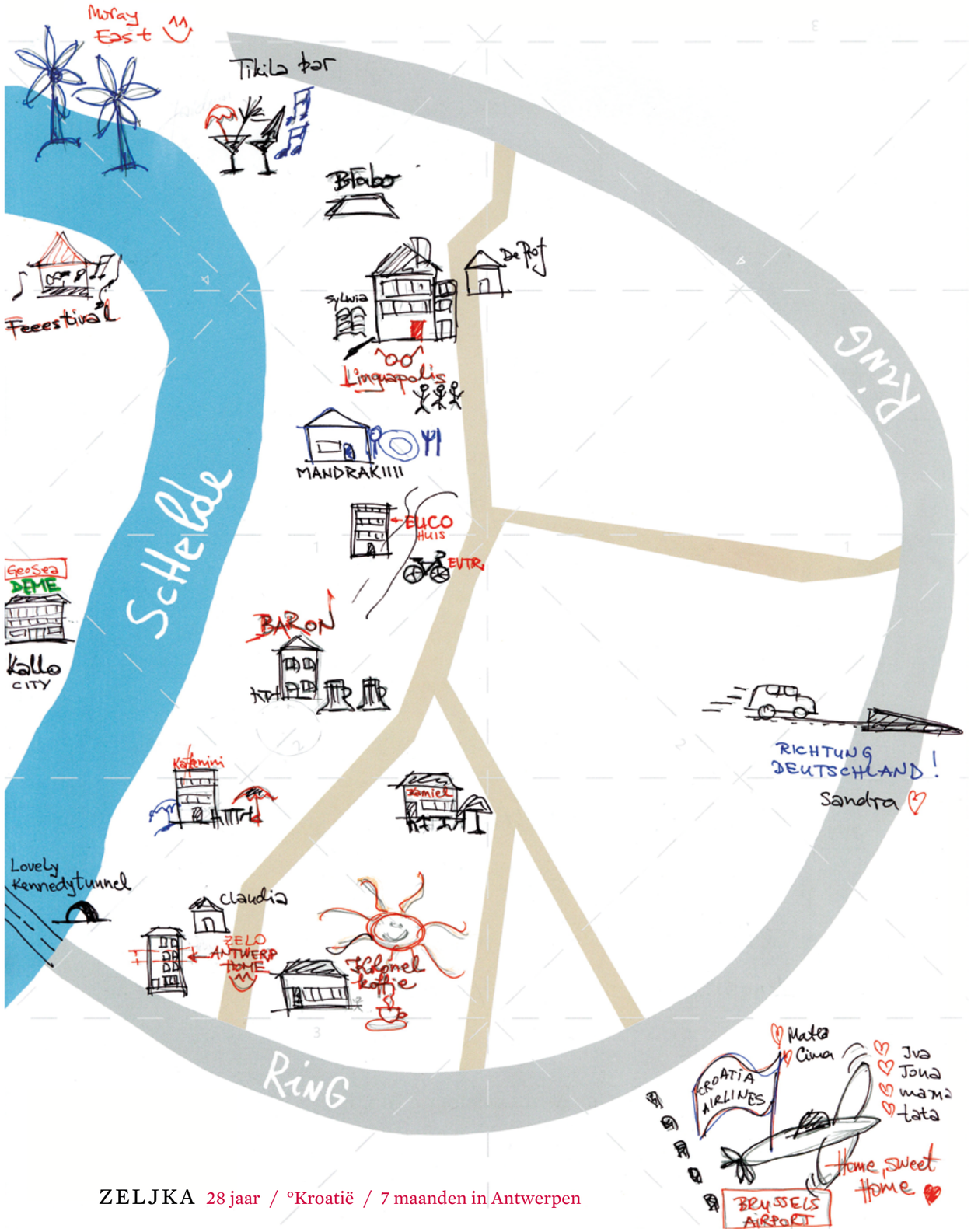

ZELJKA 28 jaar / °Kroatië / 7 maanden in Antwerpen

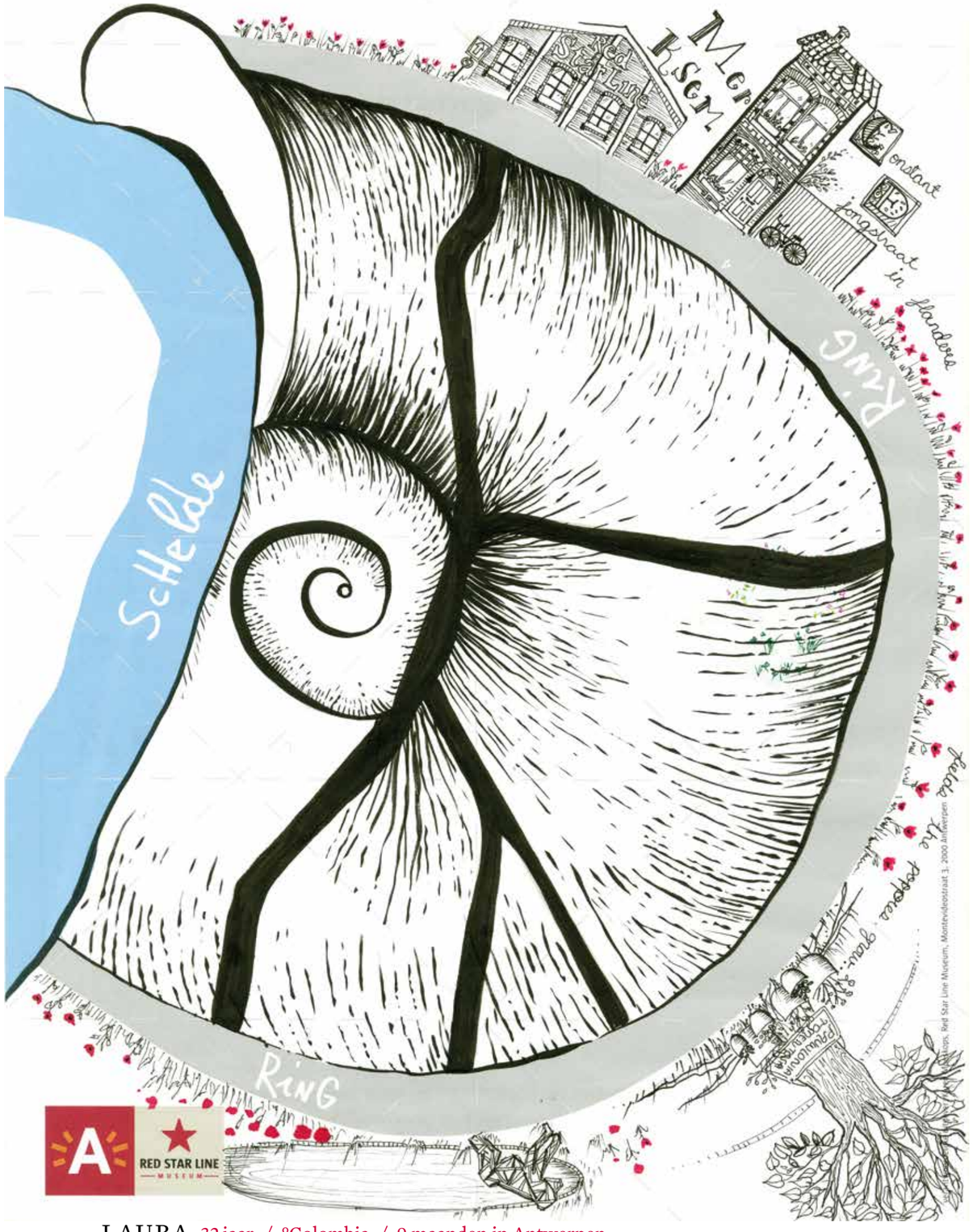

LAURA 32 jaar / °Colombia / 9 maanden in Antwerpen

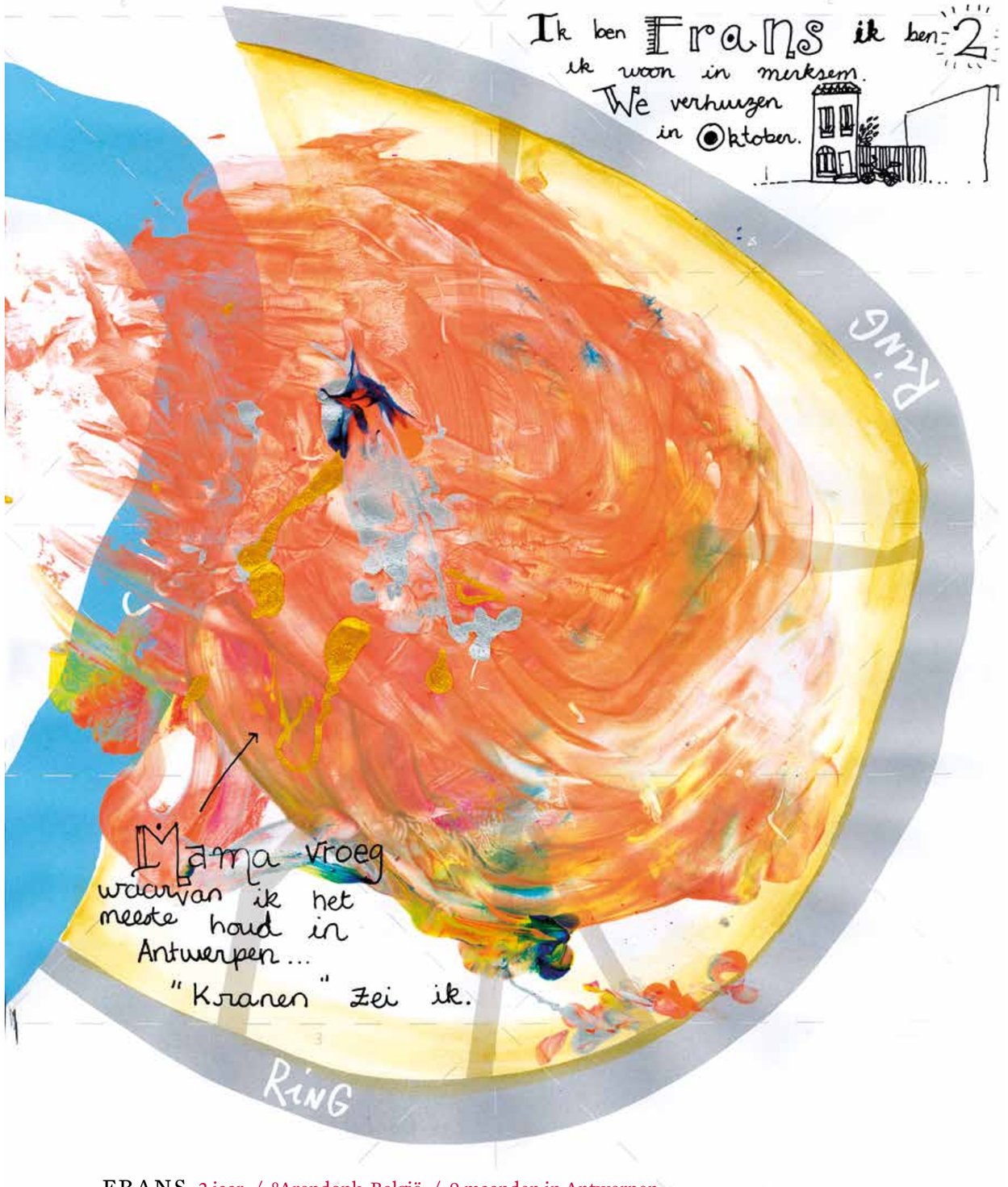

FRANS 2 jaar / °Arendonk, België / 9 maanden in Antwerpen

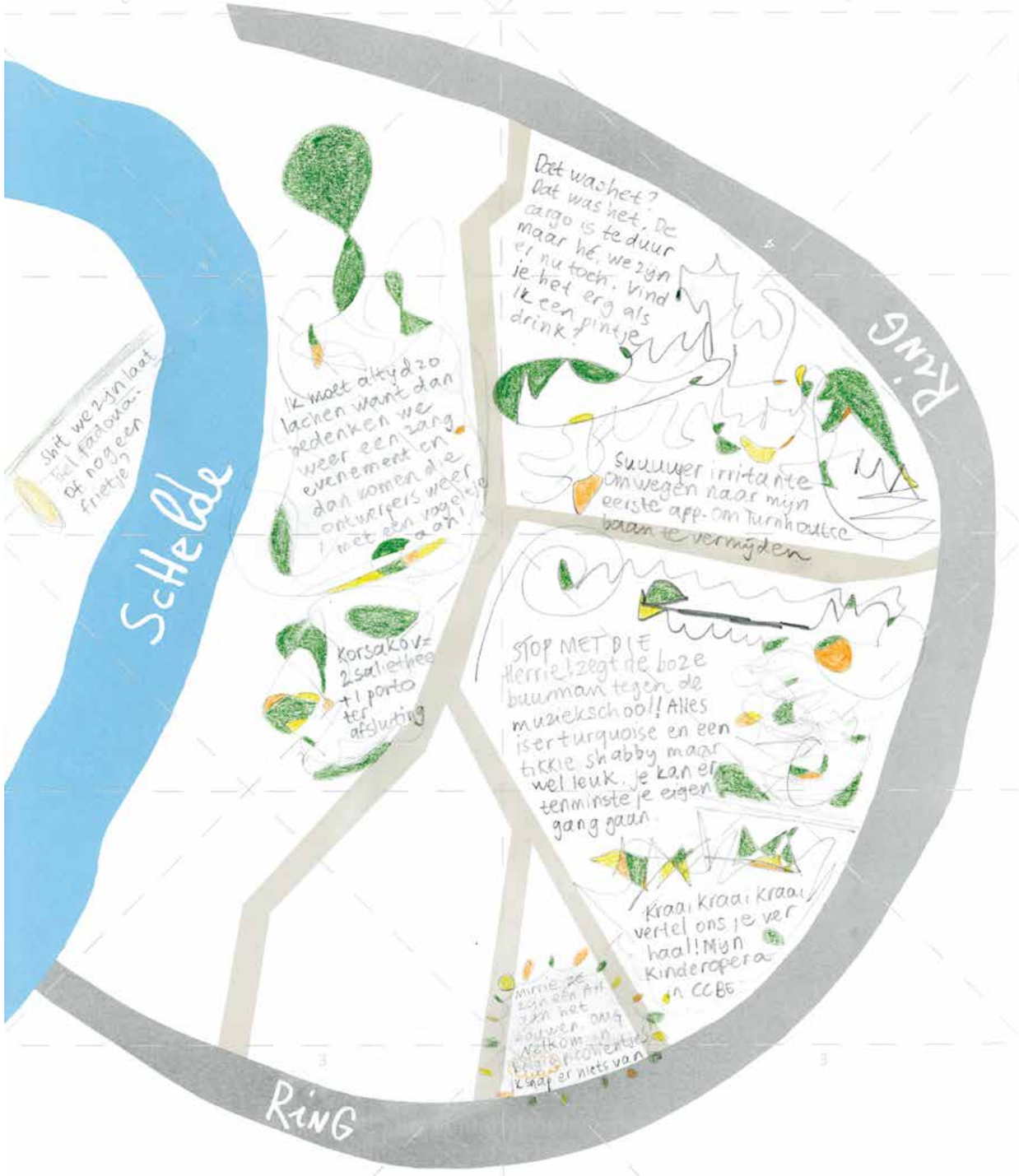

MIRJAM 30 jaar / °Nederland / 5 jaar in Antwerpen

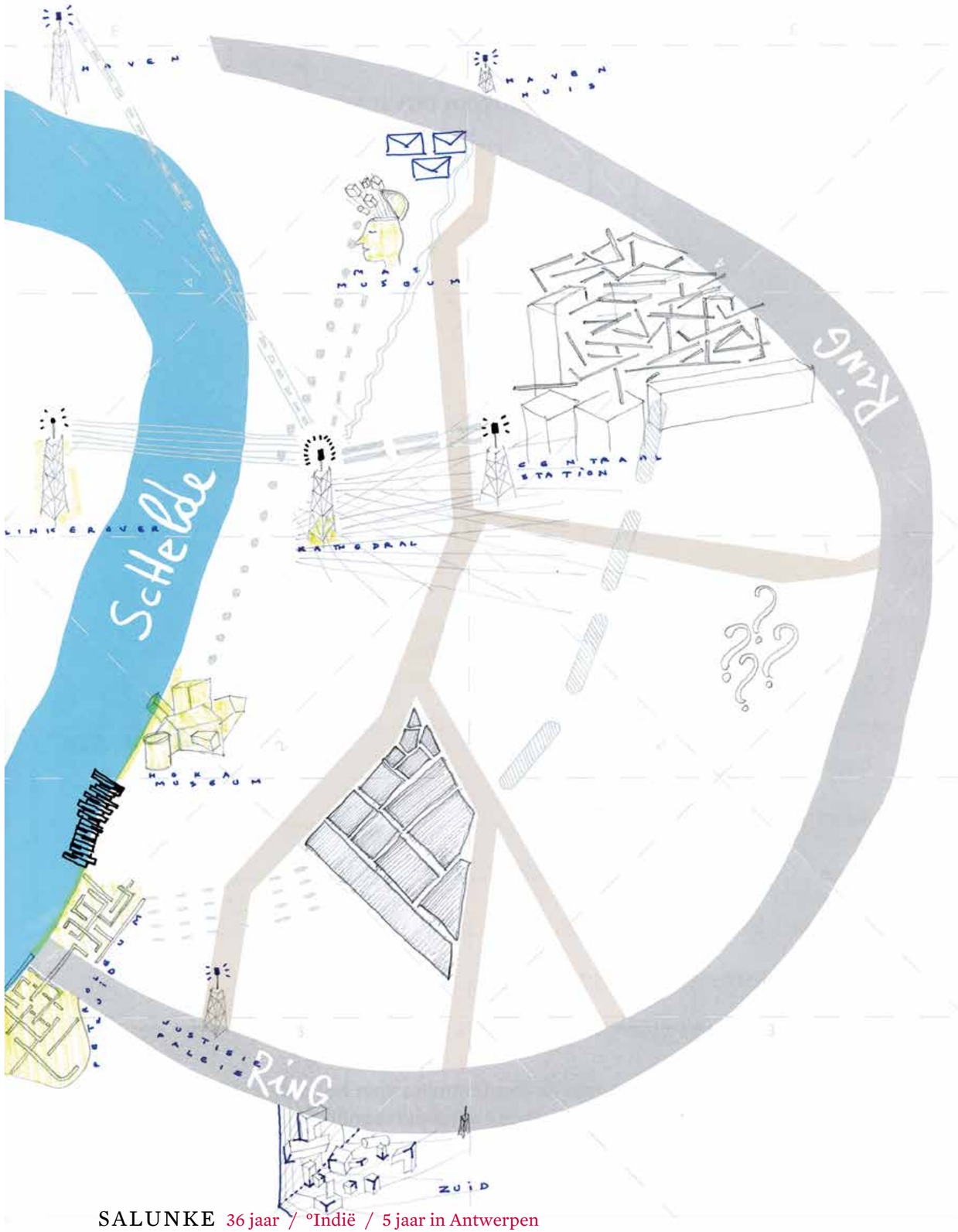

SALUNKE 36 jaar / °Indië / 5 jaar in Antwerpen

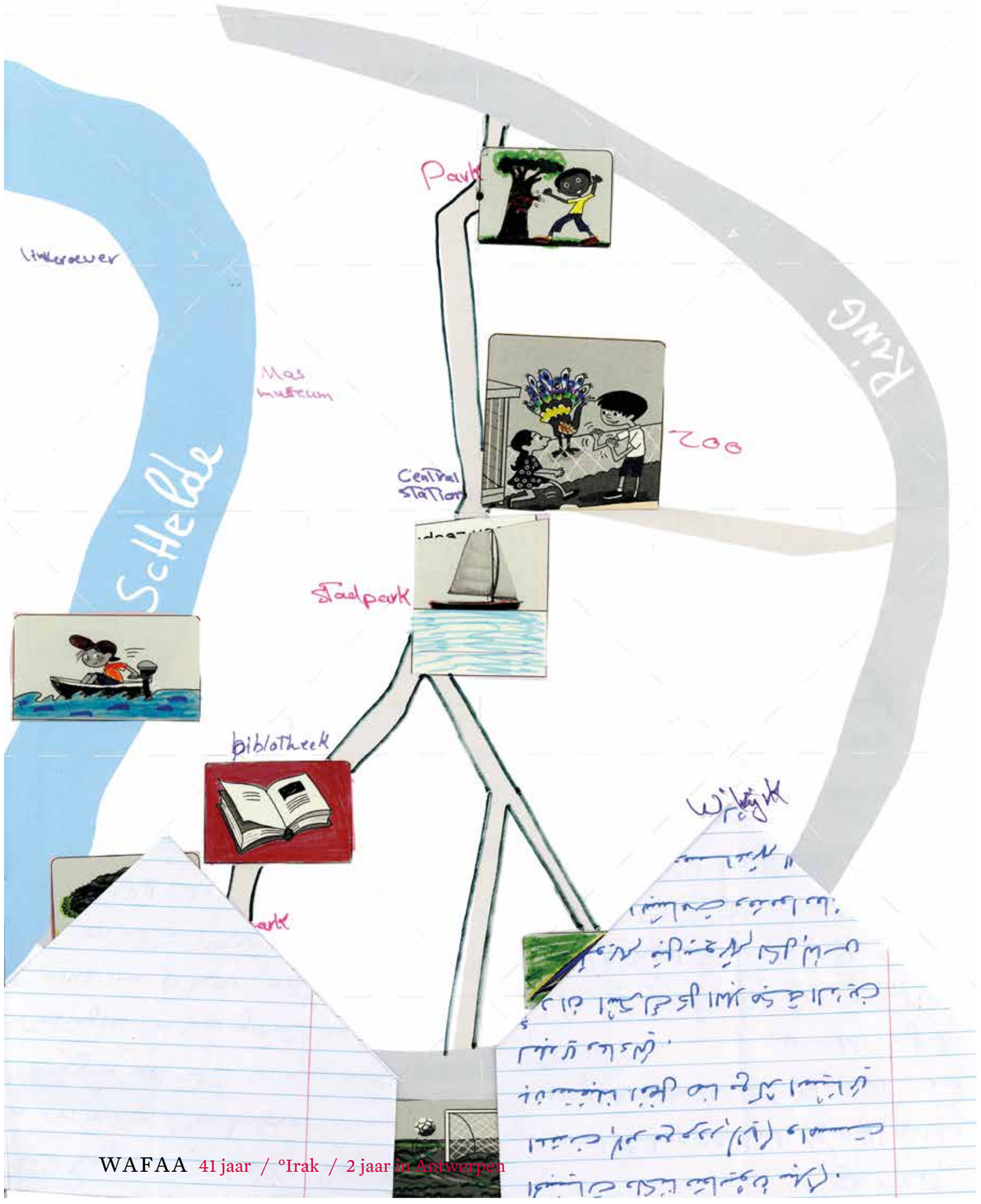

WAFAA 41 jaar / °Irak / 2 jaar in Antwerpen

Wafaa komt uit Irak. Ze is 41 en woont al twee jaar in Antwerpen.
Ze is heel dankbaar dat ze in België kan wonen, en heeft daar een brief over geschreven.

Vrede zij met jullie

Ik ben één van de Iraakse vluchtelingen.
Jullie land is klein, maar het is groot in
het opvangen van zoveel mensen.
Ik had nooit gedacht dat ik mijn mooie land Irak en mijn lieve huis
zou moeten verlaten, maar de omstandigheden dwongen mij ertoe.
Ik zou je iedere dag opnieuw kunnen vertellen over hoe mijn vliegtuig
landde in België — ik had het gevoel dat ik naar een film aan het kijken
was. En op straat viel me meteen op hoeveel mensen van verschillende
nationaliteiten er zijn, en hoe die er toch in slagen samen te leven.
Ik was verbaasd omdat er in mijn land bijna alleen Arabieren
wonen en we toch niet in vrede leven.
Ik verlang naar mijn land en mijn familie. Maar naarmate
de dagen verstreken, raakte ik gewend aan ons nieuwe leven,
en besefte ik dat de toekomst hier beter is.
Ik wil alle Belgen bedanken die hun hart geopend hebben,
en ons met een glimlach hebben ontvangen. Die hun huizen
opengesteld hebben voor vluchtelingen, en die vluchtelingen
van alle nationaliteiten steunen en helpen.
Ik dank jullie voor jullie geduld, en voor jullie barmhartig moederhart.

Saif (artiestennaam: Dumuzi) komt uit Syrië. Hij is 35 en kwam drie jaar geleden in België aan.

‘Ik ben hier om dezelfde reden als mijn lotgenoten: oorlog. Wij hadden geen andere keuze dan alles achter te laten en van nul te beginnen. Het plan was niet om naar België te komen of zo. Het plan was om te ontsnappen. Ik heb veel vrienden van wie ik niet weet waar ze zijn of hoe ze het maken. De reis hierheen was de hel. Twee weken aan een stuk bijna niks te eten, onder de blote hemel slapen, alleen maar stappen en stappen en stappen. We hebben veel slechte dingen gezien, onderweg.

SAIF 35 jaar / °Syrië / 3 jaar in Antwerpen

‘Het magische punt dat iemand je accepteert: dan voel ik me het gelukkigst’

Toen we in België aankwamen, vroegen ze me of ik iets nodig had. Ik kon bijna niet meer staan, maar ik heb gevraagd om wat verf en een canvas. Ik schilder al van toen ik drie was. Mijn hoofd zat na die tocht vol waanzinnige, slechte dingen, maar zodra ik aan het schilderen ging, had ik weer dat gevoel van toen ik een kind was. Tekenen aan de tafel terwijl je ouders zeggen: ‘Oh, zo mooi. Super! Doe maar voort.’ Voor mij is het meer dan een hobby, ik zou niet kunnen overleven zonder. Ze hebben in het asielcentrum ruimte gemaakt voor een schildersateliertje, en ik heb er zelfs drie tentoonstellingen kunnen houden. Dat waren de eerste momenten dat ik weer voelde dat ik leefde. Ik heb ervoor gekozen om in Antwerpen te komen wonen omdat het hier voor mij aanvoelt als een hoofdstad — meer dan Brussel. Integratie moet voor mij van twee kanten komen: beide partijen moeten bereid zijn elkaar te leren kennen. Maar veel mensen zijn gesloten en willen geen contact met je leggen. Dat maakt het moeilijk. Gelukkig zijn er ook mensen met een open geest, die je pushen om je leven weer in eigen handen te nemen. Dat waren mijn gelukkigste momenten tot nu toe: het magische punt dat iemand je accepteert, dat je vrienden begint te maken. Die mensen geven mij de moed om mijn leven weer op te bouwen, hier in België. Toen jullie me vroegen om mijn kaart van Antwerpen te tekenen, dacht ik meteen: ik wil geen kleine tekening maken, maar een sculptuur. Voor mij is Antwerpen zoals een schip. Ja, ik woon hier nu, en ja, ik voel mij veilig, maar tegelijk heb ik het gevoel dat mijn reis niet af is. Ik heb nog geen rust gevonden in mijn hoofd. Misschien ooit, als mijn leven terug in de plooit valt, zal ik een ontwerp maken in de vorm van een huis. Maar nu is het een schip in beweging. En ik ben het ventje dat op het dek zit en piekert. Altijd, elke dag, elke seconde.’

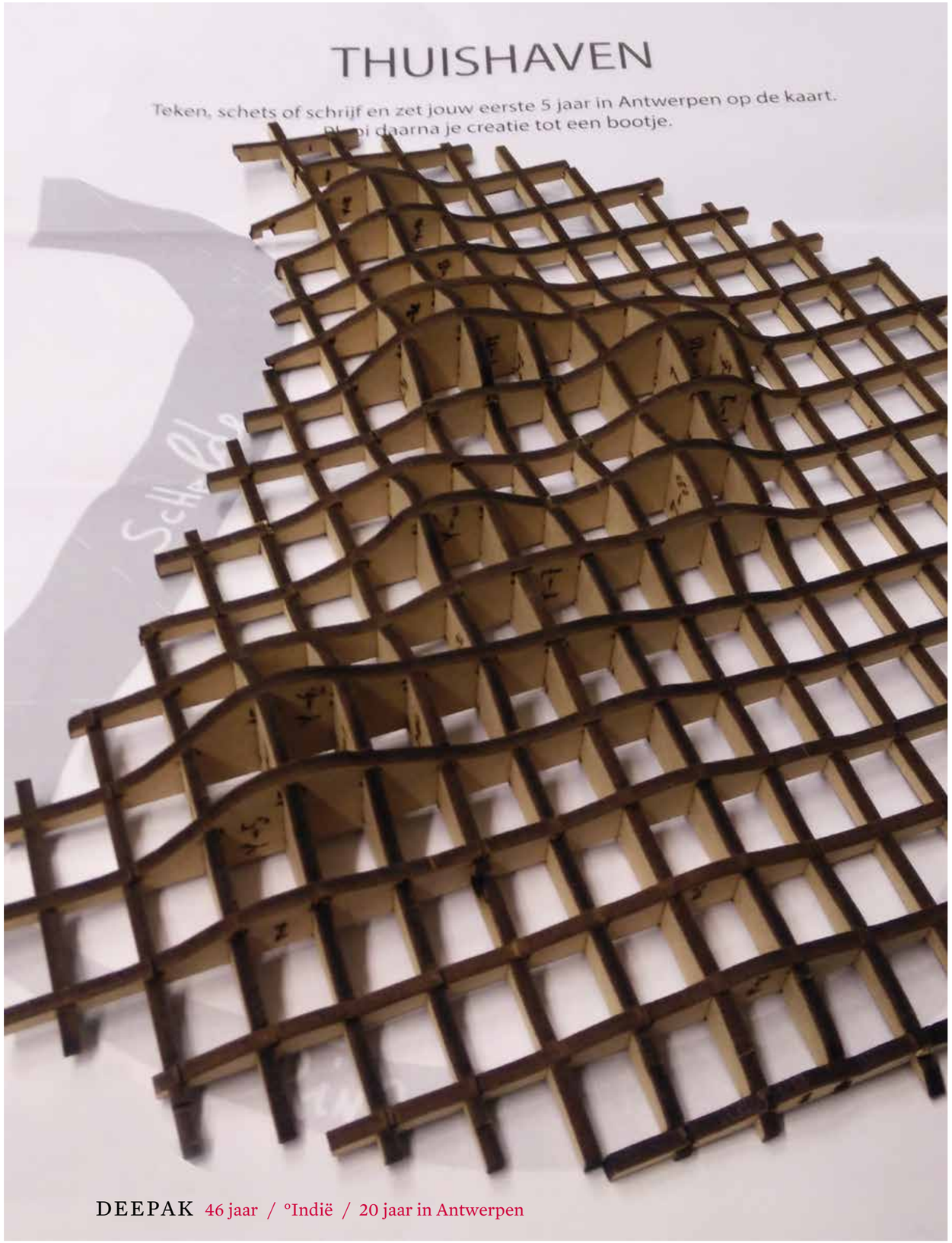

DEEPAK 46 jaar / °Indië / 20 jaar in Antwerpen

RED STAR LINE MUSEUM 5 jaar / °Overal / 5 jaar in Antwerpen

Dit boek werd uitgegeven
naar aanleiding van het project
en de tentoonstelling
‘Thuishaven’
(21 september – 21 oktober 2018)
in het kader van de vijfde verjaardag
van het Red Star Line Museum
te Antwerpen

Project ‘Thuishaven’

Projectteam:
Céline Joris, Dorine De Vos,
Marc Grenné, Nadia Babazia

Algemene coördinatie:
Karen Moeskops

Ambassadeurs:
Deepak Metha, Fatinha Ramos,
Fatima Marzouki, Geert Hoste,
Mohamed Barrie

Vrijwilligers taaloefenkansen:
Kautar Abidine, Hiu Yan Chan,
Zuzana Oravcova, Nilofar Sadeqi

Gastplekken verhalenbus:
Winters Geluk – District Antwerpen;
Azië in Antwerpen; CVO Encora;
CO Merksemdok; Ontmoetingscentrum
Het Oude Badhuis; Open School
Antwerpen; Bibliotheek Permeke;
Taal*ooR – Samenlevingsopbouw
Antwerpen; Open Inloop Taal –
Atlas, integratie en inburgering;
LBC Onderwijs Antwerpen; Gastvrij
Antwerpen – Madam Fortuna vzw;
Sint-Lucas Antwerpen; Amorika;
Pluto vzw; Stedelijke Basisschool Villa
Stuivenberg; CLWA – Het Keerpunt;
CLWA – Het Leercentrum; Sound
of Cultures – YMCA; Sint-Lodewijk
– Campus Pieter Van Hoboken;
GO! CVO Antwerpen – Campus
Ruggeveld; Stedelijk Lyceum Cadix;
Linguapolis – Universiteit Antwerpen;
CVO Sopro

Subsidiegever:
Agentschap Integratie en Inburgering

Met dank aan:
Tom Schoonooghe (illustrator),
De Klopperij (inrichting verhalenbus),
Babbel en Brei Linkeroever (inrichting
verhalenbus), Victoriano Moreno,
Evi Maretta en Myriam Vertenten (fotografen),
Diane Van Damme en Hilde Naessens
(transcriptie interviews), Ingrid Debatty
en Sandy Reinenbergh (Atlas, integratie
en inburgering Antwerpen) en het ganse
Red Star Line Museum-team

Met speciale dank aan:
700 verhalenschenkers die hun persoonlijke kaart
toevertrouwden aan het Red Star Line Museum

Alle verhalen binnen ’Thuishaven’ zijn persoonlijk.
Elk perspectief en elke individuele getuigenis
vinden we waardevol. De vertelde verhalen zijn
daarom niet geverifieerd door het museumteam.
Elke uitspraak of standpunt is individueel
en niet te veralgemenen als één waarheid of
als de stem van het Red Star Line Museum

Tentoonstelling

Publiekscuratoren: Céline Joris,
Dorine De Vos, Nadia Babazia

Collectiemanagement:
Marie-Charlotte Le Bailly

Scenografie en uitvoering:
Danse La Pluie en xavdg

Met speciale dank aan onze vrijwilligers voor het
vouwen van een zee aan bootjes en stapels dozen

Publicatie

Uitgegeven door Stockmans Art Books,
Bruno Devos

Redactie: Heyvaert&Jansen i.o.v. Danse La Pluie
i.s.m. Red Star Line Museum

Vormgeving Dooreman

Fotografie: Myriam Vertenten,
Victoriano Moreno en Céline Joris

© 2018 Red Star Line Museum

ISBN: 9789077207512

RED STAR LINE MUSEUM
Vlaanderen verbeelding werkt
AGENTSCHAP INTEGRATIE & INBURGERING

Er bestaat geen grotere kwelling dan het mee-dragen van een onverteld verhaal

Maya Angelou

De expo ‘Thuishaven’ viert de vijfde verjaardag van het Red Star Line Museum. Een project rond persoonlijke verhalen van nieuwkomers. Studenten die bleven plakken, Vlamingen die naar ’t stad trokken, maar ook mensen van ver buiten onze landsgrenzen, die alles in eigen land hebben achtergelaten. We gaven hen een stadskaart en vroegen om de belangrijkste plekken, in hun zoektocht naar een nieuwe thuis, aan te duiden. Sommigen schreven. Anderen tekenden. Meer dan 700 mensen uit 62 landen vertelden over onzekerheid en gemis, maar ook over hoop en nieuwe kansen. We bewaren deze verhalen met zorg in onze museumcollectie. In dit boek bundelden we 60 kaarten, met een inkijk in het persoonlijk verhaal van de auteur.

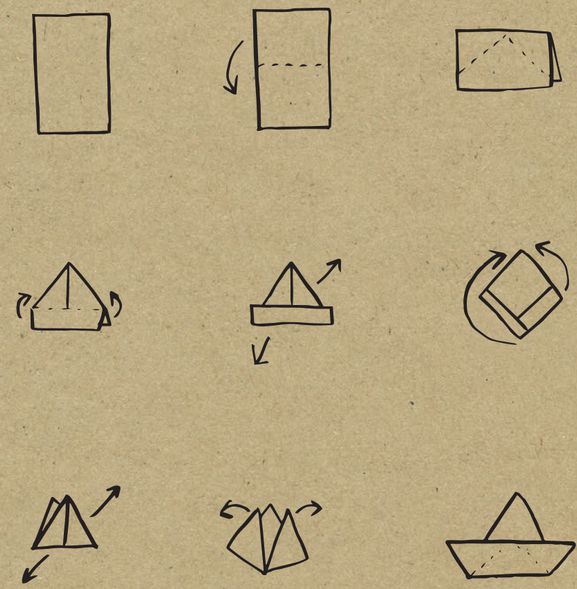

RED STAR LINE MUSEUM